YU ISSN 0040—1978

TEDNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

LETO XXXV., ŠT. 48 Ptuj, 16. decembra 1982 CENA 8 DINARJEV

IZ VSEBINE

Ocena kmetijske letine (stran 2)
Koristno in humano naloženi dinar (stran 3)
O elementarnih nesrečah v letu 1982 (stran 4)
Sociološko društvo Ptuj (stran 7)
Strelci za pokal republike (stran 9)

SVEČANA AKADEMIJA V POČASTITEV DNEVA JLA

Premik na ustreznejši položaj. Foto: L. Kotar

Garnizija »Dušan Kveder-Tomaž« Ptuj in družbenopolitične organizacije občine Ptuj v okviru letošnjih prireditev ob 22. decembru — Dnevu JLA pripravljajo svečano akademijo v počastitev dneva JLA.

Svečana akademija bo v torek, 21. decembra ob 18. uri v avli Srednješolskega centra v Ptuju. Na svečanosti bodo podeljena tudi priznanja organizacijam in posameznikom za njihovo uspešno vključevanje na področju podružbljanja in krepitve ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite.

Ob dnevu JLA v občini Ormož

Koordinacijski odbor za proslave in prireditve pri OK SZDL Ormož je sprejel podrobnejši program proslav in prireditev ob dnevu JLA v občini Ormož. Vsa sredstva obveščanja, glasila OZD, KS in šol ter tisk in radio so zadolžili, da redno objavljajo prispevke ob prazniku JLA. Pri tem so opredelili objestransko odgovornost — od predsednikov družbenopolitičnih organizacij do delavcev pri sredstvih javnega obveščanja.

V vseh krajevnih skupnostih bodo pripravili proslave ob dnevu JLA, v programe pa bodo vključili tudi učence šol. Prav tako bodo proslave organizirali v OZD, delavci pa se naj vključujejo tudi v proslave po krajevnih skupnostih, kjer prebivajo. Šole bodo organizirale posebne proslave, učenci pa bodo sodelovali tudi v programi KS in OZD.

Vse šole bodo jutri, 17. decembra obiskale skupine predstavnikov JLA, ZZB NOV, ZRVS, ZSMS in teritorialne obrambe.

Letos so prvič izvedli tudi občinsko tekmovanje v streljanju s pištolo in avtomatsko puško, kar je bilo izvedeno do 14. decembra. Strelska družina „Kovinar" Ormož pa je za jutri, 17. 12. pripravila tekmovanje v streljanju z zračno puško.

Pripravljajo tudi razstavo o življenju v JLA, ki vključujoč tudi teritorialno obrambo, civilno zaščito in narodno zaščito. Razstava bo od 20. do 25. decembra. V dneh 24. in 25. decembra pa bodo izvedli še tradicionalni pohod mladine, pripadnikov teritorialne obrambe, ZZB NOV in drugih po območju občine Ormož.

Osrednja proslava v počastitev dneva JLA bo v ponedeljek, 20. decembra ob 17. uri v domu kulture Ormož.

F

Za več javnih informacij

V okviru priprav na sejo predsedstva CK ZK Slovenije, ki bo v začetku prihodnjega leta obravnavalo vprašanja informiranja v Zvezi komunistov, je bil v petek, 10. decembra v Mariboru posvet. Na njem so sodelovali odgovorni za informativno propagandno dejavnost pri CK ZKS, predsedniki ustreznih komisij pri medobčinskih svetih ZKS iz vse Slovenije, vsi člani komisije pri MS ZKS Podravja in predsedniki komisij pri občinskih organizacijah ZKS. Med njimi je bilo tudi več članov iz Ptuja in Ormoža. Posvet je vodil Adi Žunec, predsednik komisije pri MS ZKS Maribor.

Izvršni sekretar CK ZKS za informiranje in propagando Slavko Gerič je uvodoma razčlenil pomen javnega obveščanja, sistem internega informiranja in neposrednega pretoka informacij ali komuniciranja. Jože Poglajen je v svojem obširnem izvajanju podrobneje prikazal naš sistem informiranja v ZK, ki je neločljivo povezano z javnim informiranjem. Pri tem je nakazal naloge komisij pri občinskih konferencah ZKS, ki morajo biti predvsem spodbujevalci in usmerjevalci informiranja. Tomaž Kšela, predsednik komisije pri mestnem komiteju ZKS Maribor pa je iz konkretne prakse orisal delo komisije in organiziranje informiranja v ZK na območju Maribora. Pri tem je poudaril, da je najšlabši člen na tem področju prav OO ZKS. To ugotovitev bi verjetno lahko posplošili.

Po daljši razpravi posameznih udeležencev posveta je povzel besede Jak Koprivc, član predsedstva CK ZKS in predsednik komisije pri CK ZKS. »Težiti moramo za tem, da bo čedalje več javnih informacij in čedalje manj internih« je poudaril Jak Koprivc in v svojem prispevku o aktualnih idejnopolitičnih vprašanjih informiranja in informativno-propagandne dejavnosti nanizal vrsto iskrečih misli pa tudi trpkih resnic. Poudaril je, da ne smemo popuščati osnovnim kriterijem obveščanja, da je tudi na tem področju treba bolj negovati politično kulturo in zaostriti odgovornost. Naše objektivno in odkrito informiranje mora ZK pomagati k novi kvaliteti. Vsaka pretiravanja na tem področju pa lahko dezinformirajo in zavajajo. Množica papirja na področju informiranja, ni nova kvaliteta, temveč že resna ovira dejanskemu samoupravljanju. ZK mora biti v središču družbenih bitk tudi na področju obveščanja in odpirati nove perspektive in ne »ujetnik« dnevne politike države.

Posebej je govoril tudi o sredstvih javnega obveščanja, o njihovi vlogi in o odpiranju nasproti njim. Tu je potrebno več medsebojnega zaupanja in sodelovanja.

FF

Tretje skupno zasedanje zborov skupščine občine Ptuj

Predsedniki zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Ptuj so sklicali tretje skupno zasedanje vseh treh zborov skupščine občine Ptuj, ki bo v torek, 28. decembra 1982 dopoldne v narodnem domu v Ptuju.

Najpomembnejša točka dnevnega reda bo prav gotovo predlog resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Ptuj v letu 1983, ki bo skupaj s spremljajočimi dokumenti pomenila trdno usmeritev našega razvoja v letu 1983 na vseh področjih gospodarske in družbene dejavnosti.

Nadalje bodo na skupnem zasedanju obravnavali predlog odloka o spremembi odloka o proračunu občine Ptuj za letošnje leto. Spremembe narekuje več dejavnikov, ki so v obrazložitvi podrobneje razčlenjeni. Sprejeli bodo tudi odlok o financiranju splošnih družbenih potreb v prvem trimesečju prihodnjega leta, ki med drugim določa, da so odhodki v prvem trimesečju sestavni del proračuna in se v tem času smejo izvršiti do največ ene četrtine odhodkov proračuna za letošnje leto.

Posebej bodo zbori razpravljali o delovnem načrtu za prvo trimesečje 1983. Sprejeti bo treba vrsto raznih odlokov, kar je delno povezano tudi z normativno dejavnostjo republiške skupščine, vse bolj pa se zbori občinske skupščine usmerjajo na obravnavo vsebinskih vprašanj. Tako je v delovnem gradivu med drugim predlagano, da bi v prvem trimesečju obravnavali naslednja vprašanja: Modernizacija proizvodnje aluminija, oskrba prebivalstva in položaj trgovine, problematika razvoja gostinstva in zdraviliškega turizma, družbeno ekonomski položaj krajevnih skupnosti, organiziranost služb samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, informacijo o uresničevanju družbeno ekonomskega razvoja občine in družbenega plana in podobno. Ta program bodo podrobneje uskladili tudi s programi družbenopolitičnih organizacij.

Na skupnem zasedanju bodo razpravljali še o poročilu o izvajanju enotnega sistema organizacije, odgovornosti in obveznosti ob naravnih in drugih nesrečah v občini Ptuj, opravili volitve in imenovanja ter obravnavali vprašanja in predloge delegatov.

Predsedstvo skupščine občine Ptuj je na seji v ponedeljek, 13. decembra podrobneje razpravljalo o vseh teh vprašanjih in dalo več pripomb in usmeritev organom skupščine in zborov. Prav tako so na seji obravnavali predloge in pripombe, ki so jih ob razpravi o gradivu za 8. sejo zborov, ti so se sestali včeraj, 15. decembra na ločenih sejah, dale posamezne delegacije in odbori zborov.

FF

DELATI JE TREBA MED LJUDMI!

Člani občinske konference ZKS Ptuj so na redni seji, ki je bila v petek, 10. decembra, ugotovili, da se med člani vse bolj uveljavlja spoznanje in pripravljenost za delo med ljudmi. Večina osnovnih organizacij ZK v občini je ob oceni lastne organiziranosti, idejnopolitične in akcijske usposobljenosti za delo ugotovila, da bi morali člane bolje idejnopolitično in akcijsko usposobiti. Manj kritično komunisti ocenjujejo tiste člane, ki so pasivni in se ne vključujejo v zastavljene aktivnosti, medtem ko so aktivni komunisti deležni večje kritike svojega dela. Tudi samokritičnosti je premalo, so ocenili na omenjeni seji.

Precej besed so namenili delu z mladimi in sprejemanju mladih v Zvezo komunistov ter kadrovski politiki nasploh. Zaostreni pogoji gospodarjenja narekujejo zmanjšano zaposlovanje, ti ukrepi pa so prizadeli predvsem mlade. Če k temu prištejemo še stanovanjske probleme, štipendiranje in možnosti izobraževanja v ptujski občini, je težav več kot dovolj. Za njihovo reševanje niso odgovorni mladi sami, temveč vse subjektivne sile. Hkrati pa predsedstvo OK ZSMS Ptuj ugotavlja, da se mladi komunisti premalo vključujejo v delo mladinske organizacije, saj njihovo članstvo v partiji v večini primerov pomeni prenehanje dela v mladinski osnovni organizaciji. Take pojave je treba preprečiti s primernim usposabljanjem v mladinskih vrstah in v zvezi komunistov.

Na seji konference je bilo slišati kritično oceno dela aktiva komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev. Seje aktiva niso sklepčne, kar pomeni, da lahko problematiko le obravnavajo, ne morejo pa sprejemati sklepov in stališč. Menijo, da bi morale osnovne organizacije ZK, ki so kadrovale člane aktiva preveriti njihovo delo in predlagati nove člane, da bo aktiv sploh lahko delal.

Člani konference so tudi menili, da je lik komunista v rahli „krizi". Vzroke je iskati v kampanjskem sprejemanju v organizacijo, v premajhnem individualnem idejnopolitičnem usposabljanju, v nedoslednem ocenjevanju dela osnovnih organizacij in posameznikov. Zato je na mestu vprašanje, koliko komunistov je med 2629 člani občinske organizacije ZK. Čimprej je potrebno analizirati strukturo članstva, opozoriti evidničarje, da naj o spremembah sproti obveščajo komite OK ZKS, blagajnike pa, da redno odvajajo članarino.

Na podlagi opravljene ankete bo komisija za idejnopolitično usposabljanje ugotovila, kakšne oblike usposabljanja bi naj uvedli, da bi pritegnili komuniste in jih tudi usposobili za akcijo. Poleg tega pa so člani konference dejali, da je treba končno prenehati s pavšalnim in posplošenim ocenjevanjem napak in nepravilnosti, saj za vsako napako in nepravilnost jo stoje ljudje z imenom in priimkom.

Ob koncu seje so sprejeli poslovnik o organiziranosti in delovanju medobčinskega sveta ZKS za Podravje in sprejeli sklep o pričetku javne razprave o osnutku statutarnega sklepa občinske organizacije ZK, ki mora biti zaključena do konca decembra.

N. Dobljekar

PRED PROGRAMSKO SEJO OK SZDL PTUJ

V ponedeljek, 20. decembra ob 14. uri bo programska seja občinske konference SZDL Ptuj. V dvorani delavskega doma Franca Krambergerja v Ptuju bodo delegati obravnavali poročilo o delu konference in njenih organov za leto 1982 in sprejeli smernice za delo občinske organizacije SZDL Ptuj za leto 1983. Ob koncu pa bodo izvedli še volitve predsednika OK SZDL.

Letna programska konferenca je redna in obvezna oblika preverjanja dela in učinkovitosti organizacije SZDL. V letu 1982 je njeni celotni aktivnosti dajala ton vsakodnevna družbenopolitična problematika, zlasti na področju gospodarstva, saj so zaostreni pogoji gospodarjenja povzročali velika neskladja na posameznih področjih družbenega dela.

V organizaciji SZDL, njenih vodstvih in organih so bile izpeljane razprave o aktualnih družbenih in gospodarskih vprašanjih, s poudarkom na gospodarski stabilizaciji, družbenem planiranju, usmerjenem izobraževanju, zdravstvu, socialnem varstvu, SLO in družbeni samozaščiti. Pozornost je bila namenjena kmetijstvu in večji pridelavi hrane, da drugih zahtevnih nalog, kot je bila izvedba volitev in podobno ne naštevamo.

V razprave o vseh navedenih vprašanjih je bilo vključenih veliko delovnih ljudi in občanov, kar dokazuje širino aktivnosti. Vseh pomembnih nalog so se lotili na osnovi frontnega pristopa, saj je za utrjevanje družbene vloge SZDL pomembno, koliko se v njej uresničuje vodilna idejnopolitična vloga ZK, v kakšni meri so sindikati vgrajevali interese delavcev, gospodarska vprašanja in socialno politiko, koliko je prisotna ZSMS in koliko svojo revolucionarno moč vključuje ZZB NOV. Delo SZDL pa so dopolnjevala številna društva in družbene organizacije s svojim članstvom.

V skladu s programsko usmeritvijo za leto 1982 so ob nalogah na področju uresničevanja politike gospodarske ustalitve, posvečali še posebno skrb nadaljnjemu razvijanju delegatskega sistema, delu delegacij in delegatov pri pripravljanju stališč in njihovemu usposabljanju. SZDL je bila tudi nosilka kandidacijskih postopkov za najodgovornejše dolžnosti v občini in usklajevalka kadrovske politike.

Omeniti velja še izvajanje akcije NNNP in obrambno usposabljanje občanov in vrsto drugih aktivnosti, ki so bile opravljene v okviru SZDL. Pretežni del nalog so opravili sveti, koordinacijski odbori in sekcije kot oblike in metode dela SZDL. Vsaka od teh je pripravila kratko poročilo za programsko sejo.

Iz izkušenj pri delu v letošnjem letu in iz skupnih družbenih nalog izjajajo tudi programske usmeritve občinske organizacije SZDL v letu 1983. V delovnem gradivu, pripravljenem za programsko sejo, so podrobneje razčlenjene naloge pri nadaljnjem razvijanju in poglabljanju delegatskega sistema na vseh ravneh, pri uresničevanju politike gospodarske ustalitve, pri izvajanju nalog na področju kmetijstva in zemljiške politike, dejavnosti na področju krepitve obrambnega in družbeno zaščitnega delovanja ter številnih nalog na posameznih področjih družbenih dejavnosti. Ob vsem tem pa si bo SZDL kot frontna organizacija prizadevala, da kar najbolj neposredno deluje med vsemi občani in delovnimi ljudmi.

FF

Priprave na občinski praznik

SLOVENSKA BISTRICA

V občini Slovenska Bistrica že potekajo intenzivne priprave za 8. januar 1983 — praznik občine Slovenska Bistrica. Kot na vseh drugih področjih, so se tudi na področju prireditev ob občinskem prazniku zavedali težavnega gospodarskega položaja. Temu primerno načrtujejo tudi program svečanosti in prireditev.

Osrednji nosilec priprav na praznovanje občinskega praznika je posebni občinski odbor za pripravo programa praznika. Kljub temu, da bodo prireditve manjše po številu, zato bodo vsebinsko enako bogate kot so bile v preteklih letih.

Letos bo osrednja občinska svečanost na kraju poslednjega boja legendarnega Pohorskega bataljona, pri spomeniku na Treh žebljih nad Osankarico. Slovesnost bo na sam dan praznika to je, 8. januarja 1983, ko bo minilo tudi 40 let od tragičnega dogodka, herojske smrti borcev Pohorskega bataljona. Dan pred praznikom bo slavnostna seja občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij občine v Domu kulture Slovenska Bistrica. Že dopoldne tega dne pa bodo v delovni organizaciji IMPOL Slovenska Bistrica odprli nove proizvodne prostore njegove temeljne organizacije združenega dela MONTAL.

Dan po prazniku, to je 9. januarja bo v Slovenski Bistrici skupni razgovor predstavnikov občine Slovenska Bistrica in predstavnikov z njo pobratenih občin Svetozarevo in Čičevac ter prijateljsko občino Bosanska Dubica iz SR Srbije. Razgovor bodo posvetili predvsem vzpostavljanju še tesnejših gospodarskih stikov, povezavam v turistični dejavnošti in na področju kuturnega življenja. V Slovenski Bistrici bodo organizirali tudi poseben razgovor o doseženem in nadaljnjem gospodarskem razvoju v občini.

Od prvega dne novega leta 1983 pa do 15. januarja bodo praznik občine Slovenska Bistrica s svečanostmi in športno rekreativnimi prireditvami svečano obeležili v vseh krajih bistriške občine. Ena od pomembnih pridobitev ob letošnjem občinskem prazniku pa bo v Makolah, kjer bodo predali svojemu namenu prenovljeno in težko pričakovano zdravstveno postajo.

Viktor Horvat

OCENA KMETIJSKE LETINE

Strma pot k uspehu še ni premagana

Ptujska občina sodi s švojimi kmetijskimi površinami med tako imenovane slovenske žitnice, zato je toliko bolj pomembno, kako uresničujemo letne načrte na področju pridelovanja hrane. V tem srednjeročnem obdobju, torej do leta 1985 bi morali v Sloveniji pridelati toliko hrane, da bi pokrili kar 85 odstotkov svojih potreb. Vsako neuresničevanje planskih zadolžitev v ptujski občini zaradi njenega kmetijskega pomena zelo negativno vpliva na stanje v republiki.

Upravičeno je bilo dvignjenega precej prahu zaradi neuresničevanja plana odkupa pšenice ob letošnji žetvi. Kot smo že mnogokrat zapisali v časopisih in povedali po radiu, smo v občinskem merilu svojo nalogo uresničili le 50 odstotno, v prehrambeni bilanci Slovenije pa pomeni to kar okoli 1500 ton pšenice manj, kot smo je načrtovali pridelati in odkupiti od domačih pridelovalcev. Pomeni tudi odliv deviz za nakup manjkajoče pšenice, na drugi strani pa pomanjkanje deviznih sredstev za nakup drugih artiklov, ki jih prav tako ne moremo ali nočemo pogrešati v vsakodnevnem privatnem ali poslovnem življenju.

Ker pa hočemo in moramo biti realni pri naših ocenah, je potrebno tej negativni oceni dodati pozitivno in spodbudno. Namreč to, da smo količine pridelane in odkupljene pšenice v primerjavi z največjim odkupom doslej povečali kar za šest krat. Ob primerjavi obeh ugotovitev lahko torej trdimo, da smo z letošnjo letino pšenice lahko vendarle zadovoljni, seveda pa ne tako, da bi pri tem ostali. In tudi nismo, saj smo se lotili ugotavljanja naših realnih možnosti na tem področju. Rezultat so v občini in republiki usklajeni letošnji setveni plani, za katere sedaj ugotavljamo, da so tudi uresničeni.

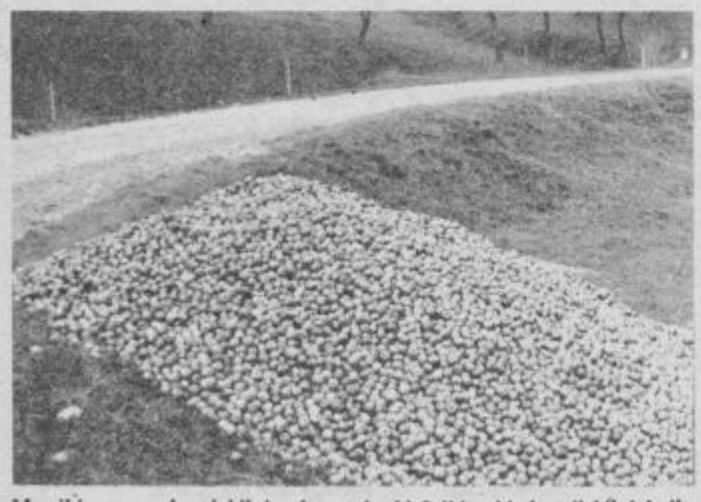

Marsikje so v sadovnjakih in ob cestah obležali kupi industrijskih jabolk. Posnetek napravljen 26. 11. 1982 ob cesti v Čermožišah pri Žetalah.
Foto: I. Ciani

V kmetijski zadrugi Ptuj in kmetijskem kombinatu so posejali celo nekaj hektarov pšenice več kot so načrtovali, nekoliko pod planom pa so v kmetijski zadrugi Lovrenc. Pa še nekaj razveseljivega smo spoznali ob letošnji setvi. Namreč to, da so kmetovalci spoznali, kako pomembno je uporabiti kvalitetno seme in tako so kljub precej visoki ceni posejali mnogo več kvalitetnega semena, kot kdajkoli prej.

Sicer pa vsa letošnja poročila kmetijcev govorijo o izredni letini, ki se je lahko veselimo, kletarji in lastniki industrijskih jabolk pa so zaradi „prevelikega" pridelka zaskrbljeni. Prvi zaradi tega ker bodo imeli probleme s prodajo vina, drugi pa zaradi tega, ker bo kar tri četrtine pridelka industrijskega sadja segnilo v sadovnjakih.

Velike probleme imamo na tržišču z živino. Prazne mesnice in neizpolnjevanje pogodb glede prodaje živine domačim mesarjem nas vse bolj opozarja na nečiste trgovske posle z obmejnim hrvaškim območjem.

Planska predvidevanja na področju pridelovanja hrane temeljijo tudi na pridobivanju novih obdelovalnih površin. Vprašanje melioracij in komasacij je predstavnikom kmetijstva, tako družbenega kot zasebnega, povzročilo precej sivih las. Kot kaže so končno vendarle našli formulo za rešitev zapletenega sistema financiranja dragih hidromelioracijskih posegov in letošnjo zamudo bomo zagotovo uspeli nadoknaditi v prihodnjih letih sedanjega planskega obdobja.

Če upoštevamo še ugodno rast prireje mleka in pod vsemi temi ugotovitvami potegnemo črto, lahko ocenimo letošnjo kmetijsko sezono kot eno prelomnih in najboljših v zadnjih desetletjih.

Na to zadovoljstvo pa žal padajo tudi številne sence nezadovoljstva: pomanjkanje nafte za pogon kmetijskih strojev, neusklajene cene cele vrste reprodukcijskih materialov v primerjavi s kmetijskimi pridelki in na drugi strani previsoke cene kmetijskih pridelkov za rentabilno poslovanje predelovalne živilske industrije. Še zdaleč torej ni čas, da bi si zadovoljno meli roke ob uspehih in pozabili na vzporedne težave, ki pa so, kot smo že tolikokrat občutili na lastni koži, bumerang, ki lahko, če ga pravočasno ne bomo ustavili, že v bližnji prihodnosti zareže v našem kmetijstvu nove boleče rane nazadovanja. S sedanjimi izkušnjami pa smo si verjetno le nabrali dovolj moči, da bomo lahko krepkeje zaveslali v mirnejše vode . . .

Jože Bračič

PRIPRAVE ZA SESTAVO ZAKLJUČNIH RAČUNOV ZA LETO 1982

Le še malo časa je do konca leta, v tem kratkem času pa je potrebno opraviti v organizacijah združenega dela še precej nalog. Naj jih naštejemo:

— opraviti je potrebno letni popis sredstev in njihovih virov ali kratko, letno inventuro;

— oceniti je potrebno stanje sredstev, njihovo tehnično sposobnost in zmogljivost, kakovost žalog, realnost terjatev in obveznosti;

— sprejeti je potrebno proizvodne programe za leto 1983;

— določiti je potrebno merila za delitev dohodka v letu 1983 v skladu s resolucijami in družbenim dogovorom.

To je le nekaj nalog, ki jih je potrebno opraviti do konca leta, prva med njimi pa je inventura ali letni popis.

Zakonodajalec je določil način, čas in roke v katerih mora biti ta popis opravljen, kar mora biti tudi razvidno iz samoupravnih aktov OZD (pravilnik o knjigovodstvu, pravilnik o inventuri oziroma navodilo za letni popis). Zato bo potrebno, da se s temi akti ponovno seznanijo člani samoupravnih organov in inventurnih komisij. Računovodstvo pa bi moralo pripraviti plan letnega popisa. Aktivirati se mora samoupravna delavska kontrola, ki mora sproti spremljati potek popisa.

V preteklih letih so se pri letnem popisu pojavljale predvsem naslednje nepravilnosti, ki so jih ugotovili delavci eksterne kontrole SDK:

— surovine in materiali v skladiščih niso bili ustrezno razvrščeni, zaradi česar je prihajalo do nepopolnega popisa;

— za drobni inventar v uporabi niso obstajali reverzi, tako je bilo težko ugotoviti kje se drobni inventar nahaja in pri kom, zaradi tega je bil popis nepopoln, v nekaj primerih je prav zaradi tega bilo potrebno opraviti ponoven popis;

— osnovna sredstva niso bila oštevilčena, to pa je povzročalo popisovalcem težave, osnovna sredstva, ki so se nahajala izven OZD niso bila popisana;

— popis obveznosti in terjatev je bil samo formalen povsod tam, kjer komisije niso preverjale realnosti terjatev, posebno spornih in tudi ne vzrokov, zakaj je prihajalo do nepravočasnih plačil;

— poročila inventurnih komisij so bila izredno pomanjkljiva, saj iz njih ni bilo razvidno v kakšnem stanju se nahajajo osnovna sredstva, kakšna je kakovost surovin, zalog gotovih izdelkov, predvsem pa iz poročil ni bilo razvidno, kako je vse to premoženje zavarovano in varovano;

— viški in primanjkljaji so bili obravnavani površno, ker niso bili obravnavani vzroki njihovega nastanka, čeprav so bile te razlike v več primerih kar precejšnje, to pa kaže na malomaren odnos do družbene lastnine;

— samoupravna delavska kontrola je le v nekaj primerih obravnavala poročila inventurnih komisij, brez posebnih ugotovitev.

To je le nekaj ugotovitev na osnovi opravljenih pregledov letnih inventur v samih organizacijah združenega dela.

Glede na težave gospodarjenja v letu 1982 in ker se bo verjetno del teh težav prenesel tudi v naslednje leto, so letošnji letni popisi še posebno pomembni in to iz več vidikov, ki jih morajo tako inventurne komisije, kot tudi samoupravni organi pri svojem delu upoštevati in to:

»Popis surovin, pomožnega materiala, orodij in drobnega inventarja mora pokazati realno stanje, tako glede uporabnosti materialov, kot tudi celovitosti zalog, v poročilu mora inventurna komisija podati ugotovitev tudi o tem kako je potekala v letu 1982 oskrba z repromateriali in kje so bili bistveni vzroki slabe oskrbljenosti, ker so lahko te pomanjkljivosti v dokajšnji meri čisto subjektivnega značaja. Pregledati je potrebno tudi normative porabe materiala in realno vrednost (cene) materiala, zaradi tega, da se lahko na osnovi tega postavijo stvarnejši izračuni za naslednje leto.

Popis osnovnih sredstev, mora pokazati v kakšnem stanju so osnovna sredstva (zgradbe, stroji, transportna sredstva, lokacija), v poročilu se mora obvezno navesti, katere naprave bi bile potrebne za izboljšanje delovnega procesa in za odpravo zastojev v proizvodnji.

Posebno pozornost je potrebno posvetiti popisu obveznosti in terjatev, pri tem je potrebno ugotoviti ne samo stanje ob koncu leta, ampak tudi pogoje nabave in prodaje, določitev plačilnih rokov, skladnost naročil s finančnimi sposobnostmi in finančnim planom. Posebej je potrebno ugotoviti vzroke za popuste, odpise, po meničnih poslih pa tudi, ali so bile obračunane obresti po menicah in tudi, če so bile vnovčene.

Viške in primanjkljaje je potrebno posebej obravnavati prav bi bilo, da pri obravnavi leteh še posebej sodelujejo organi samoupravne delavske kontrole, ker so tako viški kot manjki lahko vzrok odtujevanja družbenega premoženja, v najmanj pa dokaz nevestnega poslovanja s sredstvi in pomanjkljivega nadzora nad internim gibanjem materiala, orodij, drobnega inventarja in ostalih sredstev.

Organ samoupravne delavske kontrole mora izdelati svojo oceno letnega popisa, če pa med samim popisom ugotovi nepravilen potek, je o tem dolžan takoj obvestiti poslovodni organ in samoupravni organ, če pa sam ne more presoditi pravilnosti poteka popisa, naj o tem obvesti tudi SDK, ki bo takoj nudila pomoč, da bo lahko SDK podala pravilne zaključke.

To so v glavnem osnovna načela po katerih naj bi potekal popis, pri tem pa se je potrebno zavedati, da popis ni samo naloga popisnih komisij, ampak vseh, ki odgovarjajo za materialne vrednosti v OZD in to od poslovodnega organa, knjigovodstva pa do skladiščnikov. Le tako bo lahko uspešno zaključena prva faza izdelave zaključnega računa in bodo podana realna izhodišča za poslovanje v naslednjem letu.

Ivo Granda

Pred novim načinom plačevanja porabe vode

V prihodnjem letu bomo tudi porabljeno pitno vodo plačevali tako kot elektriko — s šestimi položnicami bomo poravnali poprečno letno porabo. Zato v TOZD Vodovod in kanalizacija pripravljajo uvedbo tega sistema na določenih območjih, kot to zahteva pravilnik o pogojih, načinu dobave in odjema pitne vode na območju občine Ptuj ter za gradnjo in vzdrževanje vodovodnih objektov in naprav.

V ta namen sedaj gre akcija z poravnavo obveznosti za leto 1982. Zato porabniki sedaj poravnavajo nekoliko večje račune kot običajno, poravnavajo namreč obveznosti za štiri in ne za dva meseca kot je to običajno. Na ta način bodo upravljalci dobili podatke o poprečni letni porabi, kar je osnova za izračun obveznosti, ki jih bodo vnesli na položnice za prihodnje leto. Gre torej za izračun akontacije za leto 1983, končni proračun pa bo opravljen proti koncu leta. Zato bodo števce odčitavali enkrat v letu. Seveda pa bo zato potrebno vse napake na števcih ali omrežju takoj sporočati upravljalcem, da ob koncu leta ne bi prišlo do neprijetnih presenečenj — veliko preveč porabljene vode kot pa smo predvidevali.

I. kotar

Izpopolnjevanje gostincev zasebnih delodajalcev

Obrtno združenje Ptuj skrbi tudi za strokovno izpopolnjevanje delavcev, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih. Za to združujejo sredstva v posebni sklad, iz katerega čez leto redno koristijo sredstva za razne predavanja, seminarje in druge oblike izobraževanja.

V ponedeljek, 13. decembra so v gostišču Olge Korošec v Zgornji Hajdini pričeli s prvim krogom dvodnevnega strokovnega izpopolnjevanja gostincev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih na območju občine Ptuj. V tej prvi skupini je sodelovalo 30 gostincev, ki so v dveh dneh spremljali praktična izvajanja, predavanja in nasvete strokovnjakov s področja gostinstva. V ponedeljek je predaval Janez Strukelj iz gostinskega šolskega centra v Mariboru. Udeležencem je poleg praktičnih primerov priprave raznih jedi in pogrinjkov, govoril o skrivnostih in prednostih kuhinje in o gostinski etiki. V torek so udeleženci poslušali strokovna predavanja Milana Areha, prav tako iz Maribora, zatem pa so njihovo znanje tudi preverjali.

Udeleženci prvega kroga izpopolnjevanja med praktičnim izvajanjem Janeza Štruklja iz Maribora.

V sredo, 15. decembra so nadaljevali z drugim krogom predavanj, ki se ga je udeležilo enako število gostincev. Strokovno izpopolnjevanje je potekalo po enakem programu kot v prvem krogu. Predsednica sekcije gostincev pri obrtnem združenju Ptuj, Radislava Roškar pa je z obema skupinama bila izredno zadovoljna in izrazila upanje, da bodo tudi vsa ostala izpopolnjevanja tako dobro obiskana.

M. Ozmec

Državna odlikovanja delavcem Emone-Merkur

V soboto, 11. decembra je bila v DO Emona-Merkur slavnostna seja delavskega sveta. Ob prisotnosti predstavnikov SO Ptuj in družbeno-političnih organizacij ter komisije za priznanja in odlikovanja so podelili šest državnih odlikovanj delavcem, ki so postavili temelje razvoja te ptujske trgovske organizacije.

Sejo je vodil predsednik delavskega sveta Slavko Koštomaj, ki je ob tej priložnosti dejal, da je podelitev državnih odlikovanj za ta kolektiv nova spodbuda, da bodo delavci še naprej dobro delali. Sprejeli so tak stabilizacijski program, da v njem sodeluje vsak delavec, ni jih zajelo malodušje, pripravljeni so delati še več, da bi presegli sedanji težavni gospodarski položaj. Dobro vodilo pri tem jim je tudi uspešna, uresničitev programa dela v prvih dveh letih srednjeročnega razvoja v obdobju 1981-1985.

Predsedstvo SFRJ je odlikovalo: Karla Vobnerja, upokojenca, prejšnji direktor Emone-Merkur, z redom zasluge za narod s srebrno zvezdo; Mirka Murka prav tako z redom zasluge za narod s srebrno zvezdo; Slavko Koštomaj, Slavko Jerenko in Stanko Gašljevič so bili odlikovani z redom dela s srebrnim vencem, Rudi Rakuša pa z medaljo dela.

Karel Vobner je prejel odlikovanje za dolgoletno uspešno vodenje delovne organizacije in za aktivno družbeno-politično delo v občini Ptuj. Po ustanovitvi DO, ki jo je sestavljala ena sama prodajalna, je s svojimi izkušnjami in vestnim delom usmerjal kolektiv tako, da se je v času njegovega vodenja razvila v trgovsko organizacijo z 10 prodajalnami in 167 zaposlenimi ter učenci v gospodarstvu. Precej pa je prispeval za združitev v SOZD Emona v letu 1977. Bil je tudi eden prvih predsednikov delavskih svetov v ptujski občini.

Slavko Koštomaj je pri svojem dolgoletnem delu veliko prispeval k dobremu gospodarjenju in doseženim uspehom delovne organizacije. V času, ko je bil poslovodja prodajalne Tehnika, se je ta prodajalna hitro razvijala in je danes ena najboljših prodajaln s tehničnim blagom v ptujski občini.

Slavko Jerenko je zaposlen v DO od ustanovitve. Uspešen je kot poslovodja trgovske hiše Merkur. Aktiven je udi pri družbeno-političnem delu in v delu samoupravnih organov. Ustvarjalno pa dela tudi v lovski družini Ptuj.

Mirko Murko je eden prvih delavcev DO Emona-Merkur, bil je najprej poslovodja prodajalne Tehnika, ob ustanovitvi Volana pa poslovodja te prodajalne. Je tudi najstarejši član ZK v DO. Močno se je angažiral tudi pri razvoju civilne zaščite v delovni organizaciji.

Prejemniki državnih odlikovanj, manjka Karl Vobner.
Foto: KOSI

Stank Gašljevič je v DO zaposlen od ustanovitve, od leta 1973 pa je vodja skladišča. Zgodaj se je vključil v družbenopolitično delo, aktiven pa je tudi pri delu samoupravnih organov in v krajevni skupnosti. Dejaven je še v lovski družini in na kulturnem področju.

Rudi Rakuša je uspešen na več področjih družbenega življenja in dela, zlasti še v lovstvu. Izredno vesten je tudi kot šofer, saj v 15 letih vožnje ni imel nobene prometne nezgode. Njegovo skrb za vozilo pa dokazuje tudi več značk za prevožene kilometre brez generalnega popravila. Prav tako aktiven je tudi v delu sindikata, zlasti še pri organiziranju letovanja delavcev.

MG

Gozdarstvo in lesna predelava

Člani ormoškega občinskega komiteja ZK so na seji, ki je bila v torek, 14. decembra, najprej ocenili oddajo gradbeno obrtniških del za izgradnjo stanovanjskega bloka v Veliki Nedelji, zatem pa razpravljali o gradivu za sejo medobčinskega sveta ZK za Podravje, ki bo 20. decembra.

V gradivu so opredeljene naloge komunistov na tem območju pri nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih odnosov na področju gozdarstva in lesne predelave. Opozorili so predvsem na dohodkovno povezovanje organizacij združenega dela in na prizadevanja za boljšo organiziranost ustn občanov, ki imajo v lasti gozdove.

Dali so tudi soglasje k poslovniku o organiziranosti in delovanju medobčinskega sveta ZK za Podravje in obravnavali še nekatere aktualne naloge.

N. D.

DRUŠTVO SOCIOLOGOV, KLUB SAMOUPRAVLJALCEV, DELAVSKA UNIVERZA

Nezaposlenost postaja problem slovenske družbe in ptujske občine

V naši družbi se srečujemo poleg gospodarskih problemov še s problemom brezposelnosti, ki narašča iz dneva v dan. Društvo sociologov Ptuj je ob sodelovanju z Delavsko univerzo in Klubom samoupravljavcev organiziralo javno razpravo o problemu brezposelnosti pri nas in v svetu. Razprava spada v program aktivnega vključevanja ptujskih družboslovcev v obravnavanje aktualnih problemov ptujske občine.

Organizatorji so pričakovali, da se bo razgovora udeležila večina ljudi, ki se s to problematiko na Ptuju ukvarja (izvršni svet, družbenopolitične organizacije, skupnost za zaposlovanje, kadrovske službe), zato so svojega gosta magistra sociologije Ivana Svetlika iz fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo, najprej povabili na Center srednjega usmerjenega izobraževanja. Na javni tribuni za dijake vseh usmeritev je predstavil problematiko brezposelnosti mladih pri nas in v svetu ter različne načine reševanja tega problema po raznih deželah.

KVALITETEN RAZGOVOR, SLABA UDELEŽBA

Na popoldanskem razgovoru, ki se ga je udeležilo malo ljudi (zelo redki so bili tisti, ki se s to problematiko profesionalno ukvarjajo — svetla izjema so bili delavci skupnosti za zaposlovanje) je magister Svetlik v uvodu prikazal problem brezposelnosti pri nas in v svetu. Brezposelnost je problem, s katerim se srečujejo dežele po celem svetu in v sedanjem trenutku ekonomske krize močno narašča. V Sloveniji je brezposelnost začela postajati poseben problem v zadnjem času, ko je začelo naraščati nesorazmerje med številom iskalcev zaposlitve, njihovo strokovno usposobljenostjo in zahtevami OZD po novih delavcih. Poleg naraščanja števila nezaposlenih, se je močno spremenila tudi njihova struktura — vedno več je brezposelnih mladih strokovnjakov vseh profilov od poklicne šole do fakultet ter zlasti tistih, ki niso uspeli najti niti prve zaposlitve po končanem šolanju.

Podatke oz. informacije o stanju po svetu in v naši deželi so prisotni aktualizirali s podatki o problemu brezposelnosti v ptujski občini.

V ptujski občini je bilo konec meseca avgusta letos 876 brezposelnih (leta '81 v enakem obdobju 811), med njimi je 289 takšnih, ki prvič iščejo zaposlitev. Med njimi jih je 53 s poklicno šolo, 108 s srednjo in 9 z višjo oz. visoko šolo. Med temi še niso upoštevani tisti, ki so v letu 1982 končali šolanje. Delež mladih šolanih kadrov med nezaposlenimi se je od 17,3 % leta 1981 povečal na 36,6 odstotka leta 1982.

NAČINI REŠEVANJA BREZPOSELNOSTI

Dežele po svetu se na različne načine spopadajo z omenjenim problemom. Sprejemajo različne ukrepe za reguliranje ponudbe kadrov (usmerjanje vpisa na šole, dopolnilno izobraževanje, spodbujanje preseljevanja brezposelnih), s katerimi želijo strokovno usposobljenost kadrov približati zahtevam organizacij združenega dela.

Drugo vrsto ukrepov predstavlja spodbujanje oblikovanja novih delovnih mest s subvencijami, omejevanjem odpuščanja, oblikovanjem posebnih javnih del (gradnja objektov, ki potrebuje veliko število delavcev).

Tretjo vrsto ukrepov pa predstavlja krepitev posebnih strokovnih služb, ki pomagajo iskalcem zaposlitev. Te strokovne službe usmerjajo brezposlene, skrbijo za njihovo dopolnilno izobraževanje.

Prisotni so te ukrepe primerjali oz. dopolnili s podatki o aktivnostih v ptujski občini. Ugotovili so, da se usmerjamo predvsem v ukrepe za zaposlovanje v združenem delu, premajhno pozornost pa posvečamo povečanju možnosti zaposlovanja mladih. Potrebno bo poiskati nove možnosti, ki ne bodo odvisne le od potreb združenega dela. Ukrepi, ki jih predlaga IS Skupščine občine Ptuj so pozitivni, vendar ostajajo preveč na splošni ravni. Sprejeti bo potrebno ukrepe za povečevanje možnosti zaposlovanja v drobnem gospodarstvu, razviti dosedaj zapostavljene oblike zaposlovanja (kmetijstvo, samozaposlovanje, varstvo otrok na domu, pomoč občanom . . .). Paziti moramo, da ne bomo z zahtevami po večji produktivnosti in racionalizaciji dela v združenem delu dosegli zapiranja delovnih organizacij pred prihodom mladih šolanih kadrov. Na nizko produktivnost vpliva poleg objektivnih težav (tehnologije) tudi izredno slaba izobrazbena struktura zaposlenih. Nosilci razvoja (ne le v združenem delu) pa so lahko le strokovno dovolj usposobljeni kadri.

Zaključki bodo ostali žal le v ozkem krogu ljudi!

Razgovor je bil zelo koristen in je prisotnim pomagal osvetliti problem brezposelnih z različnih vidikov. Pojavile so se mnoge zanimive ideje, podane so bile informacije o stanju v drugih deželah in o načinih reševanja. Žal pa bodo te koristne ideje ostale le med ozko skupino ljudi, saj je bilo malo število udeležencev. Kot običajno smo pogrešali predvsem tiste, ki se bodo oz. so se s tem problemom ukvarjali. Organizator je poslal več kot 50 pismenih vabil DPO, strokovnim službam, posameznikom, občane pa je obvestil o razgovoru prek glasila Tednik in radia Ptuj, prisotnih pa je bilo le 12 udeležencev. Udeležba kaže, da se vsi še ne zavedamo pomembnosti tega perečega problema, ki zadeva predvsem mlade. Problema ne bomo mogli rešiti kar čez noč, zgolj na pamet, šele takrat ko naši otroci ne bodo mogli najti zaposlitve, ampak se bomo morali angažirati vsi po svojih najboljših močeh (od DPO, strokovnih služb, samoupravnih organov do posameznikov). Pri tem pa nam lahko takšni strokovni razgovori kot je bil ta o brezposelnosti, precej pomagajo.

B. Glazer

POGOVOR Z DIMČETOM STOJČEVSKIM

Ptujski ribiči vse uspešnejši

Konec novembra so se sestali delegati skupščine ribiške družine Ptuj in razpravljali o številnih pomembnih nalogah ribičev v naslednjem obdobju, ocenili pa so tudi dosedanje gospodarske in gojitvene naloge, ki so jih uspešno realizirali. To priložnost smo izkoristili za pogovor s predsednikom skupščine RD Ptuj, Dimčetom Stojčevskim, ki je aktivnosti ribičev v letošnjem tričetrtletju uvodoma takole ocenil:

„V naši ribiški družini posvečamo poleg varstva okolja in športnega ribolova največ pozornosti gospodarjenju. Zaenkrat še nimamo opravljene analize koliko rib je bilo odlovljenih s športnim ribolovom. Ta evidenca bo popolna ob koncu leta, ko bodo naši ribiči vrnili izpolnjene ribolovnice. Na osnovi tega bomo izdelali razmeroma natančno poročilo o količini odlovljenih rib.

Nedvomno pa lahko že sedaj povem, da smo bili izredno uspešni na področju gospodarjenja z našimi gojitvenimi ribniki. To se je najbolje pokazalo pri odlovu rib iz gojitvenega ribnika v Pacinju, kjer smo izlovili prek 6.600 kg rib, predvsem krapov in amurjev. Pohvaliti moram vse naše tovariše, ki so imeli zasluge za takšen uspeh. Vse tiste, ki so ribe krmili, še posebej pa gospodarsko komisijo, ki je zagotovila večji del uspeha s strokovnim pristopom. Seveda pa ne morem mimo vseh tistih prizadevnih ribičev, ki so pomagali pri odlovu in pri tem žrtvovali precej svojega prostega časa. Pomembno je tudi to, da smo s takšnim odlovom presegli tudi plan vlaganja rib v odprte vode za okoli 200 odstotkov. Najbolj veseli pa smo bili seveda ugotovitve, da ni niti ena od odlovljenih rib kazala znakov kakršnekoli bolezni. To dokazuje, da je možno s strokovnim in vestnim delom doseči zavidljive uspehe."

Na zadnji seji so zbori ptujske občinske skupščine sprejeli letni program RD Ptuj in ribiško gojitveni načrt RK, ki je verjetno še pomembnejši od predhodnega. Čemur ste dali poudarek v teh pomembnih dokumentih?

„Ribiško gojitveni in letni načrt je ribiška družina dolžna pripraviti v skladu z zakonom o sladkovodnem ribištvu. Mnogi ribiči so verjetno bili seznanjeni z določenimi pomanjkljivostmi, ker ribiško gojitvenega načrta nismo pravočasno vložili v potrditev ustreznim organom. No, na zadnji skupščini je bil ta potrjen in treba je povedati, da je to veliko, obsežno strokovno delo, ki vsebuje izredno pomembne podatke. Od vrst rib in njihovega vlaganja, do gospodarjenja z vodami in zaščite voda, ter potencialnih onesnaževalcev voda, ki jih ima v upravljanju naša RD. Poudarjeni so pravzaprav vsi pomembnejši cilji naše RD v petletnem obdobju. Gre torej za naš srednjeročni načrt, v katerem so zajete vse pomembnejše komponente dela naših ribičev. Sočasno je bil sprejet tudi letni ribiški načrt, v katerem smo ponovno opredelili posamezne naloge, ki so za nas ribiče, lahko bi rekel, življenjskega pomena. Pomembno je povedati, da smo v vseh teh dokumentih zapisali, da bomo vsako leto zaščitili okoli 10 odstotkov naših voda. To so lahko območja voda, v katerih zaščitimo posamezno vrsto rib, ter razna drstišča, kjer se ustvarja nov ribji zarod. Vedeti je treba, da je naš osnovni cilj ohraniti ribji stalež vsaj na takšnem nivoju kot je do sedaj, s tem pa stopamo odločno v bran proti vsem onesnaževalcem naših voda. Ti se neprestano pojavljajo, neglede na zakonska določila, zato bo naša komisija za varstvo voda imela verjetno precej dela. Storili bomo korenite posege v vseh organizacijah, ki ne spoštujejo ustavnih in zakonskih določil in uničujejo družbeno lastnino in kar je najbolj žalostno svojo — človekovo okolje."

V zadnjem času je bilo precej besed tudi o dokumentu, s katerim je RD Ptuj dobila v upravljanje vode na območju občine Ptuj. Ali gre za kakšne spremembe?

„Res je, v tem primeru gre za samoupravni sporazum, v katerem družbenopolitična skupnost daje pristojni ribiški družini — torej RD Ptuj — v upravljanje vode na območju občine. V njem so opredeljeni vsi ribiški okoliši, vode in tudi meje. Ostaja odprto vprašanje za območje v kanalu SD 1, kjer prihaja do sporov med RD Maribor in Ptuj, kjer si v bistvu vsak hoče lastiti del vode. Vémo, da obstaja meja in v okviru tega bomo tudi podpisali omenjeni sporazum."

Nedvomno je aktualna tudi investicijska aktivnost RD Ptuj. Kakšna bo ta v prihodnjem letu, glede na zaostrene pogoje gospodarjenja?

„Na pobudo posameznih pododborov RD Ptuj je stekla akcija, oziroma odločitev, da začnemo zaradi vse pogostejših onesnaževalcev voda z nekaterimi investicijami. V načrtu imamo, da bi v delu Studenčnice poskušali z gojitvijo posameznih vrst rib. Če nam bo ta poskus uspel, bo to poleg gospodarskega uspeha še pomemben prispevek za potrošnjo konzumnih rib, ki jih bi lahko RD Ptuj nudila sveže ptujskim občanom. Gre seveda za poskus, ki zahteva še veliko dela in strokovnih nalog. V prihodnjem obdobju se bomo usmerili tudi v gradnjo ribnikov, kajti na dlani je, da nam odprte vode postajajo vsak dan bolj onesnažene. S tem se zmanjšuje ribji stalež, žal pa je v tem tudi temna perspektiva za ves človeški rod."

M. Ozmec

Kako z uresničevanjem „male ustave"

Ko je pred šestimi leti Zvezna skupščina sprejela zakon o združenem delu, smo s ponosom govorili, da je to „mala ustava". Začela se je široka akcija, da bi ta edinstven zakon, ki mu ni bilo primera v svetu, čimprej spravili v življenje. Pri vseh občinskih skupščinah so bile imenovane komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, ki so veliko pripomogle k temu, da smo v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in samoupravnih skupnostih pripravili in sprejeli akte, temelječe na zakonu o združenem delu.

Z iztekom mandata občinskim skupščinam prejšnjega sklica je prenehal tudi mandat komisijam za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu. V nekaterih občinah so jih že obnovili, ponekod pa so že v ustanavljanju. Dejstvo je, da je pred temi komisijami še veliko dela, saj v OZD pa tudi drugod često ugotavljamo velik razkorak med dobro napisanimi samoupravnimi akti in dejanskim odnosom do delavca — občana — človeka.

Tudi v ptujski občini so v teku kadrovske priprave za imenovanje nove komisije za soremljanje uresničevanja zakona o združenem delu. Komisija za volitve in imenovanja je na zadnji seji že evidentirala nekaj možnih članov, evidentiranje pa poteka tudi v družbenopolitičnih organizacijah. Po uskladitvi v koordinacijskem odboru za kadrovska vprašanja pri OK SZDL pa bo komisija za volitve in imenovanja pripravila predlog za zbore skupščine občine Ptuj.

FF

USPOSABLJANJE SINDIKALNIH DELAVCEV

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Ptuj je v skladu s programom dela kluba samoupravljalcev o družbenopolitičnem izobraževanju sklenilo organizirati enodnevni seminar za predsednike konferenc in izvršnih odborov osnovnih sindikalnih organizacij.

Seminar bo v torek, 21. decembra ves dan, obsegal pa bo naslednje teme:

Metode dela in vloga osnovnih organizacij sindikata po X. kongresu ZSS in IX. kongresu ZSJ. Vloga in pomen zveze sindikatov pri uresničevanju delegatskega sistema.

Gospodarjenje v občini Ptuj, s poudarkom na nalogah, ki izhajajo iz resolucij SR Slovenije in občine Ptuj. Vloga osnovne organizacije sindikata v občini v sedanjih pogojih gospodarske stabilizacije. Delo in vloga samoupravne delavske kontrole pri izvrševanju sprejetih dogovorov samoupravnih organov in varovanju družbenega premoženja.

-u

S SEJE OK ZSMS PTUJ

Na seji predsedstva OK ZSMS Ptuj v petek, 10. decembra, so predsedniki področnih konferenc, komisij in centrov podali kratko poročilo o delu v zadnjih treh mesecih. Poročilo kaže, kako so centri komisije in področne konference delovale in izvajale zastavljene programe.

V komisiji za SLO in DSZ so v prejšnjem mesecu organizirali občinsko kviz tekmovanje Mladost v besedi, pesmi in spretnosti. Najboljša ekipa občinskega tekmovanja pa se je udeležila regijskega tekmovanja, ki se je letos odvijalo v Mariboru. V decembru sicer večjih aktivnosti ne načrtujejo, aktivirati je potrebno le odbore za kviz Titorevolucija-mir.

V COP-u so mladi delo pričeli zelo zagnano. V vse OO so že poslali razpis za Novinarsko šolo in Šolo mladih peres. Sestal pa se je že tudi uredniški odbor za izdajanje glasila OK ZSMS GREMO NA DELO, ki bi zaenkrat izhajalo enkrat mesečno kot priloga v Tedniku.

Tudi v centru za MDA so izvedli že nekaj aktivnosti. In sicer so v novembru v SŠC ustanovili MDB, ki sicer ni pripravila še nobene večje akcije, dogovarjajo se za večjo aktivnost MDB v spomladanskem času. Mladi so izrazili željo, da bi v naslednjem letu imela ptujska občina svojo pionirsko brigado, predvsem iz razlogov, ker v letošnjem letu niso odšli na akcijo vsi prijavljeni pionirji. Seveda bi tukaj morala odigrati večjo vlogo tudi ZPM, ki bi naj bila pokrovitelj PDB.

Člani klubov OZN so mnenja, da center ne bi bil smel delovati tako kot doslej. Zadali so si nalogo, da bodo predvajali filmske posnetke po OZD, šolah in KS. Predavatelje bodo izobraževali sami, to naj bi bili predvsem mladi, ki bi imeli posamezna predavanja v že navedenih ustanovah. Največja naloga OC OZN pa je, da ustanovi klube povsod tam, kjer še niso ustanovljeni.

Tudi OC MK je doslej deloval zadovoljivo. Za srednje šole so organizirali javno tribuno na temo Mladinsko prestopništvo, aktivirali pa so tudi krožke, ki doslej še niso povsem zaživeli v SŠC.

Komisija za idejno-politično delo je v celoti izpolnila program, ki si ga je zastavila. Organizirali so občinsko mladinsko politično šolo, v katero se je vključilo prek 90 slušateljev vseh OO ZSMS in področnih konferenc.

Mladi v izobraževanju so poskušali povezati OO ZSMS vseh TOZD na SŠC. S takšno povezavo so želeli pridobiti večji krog mladih za delo in boljše pretakanje informacij. Pripravljajo tudi akcijo — Najboljši mladinci.

Predsedstvo področne konference KMKS je na zadnji seji izdelalo oceno o delu mladih v posameznih KS. Izpostavili so nekaj KS, kjer OO delujejo bolj slabo in sicer: Kidričevo, Ptujska gora, Hajdina, Majšperk, Tone Žnidarič, Turnišče, Boris Ziherl. Kmali se bo sestala tudi komisija za izbor najboljše OO, zato priporočamo vsem mladim, da čimprej oddajo poročilo o delu in zapisnike posameznih sej.

Največji problem mladih v ZD je množičnost. Sicer imajo izdelan zelo dober program, člani predsedstva pa so se zadolžili, da bo vsak član predsedstva pomagal pri delu 11 OO ZSMS v ZD.

Seveda so v jesenskem času imeli največ dela mladi, ki se ubadajo s kmetijstvom. V januarju se bodo udeležili kviza Mladi in kmetijstvo, v februarju pa nameravajo organizirati še problemsko konferenco. Spregovorili bi o vlogi mladih kmetovalcev in o posodabljanju kmetijstva.

Na žalost se z največjimi problemi ubada komisija za kadrovska vprašanja. Namreč centri in komisije delujejo v nepopolni zasedbi, in morda nekatere komisije včasih ne morejo izpolniti zadanih programov, manjka jim kadra.

Na kratko sem poskušala zabeležiti poročilo o delu centrov, komisij in področnih konferenc. Novo vodstvo je prijelo za delo z vso resnostjo in rečemo lahko, da svoje plane dobro analizirajo.

Nadalje so mladi spregovorili tudi o zaposlovanju. Delegati DPZ imajo nalogo, da prenesejo dokaj ostre predloge o zaposlovanju. Zadovoljni niso tudi s štipendijsko politiko, saj so ugotovili, da ni bilo podeljenih toliko štipendij, kot so jih OZD razpisale. Seveda tudi naletimo na vprašanje, ali ni bilo dovolj kandidatov za posamezne proizvodne poklice, da so ostale štipendije nepodeljene.

Petkova razprava na seji OK ZSMS je bila dokaj kritična, seveda pa mladi upajo, da ne bodo naleteli na gluha ušesa.

Sejo so sklenili s pogovorom o 11. kongresu ZSMJ, saj so se v prejšnjem tednu zaključili vsi republiški kongresi. Od 18. do 19. decembra pa bo v Beogradu potekal zvezni kongres, ob tej priložnosti pa naj bi OO ZSMS v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih izobesile zastave, da bi tudi v naši občini občutili delček slovesnosti, ki se bo odvijala v Beogradu.

Jana Hvalec

Koristno in humano naložen dinar

Vsem je poznano, da večina zdravstvenih delovnih organizacij zbira prostovoljne prispevke za svojo izgradnjo in aparature. V časopisju lahko beremo: „Za onkološki inštitut, za mariborsko bolnišnico so namesto cvetja, za novoletne voščilnice in ob drugih prilikah darovali."

Večkrat stojimo v dilemi, na kakšen način bi pokazali svojo človeškost, hvaležnost, pozornost. Mislim, da ob takih prilikah nam bo lahka odločitev darovati za nekaj, kar koristi sočloveku v kritičnih dneh bolezni. Drugod je takšno odločanje bolj v navadi kakor pri nas, zato sem se odločil na to opozoriti.

Zdravljenje je danes silno napredovalo. Za strokovno izvajanje le tega pa so potrebne številne drage aparature, za njihovo namestitev pa primerni prostori. Za to dejavnost pa skoraj vedno primanjkuje denarja.

Naj navedem samo nekaj takih potreb. V ptujski bolnišnici imamo že od l. 1979 „umetno ledvico", kar je predvsem za bolnike, ki so na njo navezani življenjsko važno, saj samo z nadomeščanjem bolane ledvice z aparatom lahko živijo. Takim bolnikom podaljšujemo življenje in na novo prihajajo novi bolniki, tako da jih imamo na umetni ledvici trenutno že trinajst. To delo sedaj opravljamo v dveh malih sobah in moramo bivšo kuhinjo in obednico usposobiti za to dejavnost. Enaki in podobni primeri obstojajo tudi na drugih področjih, kjer rabijo aparature, ki so izrabljene in jih je treba nadomestiti, za boljši način zdravljenja pa je treba nabavljati tudi nove. Se več takih primerov bi lahko našteval, vendar sem hotel s tem naštevanjem utemeljiti smiselnost zbiranja prostovoljnih prispevkov.

S tem sestavkom sem hotel obvestiti občane, da obstaja taka možnost zbiranja sredstev. Spoštovanje, počastitev spomina ob smrti, zahvalnost in pozornost se lahko izraža tudi na takšen način, ki koristi dvema namenoma — osnovnemu namenu, koristi pa tudi sočloveku, ki mu lahko s tako solidarno zbranim dinarjem pomagamo do zdravja ali vsaj podaljšujemo življenje.

Kljub stabilizaciji se bomo sigurno odločali ob različnih veselih in žalostnih dogodkih za takšen način izražanja naše humanosti. Odločimo se in nakažimo vsaki odvečen dinar na tekoči račun

52400-763-50711

določen za zbiranje prostovoljnih prispevkov. Mogoče bo tudi ta prostovoljno prispevani dinar koristil prav vam. Premislimo in se odločimo — tako posamezniki kot delovne, sindikalne in druge organizacije. Posnemajmo lepe navade in odločitve, ki so drugod že vsakdanje!

Prim. doc. dr. Jože NEUDAUER

KS JOŽE POTRČ PTUJ

Začeli z deli, da sredstva ne bi ostajala

Pred kratkim so na seji skupščine mestne krajevne skupnosti Jože Potrč delegati soglašali s spremembo nalog, ki so jih po srednje očnem programu nameravali izvesti v tem letu. Gre predvsem za ureditev križišča Potrčeva cesta — CMD — Volkmerjeva ulica, ki se bo pričela v prihodnjem letu, načrtovana pa je bila za letos. Zato so sredstva preusmerili na druga področja, ki so pravtako v programu. Največji delež bo namenjen ureditvi Osojnikove ulice (pri železniški postaji), kjer je sedaj divje parkirišče tovornjakov in precej zanemarjen del mesta. V prihodnje, po končanju del, bo tam zelenica s pločniki, brez možnosti parkiranja. Dela so začeli v prejšnjem tednu.

Seveda se ob tem pojavlja vprašanje parkiranja. To bo urejeno v prihodnjem letu z izgradnjo parkirišča pri avtobusni postaji (ob Grajeni). Zato Ciril-Metodov drevored ne bo več tako zatrpan z avtomobili kot je sedaj.

Igrišče v CMD dobro služi namenu (foto I. kotar)

Drugi del sredstev so v tej krajevni skupnosti namenili za gradnjo igrišča v Kvedrovi ulici, vzdrževanje igrišč v Ciril-Metodovem drevoredu in nekatera druga dela in potrebe. Del sredstev, ki jih do polovice prihodnjega leta ne bodo porabili (200.000 din) pa so posodili krajevni skupnosti Spuhlja za dokončanje nekaterih akcij v tem delu mesta. Med večjimi akcijami pa velja omeniti tudi gradnjo avtobusnega postajališča na Potrčevi cesti, za katero urejujejo potrebno dokumentacijo.

Pred nedavnim so dokončali tudi ureditev spominskega parka za 88 drevesi v spomin na tovariša Tita. Delovna brigada mladih je zaključila ureditev, postavili pa bodo tudi manjše spominsko obeležje.

I. kotar

O elementarnih nesrečah v letu 1982 v občini Ptuj

V letu 1982 na srečo nismo imeli zimske pozebe, spomladanske pozebe in ne poplav, ki bi povzročale večjo škodo. Poplave so se pojavljale le lokalno, kot npr. na žagi v Ptuju in v srednješolskem centru.

Z razliko od prejšnjih let je bilo letošnje leto nevihtno vse od meseca maja do sredine septembra. Prvo neurje s hudo točo je bilo, 19. maja 1982 na območju občine v zahodnem delu Krčevine pri Vurberku, Grajenščaku, Grajeni in Gomili pri Jiršovcih. Prizadelo je 45 kmetov v k. o. Krčevina, 7 v k. o. Gomila, večje število pa je bilo manj prizadetih na območju Grajene in Grajenščaka. Hudo prizadeta je bila tudi temeljna organizacija združenega dela Sadjarstvo Osojnik.

Po informacijah je odpovedal opazovalni in obveščevalni center v Žikarcah zaradi menjave radarja.

Med letom se je toča pojavljala v manjšem obsegu med dežjem, ki je le delno poškodovala kmetijske pridelke na območju Slovenskih goric, Haloz in Dravskega polja, in sicer 16. 7., 24. 7., 4. 8. in 5. 8. ter 14. 8. in 15. 8. 1982. 8. 9. 1982 je močno neurje zajelo široki pas ptujske občine, in sicer območje KS Cirkulane, Žetale, Podlehnik, Videm, Leskovec, Hajdina, Grajena, Rogoznica, Destrnik, Trnovska vas, Vitomarci in Juršinci ter v šibkejši obliki tudi sosednje krajevne skupnosti. Toča v tem neurju je delno poškodovala kmetijske pridelke na območju KS Juršinci in Vitomarci. Zaradi večine pospravljenih pridelkov je bila poškodovana koruza, sadje in delno vinogradi, vplivala pa je tudi na pridelke industrijskih rastlin in v zelenjadarstvu.

Komisija je med letom dobila zahtevke za ocenitev škode, 15. maja 1982 iz območja Krčevine pri Vurberku in Gomile ter od TOZD Sadjarstvo Osojnik in po neurju, ki je bilo dne 8. 9. 1982 iz območja Destrnik za območje Desenci, Velovlak in KS Vitomarci in Juršinci ter k. o. Paradiž.

Pri ocenitvi škode smo ugotovili, da je bila povzročena škoda v kmetijstvu v večjem obsegu, ki je terjala družbeno pomoč, le dne 19. 5. 1982 na območju Krčevine pri Vurberku in Gomile.

Večkratno neurje je močno poškodovalo 63 km krajevnih cest na območju Haloz in Slovenskih goric, zaradi česar je potrebno gramozirati 63 km cest in čistiti jarke na območju 15 km cest.

Na osnovi navedenega je komisija ocenila škodo in ugotovila, da je v zasebnem sektorju skupnó škode za 16,257.000 din, v družbenem sektorju pa za 36,204.000 din. Škoda na cestah pa je bila ocenjena na 3,140.340 din. Skupno torej 55,601.340 din.

Komisija za ocenitev škode po elementarnih nesrečah

KS MARKOVCI

Radi bi prej opravili s problemom pitne vode

V markovški krajevni skupnosti so s težavami s pitno vodo v obdravskih vaseh z izgradnjo vodovoda opravili. Vendar vseh težav pri preskrbi z vodo ni konec. Podobno je še v vaseh Borovci, Prvenci, Strelci in Sobetinci ter sosednjih vaseh v KS Gorišnica. Ta problem bi radi rešili čimprej, vendar ne gre takoj, čeprav je to kmetijsko območje, kjer vodo res potrebujejo. Komunalni skupnosti so predlagali, da bi vodovod zgradili v prihodnjem letu, ali pa najkasneje v letu 1984, vendar so v programu šele za leto 1985. Pričakujejo, da bodo v svojih prizadevanjih uspeli, akcijo pa bi izvedli skupaj s krajevno skupnostjo Gorišnica. Letos so že nakazali sredstva za izdelavo potrebne dokumentacije.

Drugače pa za letos izgleda, da v tej krajevni skupnosti niso veliko delali. Namreč, morali so odplačevati kredite za dela, ki so jih izvedli lani. Kljub temu pa so uredili mrtvašnico in osem postajališč za avtobuse ter zagotovili del sredstev za delo društev in organizacij. Še v tem mesecu jih čakajo kadrovske spremembe v krajevni samoupravi (volitve) in priprava informacije o minulem delu ter predloga programa za prihodnje leto, kar bodo posredovali vsem gospodinjstvom. Za tem pa bodo po vaseh izvedli zbore krajanov. To je njihova običajna pot seznanjanja krajanov in pridobivanja mnenj in predlogov o delu in za delo. Program za prihodnje leto bo nadaljevanje sprejetega srednjeročnega programa. Značilnost programa je, da je pripravljen v okviru njihovih finančnih možnosti, ki jih zagotavljajo s krajevnim samoprispevkom (tretji), v nekaterih vaseh pa si pomagajo še z dodatnimi prispevki za določene akcije. Zadovoljni so tudi z vključevanjem krajanov v pripravo in izvedbo akcij. Tako za letos izpostavljajo mlade, ki so s prostovoljnim delom pomagali pri težjih delih pri ureditvi mrtvašnice.

I. kotar

KS KIDRIČEVO

Skromna sredstva za delo društev

Na zadnji seji predsedstva KK SZDL Kidričevo so med drugim spregovorili tudi o skromnih sredstvih, ki jih dobivajo za delovanje vseh društev na svojem območju in z njimi ni moč zadovoljiti najnujnejših potreb, kaj šele vseh potreb. Zato so sklenili, da bodo sredstva razdelili le tistim KO SZDL in društvom, ki bodo predložili konkretne programe dela in jih tudi izvajali. Delni vir sredstev za SZDL je tudi čanarina, vendar jo krajevni odbori neredno pobirajo.

Člani predsedstva KK SZDL so na seji poskušali najti tudi odgovor, zakaj vlada v zadnjem času mrtvilo v delu mladinske organizacije na območje KS. Predsednica organizacije ZSMS, ki je sicer zelo delavna mladinka, je na vprašanje odgovorila, da so mladi doslej dobivali mnogo premalo pomoči, tako pa dela le nekaj mladincev. Prav gotovo je pred organizacijama SZDL in ZK odgovorna, zahtevna in nujna naloga, da čimprej oživijo delo mladinske organizacije.

France Meško

Obveznosti vikendašev do krajevne skupnosti

V eni od prejšnjih številk Tednika smo lahko prebrali sestavek o zakonitosti pobiranja samoprispevka od lastnikov vikendov, ki stanujejo na območju druge krajevne skupnosti in že tam plačujejo samoprispevek. Vse v redu in lepo, pravno tudi neoporečno, toda neskladno z zdravo logiko. Zakaj torej ne bi bilo zakonito pobiranje samoprispevka od vikenda po tisti krajevni skupnosti, kjer vikend stoji. Ali naj bo zakonito samo to, da npr. Haložani sami zbirajo denar in urejajo vaške ceste, ki jih tudi pridno koristijo lastniki vikendov? Normalno je, da tudi samoprispevek vsak plačuje povsod tam, kjer ima nepremičnine. Naj bom konkreten.

Na našem območju smo se krajani sami odločili in prostovoljno zbrali denar za gramoziranje vaške ceste. Enak znesek, kot smo ga sami zbrali, je prispevala tudi KS Podlehnik in cesto smo uredili. Le nekateri vikendaši niso hoteli ničesar prispevati, čeprav se vozijo do svojih vikendov prav po tej cesti. Tako smo bili praktično krajani tisti, ki smo delali za nekoga drugega, prav gotovo bolje situiranega od nas, ki se širokousti, kako Haloze iz dneva v dan dobivajo lepšo podobo. To je res, vendar zaradi pridnih rok domačinov.

Če si je nekdo iz Maribora, Ptuja ali celo Ljubljane postavil v Halozah počitniško hišico, če ima tam kos zemlje z vinogradom potem bi moralo biti tudi logično in zakonito, da od vrednosti tega premoženja plačuje samoprispevek tisti KS, kjer je ta nepremičnina. Tu ne bi smela zakonodaja biti na strani tistega z debelo denarnico in v škodo tistega, ki takemu lastniku vikenda z lastnimi sredstvi omogoča, da ta lahko v svoj vikend prihaja po trdi in urejeni cesti.

Če je že v sami ptujski občini delno uveljavljena solidarnost pri financiranju manj razvitih krajevnih skupnosti, pa KS z območja Maribora ali Ljubljane prav nič ne prispevajo npr. za KS Podlehnik, čeprav nekaj njihovih krajanov plačuje tam samoprispevek, počitniške hišice, tudi hiše pa imajo na območju KS Podlehnik. Zato menim, da bi morala vsaka KS imeti pravico določiti višino samoprispevka tudi tistim občanom, ki imajo na območju KS nepremičnine, stalno bivališče pa drugje. Če ne KS pa naj ima to pravico vsaj občina. To bi bilo treba v novem zakonu o samoprispevku še posebej zapisati.

Franc Drobnič

NA GRAJENI ZADOVOLJNI Z OPRAVLJENIM DELOM

V krajevni skupnosti Grajena z zadovoljstvom ugotavljajo, da so v glavnem realizirali program, ki so ga sprejeli za zadnje mandatno obdobje oziroma že pred glasovanjem za krajevni samoprispevek, ki je med najvišjimi — tri odstotni. Že takrat so se zavedali težje gospodarske situacije in ob tem dejstvu: da jim ničesar ne bo poklonjeno in da je le lasten denar garancija za posamezne akcije. Ob koncu mandata predsednik sveta KS Grajena Anton Zorec takole ocenjuje opravljeno delo:

»Načrtovali smo sicer precej, precej tega tudi uresničili, ne moremo pa reči, da vse kar smo planirali. Nekatere manj pomembne akcije smo pustili še za obdobje, ki je pred nami, največ pa smo vlagali tam, kjer je bilo tudi najbolj potrebno — v infrastrukturo, to je v ceste, kjer smo v zadnjih osmih letih zmodernizirali okrog 36 kilometrov in jih tudi uredili. V tem času smo zgradili tudi sedem mostov prek Grajene in nekatere druge hudournike, postavili šest trafo postaj — nekatere tudi skupaj s krajevno skupnostjo Destrnik in Bratov Reš ter Boris Ziher in Jože Lacko Rogoznica. V ta spisek opravljenih del pa moram dodati še dva vodovoda.

Naše delo smo že ocenili na programski konferenci SZDL v Grajeni, svoje mnenje pa bodo lahko povedali tudi občani in kritično ocenili naše delo v pretekiem mandatnem obdobju, ki se tesno povezuje še s prejšnjim in lahko govorimo, da ga ocenjujemo kar za vseh osem let. Tako bo sedaj prišlo do večje zamenjave delegatov in funkcionarjev, nekaj pa jih bo moralo ostati za kontinuiteto dela.

Delali smo dokaj uspešno kar priča tudi podatek, da smo v naštete objekte vložili prek 80 milijonov dinarjev. To številko pa bi lahko še povečali, če prištejemo prostovoljno delo. Ljudje v naši krajevni skupnosti so se zavedali, da lahko le s hitrim postopkom naredimo največ, zlasti še, če so to tiste naloge, ki jih najbolj neposredno zadevajo.

Ostajajo pa nam še naloge kot so vodovod, telefonsko omrežje in dokončna ureditev cest. Približno 40 odstotkov krajevne skupnosti imamo že pokrite z vodovodom, za prihodnje leto pa še načrtujemo večjo akcijo, ko bi se naj Mestni vrh in del Grajene priključil na novi vodovod. Na posamezni telefonski priključek imamo izračunanih okrog 80 tisoč dinarjev kar je veliko in je vprašanje kako nam bo uspelo zadevo pripeljati h koncu. Tu so še ceste, ostalo jih je za okrog štiri kilometre, ki jih moramo urediti s čimer bomo imeli v krajevni skupnosti v glavnem vse odseke modernizirane.

Pri svojem delu moramo ločiti dve obdobji — prvo od leta 1975 do 1979, ko smo se srečevali s problemom kvalitetnega izvajanja posameznih del, upoštevanja rokov in podobno. Velikokrat nismo bili prepričani, da bo akcija izpeljana tako kot smo načrtovali, prav iz teh vzrokov, čeprav smo denar zagotovili. Vsporedno s tem pa so močno naraščale cene, ker praktično ni bilo nobene konkurence med izvajalci. V drugem obdobju so nas začeli počasi prizadevati stabilizacijski ukrepi in vse bolj smo se ukvarjali s težavami okrog pravočasnega zagotavljanja denarja. V krajevni skupnosti imamo okrog 80 odstotkov krajanov, ki svoje obveznosti poravnavajo redno, ostali pa neredno. Tako imamo sedaj za okrog 400 tisoč dinarjev neporavnanih dolgov, ki jih bomo izterjali prek občinskega pravobranilca samoupravljanja.

Nekatere finančne zagate smo že doslej uspešno reševali s pomočjo društev krajevni skupnosti — kot so na primer gasilci in s pomočjo sosednjih krajevnih skupnosti, ki so nam posodili za krajše ali daljše obdobje blizu 300 tisoč dinarjev.

Krajevna skupnost Grajena je že prišla iz družbe manj razvitih. Doma ostajajo tudi mlajši ljudje, precej več se gradi in tudi število prebivalcev v krajevni skupnosti je začelo naraščati.«

ms

OB MEDNARODNEM DNEVU ČLOVEKOVIH PRAVIC — 10. DECEMBRU

Vsakdo ima pravico do življenja in prostosti!

Čas po II. svetovni vojni je pomenil za mnoge, še posebej afriške narode, obdobje korenitih sprememb. OZN je izdala 10. decembra 1948 RAZGLAS O ČLOVEKOVIH PRAVICAH. Po tem zgodovinskem dejanju je naročila skupščina OZN vsem državam članicam, da storijo vse, da se besedilo širi bere in pojasnjuje predvsem v šolah in drugih vzgojnih zavodih vseh državah, ne glede na politično ureditev.

Deklaracija človekovih pravic je splošen ideal, ki ga morajo doseči vsa ljudstva in narodi:

— vsi ljudje se rodijo svobodni;

— vsak ima pravico do življenja;

— nihče ne sme biti držan v suženjstvu;

— nihče ne sme biti podvržen mučenju ali surovemu kaznovanju;

— vsi so enaki pred zakonom;

— nihče ne sme biti nadlegovan s samovoljnim vmešavanjem v njegovo zasebno življenje, v njegovo družino, stanovanje;

— vsak ima pravico do prostega gibanja in svobodne izbire bivališča v notranjosti vsake države;

— vsak ima pravico do državljanstva;

— odrasli moški in ženska imata ne glede na narodnost ali vero pravico skleniti zakonsko zvezo in ustanoviti družino;

— vsak ima pravico do SVOBODE MISLI in BESEDE;

— vsak ima kot član družbe pravico do SOCIALNE VARNOSTI;

— vsak ima pravico do IZOBRAZBE;

Pravice ni mogoče nikoli uporabljati proti namenom in ciljem OZN.

Nobena določba te deklaracije se ne sme razlagati tako, da bi dajala kakršni koli državi pravico do delovanja ali dejanj, ki bi imela namen odpraviti eno ali drugo od pravic in svoboščin, ki so tukaj razglašene.

Afrika je danes najbolj očiten primer tega, kako se morajo cela ljudstva in narodi še vedno boriti za svoje temeljne človečanske pravice. Nekdanji predsednik osvobodilnega gibanja MPLA in preds. LR Angole AGOSINHO NETO pravi:

Mi goli otroci goščave Sanvalas,
neomikani paglavci,
ki brcamo žogo iz cunj,
na opoldanskih planotah,
najemniki samih sebe,
na kavnih plantažah nevedni črnci,
ki morajo spoštovati belce,
in se bati bogatih.
Mi smo otroci domačih predmestij,
kamor elektrika nikoli ne doseže,
možje, ki umirajo od pijače,
prepuščeni ritmu tamtamove smrti.
Mi sami smo
upanje rešenega življenja.

Hudo kršenje človekovih pravic, človeškega dostojanstva izvaja fašistična vlada v ČILU. Koroškim Slovencem avstrijska vlada odreka pravice, Bolgari ne priznavajo makedonskega naroda itd.

Nam, mladim, ni vseeno, kaj se danes dogaja v svetu. Radi bi povedali vsem, ki odločajo, da je svet tudi naš. Hočemo svet, v katerem bomo živeli brez strahu pred jutrišnjim dnem. Vemo, da lahko ustvarimo lepše življenje le v MIRU in MEDSEGOJNEM SPOŠTOVANJU.

ZA MIR IN ENAKOPRAVNO SODELOVANJE MED NARODI!

KLUB OZN
OŠ TONE ŽNIDARIČ, Ptuj

Razstava malih živali v Ptuju

Dvig cene mesu klavnih živali ima povsod v svetu pa tudi pri nas za posledico njegovo manjšo potrošnjo, kar lahko negativno vpliva na človekovo pravilno in zdravo prehrano. Meso je bogat vir živalskih beljakovin, potrebnih v ljudski prehrani. Zaradi tega posvečamo v svetu in tudi pri nas veliko skrb temu, kako zagotoviti človeštvu pravilno prehrano z drugimi viri cenejših živalskih beljakovin.

Cenejši vir življenskih beljakovin je brez nadaljnjega tudi kunčje meso, ki ga v nekaterih državah, kot napr. v Italiji in Franciji konzumirajo v velikih količinah. Njegova proizvodnja se tako vse bolj intenzivira. Kunčje meso torej dobiva v zadnjem času pomembno mesto v ljudski prehrani.

Naši očetje se še spominjajo časov, ko je skoraj vsaka kmetija redila vsaj po nekaj »zajcev«, ki so se običajno potikali po hlevu, se motali živini okrog nog in se ob najmanjši nevarnosti urno poskrili v luknje, ki so si jih izkopali pod jaslimi. Na kmečki mizi kunčje meso ni bilo nič večja posebnost kot kokošje. V zadnjem času pa v raznih deželah povpraševanje po kunčjem mesu zelo narašča, saj so strokovne raziskave dokazale njegovo veliko dietetično vrednost.

Farme kuncev z intenzivno rejo se vse bolj uveljavljajo in širijo. Pri nas kunce ljubitelji še vedno gojijo v majhnem obsegu ekstenzivno.

Praktična kunčnica.

Intezivne farmske reje praktično ne poznamo. Kunčjega mesa kljub priznani kakovosti na trgu ni mogoče kupiti, premalo pa cenimo tudi kunčje krzno.

Društvo gojiteljev pasemskih mali živali Ptuj prireja svojo jubilejno peto razstavo pasemskih malih živali, ki bo v dneh od 17. do 19. decembra, to je od petka do nedelje v domu krajanov na Bregu — Zadružni trg. Z razstavo želimo prikazati delo naših članov v preteklem letu, istočasno pa spodbuditi čim večje število ljudi, predvsem mladine, da bi se odločilo za gojitev pasemskih malih živali. Razstavljeni bodo predvsem kunci, golobi in perutnina vseh vrst.

Predsednik društva gojiteljev malih živali,
mr. Alfred MERC, dipl. vet.

JUTRI BO 9. SREČANJE PEVSKIH ZBOROV

V počastitev bližnjega praznika Jugoslovanske ljudske armade bo občinska zveza kulturnih organizacij občine Ptuj pripravila tudi letos tradicionalno revijo odraslih pevskih zborov, ki bo jutri ob 18. uri v srednješolskem centru v Ptuju. Letos se je za deveto srečanje prijavilo 18 moških, ženskih in mešanih pevskih zborov iz Hajdoš Hajdine-Draženci, Kidričevega, Grajene, Vidma pri Ptuju, Markovec, Dornave, Vitomarc, Cirkulan, Majšperka, Podlehnika, Rogoznice in Ptuja.

Med nastopajočimi zbori je letos deset moških, dva ženska in sedem mešanih pevskih zborov, ki jih bo vodilo petnajst dirigentov. Le štirje med njimi vodijo dva ali tri zbore.

Vstopnina za odrasle je 40 dinarjev, za mladino 20, vojaki pa imajo prosti vstop. Ljubitelji zborovskega petja vljudno vabljeni!

mš

Občinski program boja proti alkoholizmu je nujen

Alkoholikov je veliko. S svojim spremenjenim alkoholičnim vedenjem povzročajo hude motenje v svojih skupinah, predvsem v družini in delovni skupini. Alkoholizem je danes že tretja bolezen na svetu, družba pa izgublja vitalne moči v boju proti njej.

Zadnja seja koordinacijskega odbora za boj proti alkoholizmu in narkomaniji pri predsedstvu občinske konference SZDL Ptuj je pokazala, da je v ptujski občini alkoholizem precej razširjen, da pa ni moč postreči z natančnimi podatki, saj ponekod še vedno govore, da pri njih alkoholizma ni. Določene ugotovitve pa je dala tudi anketa, v kateri je sodelovalo več kot 10 večjih ptujskih delovnih organizacij in ki so odgovarile na 30 vprašanj.

Pomembna je ugotovitev, da so od 11 organizacij, kolikor jih je v anketi sodelovalo, v osmih že razpravljali o problematiki alkoholizma. V devetih organizacijah pa ugotavljajo, da se alkoholizem pojavlja med vsemi zaposlenimi. Anketirane delovne organizacije so dale pod lupo tudi izostanke z dela in ugotovile, da imajo plavi ponedeljki in petki močno povezavo z alkoholizmom. Ugotovili so tudi, da je z alkoholom najbolj zastrupljena generacija med 26 in 40 tim letom. V 10 organizacijah so tudi iskali možnosti za zdravljenje alkoholikov.

Temeljna ugotovitev pa je, da alkoholizem nikjer ni obravnavan kot širši družbeni problem. Javnost tudi premalo ve o alkoholizmu. Po oceni ankete bi bilo med alkoholičnimi zasvojenci v občini Ptuj čez 4000 tisoč občanov, vendar številka ni dokončna. Sedanje težavno stanje v gospodarstvu in družbi nasploh tudi nalaga, da se odločno spopademo s problemom alkoholizma. Nihče še ni izračunal, koliko nas stane alkoholizem, koliko materialne in družbene škode po vzroča in podobno.

Koordinacijski odbor tudi ugotavlja, da je v svojih prizadevanjih osamljen, zato je tudi sprejel sklep, da povpraša druge odgovorne družbene dejavnike v občini, kaj so doslej naredili v boju proti alkoholizmu. Osnovno je, da bodo vsi ti dejavniki delovali povezano in usklajeno.

Anketa je dobra osnova za pripravo občinskega programa boja proti alkoholizmu, v katerem pa mora vsak odgovoren dejavnik najti samega sebe. Občinski program boja proti alkoholizmu bo tudi predmet razprave v skupščinskih zborih.

Ob vsem povedanem se je nekdo vprašal, koliko pa v resnici spijemo v ptujski občini?

MG

V POČASTITEV DNEVA JLA

Tradicionalno tekmovanje v streljanju

Občinski štab za teritorialno obrambo Ptuj je pod pokroviteljstvom OK ZKS v prejšnjem tednu uspešno izvedel tradicionalno tekmovanje v streljanju z vojaško pištolo in avtomatsko puško, ki se ga je udeležilo 81 tekmovalcev v 13 ekip. Zanimivost tekmovanja je v tem, da se ga udeležujejo predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupščin občin Ptuj in Ormož, upravnih organov, štabov za teritorialno obrambo, rezervnih starešin, milice in vojašnice Dušan Kveder. Za skupno uvrstitev so šteli rezultati v obeh disciplinah.

V ekipni uvrstitvi je prvo mesto osvojila ekipa Občinskega štaba za teritorialno obrambo Ptuj, druga je OK ZRVS, tretja vojašnica Dušan Kveder, četrti je OŠ TO Ormož, peta OK ZSMS Ptuj in tako dalje.

Med posamezniki je največ krogov s pištolo in puško zadel Slavko Ivanovič (vojašnica Dušan Kveder) pred Francem Kozarjem (OK ZRVS Ptuj)) in Zvonkom Hajdukom (OŠ TO Ptuj). Četrti je Branko Skrt (OŠ TO Ptuj), peti pa Milan Jager (OK SZDL Ptuj).

I. kotar

PRI NAS V KLUBU

Ali „res" ni izhoda!

Mineva eno leto našega dela v klubu v Ptuju. Mnogo tega je za nami. Ko ob koncu leta vsi ocenjujejo sadove svojega dela, lahko tudi mi nekaj napišemo o izkušnjah na tem področju. Če bi spremljali pot našega alkoholika do kluba, bi dobili tole:

ALKOHOLIK (pred 10 in več leti) → ZDRAVLJENJE V bolnišnici Ormož ali na Slivniškem Pohorju (3 mesece ali več) → REHABILITACIJA 1. Klub 3—5 let ali doživljensko 2. podjetje 3. družina 4. okolica

Motivi za zdravljenje:
1. podjetje (ali zdravljenje ali odpoved)
2. žena (ločitev)
3. bolezen (jetra, delirij, poškodbe)
4. drugo (odvzem vozniškega dovoljenja)

Torej alkoholiku je potreben najprej motiv, da prične zdravljenje, ker noben alkoholik ne priznava svoje zasvojenosti ali pa nemoč, da bi si sam pomagal.

Naši člani v klubu so največkrat poslani iz podjetja ob ultimatu ali zdravljenje ali odpoved. Velikokrat so tudi žena in družina pripomogli, da se je alkoholik odločil za zdravljenje. Obolenja (jetra, delirij, poškodbe) so tudi lahko že motivi v rokah zdravnika splošne prakse, ali pa specialista, ki zdravi te bolezni, da se alkoholika usmeri na zdravljenje.

Zdravljenje traja 3 mesece ali več v bolnišnici Ormož, ali pa na Slivniškem Pohorju pri Mariboru.

Po končanem zdravljenju se zdravljenci vrnijo na svoja delovna mesta in obvezno morajo v klub, kjer se izvaja rehabilitacija, to je bolniki postopoma ob pomoči ostalih članov kluba in terapevtov menjajo sebe, svoje obnašanje, navade, mišljenje, približajo se ženi in otrokom, od katerih so se odtujili v času popivanja. V podjetju morajo delati še naprej ob svojih sodelavcih, ki so isti, a jih morajo sprejeti spremenjene. Včasih tega ne morejo, čeprav mu želijo pomagati. Marsikateri sodelavec ali sorodnik pove, „da se spremeni, a ja slabši kot prej". Seveda, ker je prej samo delal, ubogal, pil, in bil brez besed, razen v pivski družbi.

TOREJ REHABILITACIJA JE ZAPLETENO DOLGOTRAJNO IN NEHVALEŽNO DELO. Zahteva od zdravljenca, da redno in obvezno prihaja v klub, a od podjetja, kluba in družine, ter okolja, da ga spremljajo in mu pomagajo v tej fazi osveščenja. Na žalost je to tudi dolgotrajen proces, ker si je nekdo, ki je vse zapravljal celih 5—10 let ali še več v alkoholu, nabral nešteto težav v podjetju, v družini. Razumljivo je, da se v 3 mesecih zdravljenja v bolnišnici ne more vse spraviti v red. Zato je potrebno najmanj 3—5 let. Prof. Hudolin pravi: „Če 5 let pomagaš zdravljencu in nimaš uspeha, šele takrat lahko rečeš, da je zdravljenje brezuspešno.

To je povrhu vsega neljubo trdo in težko delo, ker če zdravljenec ni dovolj osveščen med zdravljenjem, ali pa v fazi rehabilitacije odpove ena od teh vezi (KLUB, PODJETJE ali DRUŽINA), se razmeroma hitro vrne nazaj k alkoholu. Govorimo o recidizu. Takrat podjetje zdravljenca pošlje nazaj v bolnišnico in ponovno plačuje velike stroške, a da ne govorimo o njegovem nadaljnjem osebnem propadanju in propadu družine.

Ker se v klubu ukvarjamo z alkoholikom v fazi rehabilitacije, lahko povemo, kako se to delo opravlja pri nas.

V Ptuju obstajajo podjetja, ki pošiljajo svoje alkoholike v bolnišnico na zdravljenje. Ko se zdravljenci vrnejo nazaj in začno delati, je v glavnem tako, da redno prihajajo in ostanejo v klubu samo tisti, ki so dovolj osveščeni. Podjetje zdravljenca več ne spremlja v fazi rehabilitacije, čeprav bi to moralo trajati najmanj 3—5 let. Na žalost mislijo, da je 3 mesece dovolj in da je to zdaj zdrav človek. Ko pa se veriga obvezne rehabilitacije v teku zdravljenja pretrga, bolnik se kaj hitro vrne k recidivu.

Samo tako lahko razumemo zakaj v Ptuju obstaja že več let samo en klub. Menimo, da tudi tu leži delček odgovora. Zakaj se plevel alkoholizma širi naprej. V teh letih bi v Ptuju po podjetjih ali krajevnih skupnostih moralo obstajati več več klubov. V TAM v Mariboru obstajata že dva kluba, ki uspešno delujeta.

Klub bi normalno moral imeti 12 zdravljencev, s svojci torej 24 ljudi, da bi kar uspešno delal. Sedaj ob koncu leta spremljamo okrog 30 zdravljencev, ki smo jih samostojno, brez patronaže, spremljali redno skozi celo leto. S tem smo seveda zadovoljni. Delo smo opravljali v dveh skupinah A in B in se tako približali svojim zdravljencem in njihovim težavam. Med letom smo imeli več takih zdravljencev, ki so bili poslani na zdravljenje iz podjetja in obiskali klub 2—3 krat, potem pa nas ni nihče iz podjetja niti vprašal za njih.

Seveda je razumljivo, da sami brez pomoči podjetja in ostalih struktur, kot je občinski koordinacijski odbor in drugih, ne moremo mnogo narediti.

Želeli pa bi si, da bi nam podjetja prisluhnila in pomagala pri ustanovitvi klubov v TGA Kidričevo, AGISu in Kmetijskem kombinatu Ptuj (pogoji že obstajajo), da bi skupaj vsaj malo usmerili rehabilitacije v pozitivni smeri.

Veliko tudi pričakujemo od naše letne skupščine, ki bo v soboto, 18. decembra 1982 ob 9. uri v narodnem domu. Povabili bomo tudi člane občinskih koordinacijskih odborov, socialne delavce podjetij in ostale, ki se ukvarjajo z bojem proti alkoholizmu in spregovorili o vsem tem.

Dr. Zlata Ivetič

Le določen znesek na člana kolektiva

V vseh TOZD delovne organizacije TGA Boris Kidrič Kidričevo tečejo razprave na zborih delavcev o osnutku samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela med delovno skupnostjo skupnih služb in združenimi TOZD. Prav tako razpravljajo o predlogih sprememb in dopolnitev nekaterih samoupravnih sporazumov o temeljih srednjeročnega plana KB Maribor in planov bank združenih v LB — Združeno banko.

Posebna razprava je bila tudi o samoupravnem sporazumu za novoletno praznovanje predšolskih otrok v občini Ptuj. Razprava je bila živahna in konkretna. Delavci sicer podpirajo samoupravni sporazum, niso pa se strinjali s predlogom sprememb. Zato so sklenili, da bodo prispevali določen znesek na člana kolektiva, v ostalem pa so prenesli razpravo na prihodnje leto, ko bo treba stališča bolj uskladiti.

France Meško

mercator izbira panonija ptuj

Mercator

Nudimo vam ugoden nakup

tekstilnega blaga
in konfekcije

na brezobrestni potrošniški kredit
(12 mesecev)

nakup velja do 10. januarja 1983
v vseh naših tekstilnih prodajalnah.

Priporočamo se!

Vrtninarstvo — svetla točka kmetijstva

Predstava o letošnji kmetijski sezoni ne more biti popolna brez ocene pridelovanja vrtnin, ki se v ptujski občini vse bolj uveljavlja kot dopolnilna kmetijska dejavnost, primerna predvsem za intenzivno izkoriščanje malih kmetijskih površin. Teh je v naši občini ogromno in zanje smo še pred leti ugotavljali, da so ovira v prizadevanjih za intenziviranje kmetijske proizvodnje.

Uspehi, ki so bili doseženi v vrtninarstvu v tem letu, niso posledica samo naravnih pogojev, temveč tudi zavzetega dela in nadvse organiziranega pristopa pri uveljavljanju in organiziranju te kmetijske dejavnosti.

Največjo rast obsega pridelovanja vrtnin so v ptujski kmetijski zadrugi zabeležili pri kumaricah, tradicionalna je že pridelava zelja, rdeče pese, v nekaterih delih občine se vse močneje uveljavlja pridelovanje fižola, žal pa močno nazaduje pridelovanje tradicionalne čebule, ki je ponesla ime ptujskega polja tudi preko naših meja.

V pridelovanju kumaric je v organizirani proizvodnji dosežen največji količinski skok, saj je količina pridelka od 80 ton v letu 1980 porasla v letošnjem letu na 746 ton. Kumarice so tudi izredno kvalitetne, saj je čas od obiranja do predelave zaradi bližine izredno kratek. Pridelovanje samo sicer zahteva določeno znanje, vendar ne takšno, da ne bi tega zmoglo sleherno kmetijsko gospodarstvo.

Rdečo peso je mogoče pridelovati v dveh oblikah, kot glavni ali kot strniščni posevek. Pridelovanje rdeče pese je sicer precej zahtevno, morda celo bolj od krompirja, v tem je verjetno tudi vzrok, da se število pridelovalcev manjša. Če gre za strniščni posevek, je pridelovanje te kulture vendarle donosno. Težava je le v tem, da potrebuje predelovalna industrija rdečo peso v poznih jesenskih in zimskih mesecih, ko je mimo sezona drugih, hitro pokvarljivih vrtnin. To pa zahteva uskladiščenje pridelka v zasipnice in prav tega dela se pridelovalci najbolj otepajo.

Kljub manjšim težavam je pomembno spoznanje, da je vrtninarstvo ena izmed svetlih strani našega kmetijstva. Pomembno je dejstvo, da so načrti na tem področju vezani na potrebe predelovalne industrije. Kupec je znan, dogovorjena je tudi cena, to pa je tisto, kar pri večini ostalih kmetijskih kultur ne vemo da samega spravila.

JB

REFERENDUM V STANOVANJSKEM SERVISU PTUJ

V ponedeljek, 13. decembra je v Stanovanjskem servisu Ptuj potekal referendum, na katerem so se delovni ljudje s 95 odstotno večino odločili o razdelitvi servisa na dva dela, od katerega naj bi od 1. januarja 1983 del servisa za organiziranost in vzdrževanje stanovanjskih hiš posloval v okviru Komunale, gradbeništva in prometa iz Ptuja, drugi del pa naj bi se združil v skupno strokovno službo samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje.

V naslednjih dneh pa bodo o podobni odločitvi sklepali delovni ljudje v temeljnih organizacijah delovne organizacije Komunala, gradbeništvo in promet v Ptuju. Za ta korak so se odločili na priporočilo interesne skupnosti in po sklepu komiteja občinske konference ZKS v Ptuju. Nova organiziranost pa naj bi obema deloma Stanovanjskega servisa omogočala lažje in bolj ekonomično poslovanje.

-OM

Obnovljeni dom upokojencev v Markovcih

V krajevni skupnosti Markovci deluje tudi društvo upokojencev, ki šteje 331 članov. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1975. Društvo upokojencev združuje člane iz vasi Zabovec, Markovec, Nove vasi, Bukovec, Stoinc, Borovec, Prvenec in Sobetinec. Začetki po ustanovitvi društva so bili težki. Nismo imeli pravih prostorov, kjer bi se upokojenci lahko shajali in imeli svoje seje.

Ko je bila v Markovcih zgrajena nova šola, smo upokojenci prevzeli nekdanjo „Posojilnico" leta 1980 in pričeli z obnovitvijo le-te. Najprej smo popravili ostrešje. Nabavili smo salonitke in to staro stavbo prekrili. Pri tem delu je bilo ogromno prostovoljnih ur upokojencev, ki so pomagali pri čiščenju in pri obnovi ostrešja. Naslednje leto smo obnovili okna. V večjem prostoru, ki je namenjen za občne zbore, sestanke odbora, smo uredili rekreacijski klub za naše upokojence. Ta je odprt trikrat tedensko: ob sredah, petkih in nedeljah ter praznikih od 9. do 19. ure zvečer. V njem smo že praznovali upokojenci dan žena. V našem klubu so se ustavili tudi upokojenci drugih društev in so se prav dobro počutili.

Vsako leto v poletnih mesecih organiziramo izlete po bližnji in dalni okolici. Tako smo si ogledali že kraje v Prekmurju, na Dolenjskem in Primorskem.

Letos pa smo v jesenskem času naš dom zunaj oblekli v novo obleko — dobil je novo fasado. Zgradili smo tudi drvarnico. Povdariti moram, da je pri obnovi doma vsak upokojenec prispeval še poseben denarni prispevek. Denarno pomoč je Društvu upokojencev dalo tudi Zveza društev upokojencev iz Ljubljane in občinska Zveza upokojencev Ptuj. Vsi denarni prispevki so bili prenizki, če ne bi mnogi našo upokojenci opravili mnogo prostovoljnih delovnih ur. Najbolj delaven in zaslužen v našem društvu je sedanji predsednik Anton Kukovec, ki obenem skrbi za naš rekreacijski klub. Med prostovoljci bi pohvalila še tovariše: Jožeta Kukovca, Janeza Plohla, Franca Ahačiča, Jurija Simoniča, Lizo Kelenc, Marijano Vajda, Marijo Kostanjevec, Marka Vrabla, Franca Kosca, Viktorja Kunčnika, Janeza Strelca, Janeza Horvata in še mnoge druge.

Obnovljen dom upokojencev v Markovcih.

Tako je naš dom obnovljen in lep. Vsak od nas pa z veseljem stopi vanj in poklepeta s sotovarišem o težavah, ki nas tarejo in kako bi naše življenje teklo boljše in lepše.

Še eno željo imamo. Želimo še urediti okolico tako, da bomo imeli res lepo urejeno zatočišče za nas in za druge občane.

Zofija Strelec

Srečanje planincev ob Dnevu republike

Planinsko društvo „Donačka gora" Stoperce je eno izmed najmlajših v Sloveniji. To pa velja le za čas obstoja, saj vsakdo, ki ocenjuje njihovo delo, lahko ugotovi, da se s svojo aktivnostjo lahko že kar postavljajo. Vodstvo društva dela načrtno.

Najprej so poskrbeli za propagando tako slikovno skozi propagandna predavanja, kot praktično s krajšimi izleti. S tem so pridobili članstvo, nakar so začeli razmišljati o kvalitetnih kadrih. Organizirali so planinsko šolo, nato pa že poslali na dopolnilno usposabljanje prve člane za mladinske vodnike. Ob tem pa so nenehno organizirali izletništvo in druge aktivnosti.

Mladi izvajalci kulturnega programa pod vodstvom Ignaca Vrabiča (desno)

Nič čudnega torej ni, da so se planinci iz Stoperc odločili, in organizirali proslavo v počastitev dneva republike. V nedeljo, 28. novembra so jo začeli s sejo koordinacijskega odbora PD občine Ptuj. Na seji so s med drugim dogovorili za nekatere skupne akcije vseh planinskih društev naše občine. Sledil je kulturni program, bogat pesmi in recitacij, ki so ga pod vodstvom Ignaca Vrabiča, predsednika Kulturno prosvetnega društva Stoperce, pripravili učenci in dijaki iz Stoperc.

Seveda pa so tudi planinci morali priti na svoj račun, zato so organizirali kviz tekmovanje „Kako poznaš Donačko goro". Sodelovalo je PD Majšperk z eno in PD Ptuj s tremi ekipami. Škoda, da se tekmovanja niso udeležili še mladi planinci iz Kidričevega.

Sreča se je nasmehnila Majšperčanom. Res lahko tako rečemo, saj so vse ekipe študirale zgodovino, geografijo in še marsikaj o Donački gori, organizatorji pa so želeli prikazati le lepote te zanimive gore v glavnem takšne, kakršne vidimo danes. Sicer pa se ni šlo za zmago, marveč za spoznavanje med seboj, saj se je prireditve udeležilo veliko število občanov, tako da je dvorana doma občanov v Stopercah postala za polovico premajhna.

Besedilo in posnetek: L. G.

Dobro opravljeno delo

Njiverce, vas v KS Kidričevo, so menda edina v okviru KK SZDL, ki na svojem območju nimajo nobene druge družbeno-politične organizacije ali društva. Seveda pa to ne pomeni, da niso pri svojem delu aktivni in da ne rešujejo problemov predvsem z lastnimi močmi. V vasi deluje edino vaški odbor SZDL, ki je pri delu uspešen. Seveda vse naloge opravljajo skupaj s člani krajevnega odbora za vas Njiverce v okviru KS in z mnogimi ostali prebivalci, ki so s svojim delom priskočili na pomoč.

Dolgo so se borili za to, da bi pridobili toliko zaželjeno avtobusno postajališče. V to so resnično vložili veliko svojih prizadevanj in akcij. To so tudi dosegli, kako pa vse skupaj sedaj poteka, ste lahko na kratko prebrali v sestavku v prejšnji številki Tednika.

Uspešne so bile priprave in tudi izvedba zborov vaščanov pred referendumom za krajevni samoprispevek za najnujnejše potrebe: asfaltiranje vaških in krajevnih cest, sofinanciranje gradnje pošte v Kidričevem, sofinanciranje gradnje doma upokojencev in pridobitev telefona v vas. Po uspelem referendumu so vse naloge tudi dosledno izvajali s pomočjo KS Kidričevo.

Posebno pozornost so usmerili tudi evidentiranju in kandidiranju krajanov za vaško in krajevno samoupravo, enako tudi za novo vodstvo vaškega odbora SZDL in za novo vodstvo KK SZDL. Ker imajo v svojem okolju že tudi precejšen del novega naselja, ki tam stalno raste, je treba povdariti, da od tam dobivajo pri svojem delu izredno pomoč, saj so med njimi dobri aktivisti in organizatorji.

Veliki uspeh so dosegli skupno z odborom Rdečega križa, ko so izvajali razne akcije zbiranja sredstev in materiala za prizadete po to poplavah. Take in podobne naloge so prav v vasi Njiverce uspešno izvajali in so tudi pokazali pripravljenost tako nadaljevati v bodoče. Pri tem želijo tudi več posluha iz KS in DPO pa tudi materialne in moralne pomoči.

Glede na njihovo dosedanje delo, ■ so ga in ga še opravljajo, lahko upamo v njihovo uspešnost. Pa mnogo uspehov v vaščani Njiverc!

France Meško

KAKO DO STANOVANJA?

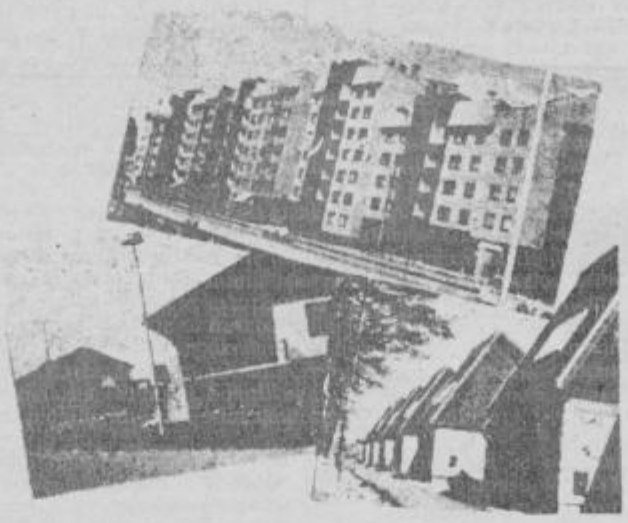

Taka in podobna vprašanja si prav gotovo postavljate vsi tisti, ki še nimate lastne strehe nad glavo ali pa stanovanje že imate, pa je postalo premajhno, ker se je družina povečala za novega člana.

Brez varčevanja ne gre.

Ker lastni prihranki navadno ne zadoščajo in ker je čas denar, vam pri reševanju stanovanjskega vprašanja pomaga tudi Kreditna banka Maribor. Tako si lahko kot varčevalec Kreditne banke Maribor pridobite pri banki kredite za stanovanje, če

- *namensko varčujete z rednimi mesečnimi pologi ali enkratnim pologom,*
- *nepreklicno vežete dinarska sredstva ali dinarsko protivrednost prodanih konvertibilnih deviz,*
- *predhodno namensko varčujete dinarska sredstva ali konvertibilne devize in kasneje vežete privarčevana dinarska sredstva ali dinarsko protivrednost prodanih deviz.*

Kredite lahko porabite za naslednje namene:

- *nakup stanovanja v etažni lastnini,*
- *gradnjo stanovanjske hiše v zasebni lasti ali v okviru stanovanjske zadruge,*
- *nakup ali prenovitev starega stanovanja ali stanovanjske hiše,*
- *plačilo lastne udeležbe za dodeljeno družbeno stanovanje.*

Stanovanjske kredite lahko dobite vsi, ki gradite ali kupujete stanovanjsko enoto na območju Kreditne banke Maribor.

Vse podrobnejše informacije o varčevanju za stanovanje, pogojih za pridobitev kredita, višini kredita in potrebni dokumentaciji boste dobili v katerikoli enoti Kreditne banke Maribor ter Poslovni enoti za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo, Vita Kraigherja 4, Maribor.

KREDITNA BANKA MARIBOR

DOMAČA RAST

PRILOGA TEDNIKA
PTUJ,
16. DECEMBER 1982
LETO V.
ŠTEVILKA 2

Igrišče sameva — *Foto: Alfred Bradač*

Jakob Emeršič

Krajevni leksikon Slovenije IV. in znane osebnosti Slovenskih goric

(DOPOLNILA IN POPRAVKI ALI PRISPEVEK K DOMOZNANSTVU PTUJSKE OBČINE)

Zgodovina kraja, mesta, dežele ali države je zgodovina ljudi. Zato ne more iti noben pregled, oris ali monografija kakega kraja mimo prebivalcev, ki so ga oblikovali. Noben sistem, nobeno socialno gibanje, pa naj še tako poudarja uravnilovko, ne more mimo oseb, ki izstopajo, kvečjemu, da jih s kakšnih političnih vzrokov v nekem obdobju zamolči. Vedno se omenja, bodisi avantgarda, bodisi začetnik, ki je začel kako gibanje, duhovni, verski, politični, socialni ali kulturni voditelji, ki so potegnili za sabo množice. Drugo vprašanje je, kako imenujemo te osebnosti, ali »znamenite«, »pomembne« ali iz skromnosti, še bolj pa iz previdnosti, samo »znane osebnosti«. Ob tem nastane še en problem. Ali je »pomembna osebnost« nekega kraja na primer tisti, ki je tu rojen, živel pa je praktično od mladosti drugje, vzemimo samo Bratka Krefta, ki se je rodil v Mariboru, živel pa v Vidmu ob Ščavnici, podobno Stanko Kociper, rojen na Pobrežju v Mariboru, živel pa od zgodnje mladosti v Miklavžu pri Ormožu in od tam sta oba zajemala snov za svoje literarno delo, ali pa drugi, ki sicer ni domačin, pa je za kraj storil več kot marsikdo drug (npr. pri publicistu Mirku Muršcu-Živkovem, ki ga v domačem Bišu ne omenjajo, o njem pa govori KLS pri delujočih osebnostih Ljutomera)? Še bolj je vprašljivo mesto rojstva v bolnišnici, zaradi česar pride do vrste nesporazumov (primerjaj: mojster fotografije Stojan Kerbler, ki je rojen v Mariboru, doma pa s Ptujske gore, ali dramatik in pisatelj Tone Partljič, prav tako rojen v Mariboru, doma s Pesnice pri Mariboru).

Ob primerjanju naštetih osebnosti v posameznih krajih in to v IV. zvezku KLS, pa še to omejeno na Slovenske gorice ter v glavnem na ptujsko občino, sem naletel na vrsto neenotnih kriterijev, ko ponekod, tak je primer v ljutomerski občini, naštevajo še in še gojiteljev konj, še več pa osebnosti, ki so tu delovale, pa drugje tak pregled preveč omejijo. Ob pazljivejšem pregledu imen sem naletel na več napak (spet poudarjam, da sem se zaradi obilice gradiva omejil na Slovenske gorice ter ptujsko občino), pri tem mislim le na osebe, ki so se v nekem kraju rodile oziroma bile tam doma; se več pa je praznin, manjkajočih imen, ki so kaj pomenila ali pomenijo v občinskem, slovenskem, jugoslovanskem ali celo v svetovnem okviru. Čeprav je od izida minilo skoraj že dve leti, se je vendar potrebno ustaviti ob njegovih pomanjkljivostih.

Najprej bi navedel napake oziroma dopolnila, ki so se ponavljala v zvezi z omenjenimi osebnostmi v Slovenskih goricah.

Slavko BOHANEC je rojen v Miklavžu pri Ormožu, enako kot njegov brat Franček, in ne v Miklavžu pri Mariboru (enaka napaka v »Ko je ko u Jugoslaviji«). Publicist Božidar BORKO je umrl konec 1980.

Pesnik Božidar FLEGERIČ se je rodil v Vodrancih 1841 in ne 1814.

Pesnik Anton FREUNSFELD je umrl 1896 v Verženju in ne 1897.

Za germanista Jakoba KELEMINO navaja SBL kraj rojstva Brebrovnik, KLS Veliki Brebrovnik, ULBB in DLS pa Vinski vrh.

Pisatelj Jože KERENČIČ je rojen 1913 v Jastrebcih na Kogu in ne 1915.

Za pisatelja Ignaca KOPRIVCA bi bilo potrebno navesti prvi rojstni priimek LJUBEC ter leto 1935, ko ga je avtoriziral na ime Koprivec ter leto 1980 kot datum smrti. Ker je rojen v fari Sv. Andraža, so mu dali kar za rojstni kraj Vitomarce, kar je odveč, saj je omenjen že v Drbetincih.

Šolnik Josip KRIŽAN iz Kokoričev je rojen 1841 in ne 1848.

Matematik France KRIŽANIČ je doma iz Borecev pri Križevcih in ne v Mariboru.

Pravilen priimek šolnika Tomaža KURBOS je iz Benedikta v Sovenskih goricah in ne KURBUS.

Pravnik Karel LUBEC je rojen v Bišu in ne v Trnovski vasi.

Ilirec, literarni zgodovinar in slovničar Ivan Macun ni bil rojen v Trnovcih pri Tomažu, temveč v Trnovski vasi, fara Sv. Bolfenka v Slovenskih goricah. Nekateri sicer navajajo kot rojstno vas sosednji Biš, posebno ker sta od tam njegova sorodnika Jožef Muršec-Živkov in Jakob Gomilšak, toda Trnovsko vas ali Trnovce imenuje sam omenjeni v svoji Književni zgodovini Slovenskega Štajerja iz 1883.

Šolnik Mirko MAJCEN iz Destrnika je rojen 1890 in ne 1870.

Pri MEŠKOVIH (Antonu in Franu Ksaverju) so se prej šteli kot rojstna vas Ključarovci, sedaj Gornji Ključarovci. Anton MEŠKO je rojen 1871 in ne 1873.

Pedagog in psiholog Karol OZVALD je rojen v Grabah, Središče je le fara oziroma krajevna skupnost.

Astronoma Vlada RIBARIČA omenja KLS v Mihovcih na Dravskem polju in v Veliki Nedelji. Prav je le Velika Nedelja.

Nabožni pisec Franc ŠEGULA je omenjen v Moškanjcih, kar je pravilno in ne v Gorišnici.

Psiholog in teolog Anton TRSTENJAK je omenjen v Rodmoščih, kar je pravilno, in v Ivanjševcih, medtem ko ga išče Enciklopedija Jugoslavije v Gornji Radgoni.

Enako je dvakrat omenjen Ivan VUK-STAROGORSKI in to v Ženiku pri Vidmu ob Ščavnici — pravilno — in v Sovjaku pri Trnovski vasi.

Vinogradniškega strokovnjaka Iva ZUPANIČA omenja KLS v Jareninskem Dolu in v Vajgenu in drugo je pravilno.

Ob natančnejšem preverjanju sem odkril okrog 150 manjkajočih osebnosti iz Slovenskih goric, ki bi po kriterijih približno odgovarjale IV. knjigi KLS. Uporabil sem kar abecedni pregled: priimek in ime znane osebnosti, podatki rojstva in smrti, rojstni kraj in kaj je bil. Za informacijo ali boljšo utemeljitev sem navedel v oklepaju z okrajšavami pri večini po en primer najvažnejše literature. Seveda to ne pomeni, da sem zajel vse, saj se ob takem naštevanju najde še vedno kdo, ki bi prišel v poštev oziroma postane kakšno ime vprašljivo.

1. ALT Aleksander (1882—1961), Velika Nedelja, šolnik in dopisnik, (Prosv. delavec 1962)
2. AMBROŽ Gabriel (1880—1959), Marija Snežna (Velka), kmetijski strokovnjak (SVV 1959)
3. BEZJAK Franc Serajnik (1814—1887) Sv. Rupert v Slovenskih goricah (Sp. Voličina), nabožen pisec in nar. buditelj (SBL)
4. BOHANEC Jožef (1800—1882), Stara Nova vas pri Križevcih, pisec v dajnčici (Glazer J.)
5. BOKŠA Milena-Bac (1926) Koračice pri Tomažu, skojevka, pol. delavka (Mladina 1979)
6. BRUMEN Fran (1903) Kog, medicinski pisec, publicist in romanopisec.
7. COBELJ Štefka (1923), Oblaki v Zagorcih, umetnostni zgod., etnolog, pisec strokovnih člankov.
8. ČEH Ivan (1886—1959), Vitomarci, šolnik, pevovodja (Prosvetni delavec 1959)
9. ČEPE Franc (1886—1959), Požganovo pri Gaju nad Mariborom, narodni buditelj (SBL)
10. ČUČEK Rajmund (1849—1921), Cerkvenjak, šolnik in slovničar (Lilek)
11. DOMINKUŠ Andrej (1797—1851) Središče, pravnik, politični in kulturni mecen (Kovačič).
12. FILIPIČ Drago (1943) Babinci pri Ljutomeru, ekonomist, strok. pisec (BBUM)
13. FILIPIČ Ferdo (1910—1978) Središče, kulturni in časnikarski delavec (Večer 1978)
14. GOLOB Mihovil (1829—1852), Mihalovci pri Ormožu, pesnik (ČZN 1932)
15. GOLOB Zdenka (1928) Gradišče, slikarka (katalog)
16. GREGOREC Anton (1844—1909), Vitomarci, zdravnik in kulturni delavec (Pertl)
17. HANŽEK Janja (1919), Križevci, pevka v Zagrebu (SGL)
18. HERIC Gracijan (1885—1957), Vučja vas, teolog in pisec (SBL)
19. HORVAT Jože (1941), Spodnja Velka, slikar samouk, čebelar (Sladkogorčan 1974)
20. ILEC Rudi (1913—1970), Grajena, publicist (nekrologi)
21. IRGOLIČ Anton (1850—1888), Velika Nedelja, šolnik in organizator (SBL)
22. JAKL Franc (1936), Ormož, elektrotehnik, strokovni pisec (Elektrogospodarstvo 1976)
23. JANEŽIČ Rudolf (1870—1956), Miklavž, nabožni časnikar in predavatelj (KMD 1955)
24. JANŽEKOVIČ Lovro (1842—1921), Tomaž pri Ormožu, župnik in lokalni zgodovinar, dopisnik (Kovačič)
25. JUREJEVČIČ Tonka (1928), Jakobski dol, ekonomist, pisec strokovnih člankov in skript (BBUM 1979)
26. KAMPUST Jakob (1727—1810), Ljutomer, veščak za slovenski jezik (Kidrič)
27. KARBAŠ Franc (1886—1975), Melanjski Vrh, šolnik in publicist (Prosvetni delavec 1956)
28. KAUČIČ Venčeslav (1950), Veliki Brebrovnik, kemik, strokovni pisec (ULBB)
29. KLEMENČIČ Anton (1819—1873), Kapela, rodoljub, čitalničar (Slovenski gospodar 1874)
30. KLOBASA Ivan (1887—1914), Gornji Blaguš pri Vidmu, pesnik (Ljudski glas 1951)
31. KOCBEK Jože (1908) Videm ob Ščavnici, profesor, pisec strokovnih del
32. KOCIPER Stanko (1917), r. v Pobrežju pri Mariboru, doma od Miklavža pri Ormožu, pisatelj, dramatik in publicist (Jevnikar)
33. KOCMUT Ivan (1848—1932), Destrnik, šolnik, cerkv. glasbenik (UT 1932)
34. KOCMUT Jože (1904—1956), Drbetinci, šolnik, publicist (Prosvetni delavec 1956)
35. KOČEVAR Marijana (1949), Obrež pri Ormožu, kemik (ULBB)
36. KOLARIČ Jože (1916), Markovci, kemik in raziskovalec v Mariboru (Večer 1976)
37. KOLMANIČ Karolina (1930), Lomanoši 1930, pisateljica
38. KOPIČ Alojz (1913), Lenart, pravnik, pisec skript (ULBB)
39. KOREN Božidar (1949), Ormož, kemik (ULBB)
40. KOROŠEC Franc S. (1861—1934), Markovci pri Ptuju, urednik Slovenskega gospodarja (KMD 1935)
41. KOSER Ljudevit (1887), Juršinci, esperantist, urednik, diplomat (podatke: sorodniki)
42. KOSI Blaž (1773—1850), Grabe, nabožni pisec teoloških del (Kidrič)
43. KOVAČIČ Jožef (1827—1909), Ormož, duhovnik, dopisnik (SBL)
44. KRAMBERGER Franc (1936), Lenart, škof, pisec teoloških del
45. KRAMBERGER Albin (1937), Jarenina, slikar (UMBB)
46. KREFT Anton (1814—1864), Videm ob Ščavnici, rodoljub, duhovnik (Od kmečkih uporov do Lacka)
47. KREFT Jakob (1804—1873), Biserjane, kmet in poslanec (Tabor 1922)
48. KREFT Lev (1874—1916), Biserjane, zdravnik in prevajalec (Kreft Ivan, Teh petdeset let)
49. KUKOL Matija (1892—1970), Cven, čebelar, strokovni pisec (Vestnik 1970)
50. LAH Borivoj (1951), Stara gora pri Gornji Radgoni, pisec vojaških del (ULBB)
51. LUKACIC Avgust (1885—1962), Bučkovci, narodnjak (Jutro 1935)
52. LUPŠA Ferdo (1881—1946), Drakovci, raziskovalec, siamski minister, potopisec (matični urad)
53. MAJCEN Franček (1921), Borovci, pisatelj in knjižničar (Majcen F., Tudi beseda je bila orožje)
54. MAJCEN Jožef (1818—1898), Gradišče, ljudski pesnik (SBL)
55. MARČINKO Dragotin (1893—1914), Gornja Radgona, pesnik (Glazer J.)
56. MARKIČ Marjana (1931), Črmlja, profesor na PA Maribor, pisec strok. del (Zbornik PA)
57. MEGLA Milan (1898—1943), učitelj in sadjar (Rabar, V borbi za svobodo)
58. MEŠKO Alojzij (1858—1897), Velika Nedelja teolog (SBL)
59. MEŠKO (ZADRAVEC) Erna (1911), Loperšice, publicistka (NR 1976)
60. MEŠKO Josip (1899—1973), Tomaž pri Ormožu, teolog (KMD 1974)
61. MEZNARIČ Matija (1913), Ormož, pravnik, strokovni pisec (UMBB)
62. MILFELNER Rudi (1921), Veržej, ekonomist, strokovni pisec (ULBB)
63. MISSIA Jakob (1838—1902), Hrastje Mota, kardinal (Nova mladika 1972)
64. MLAKAR Cveta (1919), Središče, ekonomist (ULBB)
65. MORAVEC Ivan (1898), Lunovec nad Veliko Nedeljo, lokalni prosvetni delavec, režiser (Večer 1978)
66. MUNDA Matija (1904—1959), Tomaž pri Ormožu, publicist (KMD 1961)
67. MURŠEC Mirko-Živkov (1887—1961), Biš, publicist (Panonski zbornik)
68. MURŠAK Janko (1951), Voličina, andragog, strokovni pisec (ULBB)
69. NASTRAN-ULE Mirjana (1947) Ormož, psiholog, pisec strokovnih del (ULBB)
70. NEMEC Jakob (1876—1928), Dragotinci, organizator mladine, narečni satirični pisec (Jutro 1928)
71. NOE Dragica (1946) Iljaševci, tehnolog (ULBB)
72. NOVAK Ivan (1923), Šentilj, elektrotehnik, strokovni pisec (UMBB)
73. OZMEC Jožef (1866—1923), Obrež, gospodarski organizator in politik (SBL)
74. PEČKO Ludvik (1804—1873), Gočova, minorit, ptujski kronist (SBL)
75. PEČOVNIK Adolf (1883—1965), Lenart, profesor (ČZN 1972)
76. PERŠAK Tone (1947), Ločki vrh, režiser, gledališki in leposlovni pisatelj (podatki: T. Peršak)
77. PETERŠIČ Vlado (1926) Ptuj, doma iz Dornave, pisatelj (Fotomonografija Ptuja)
78. PIHLAR Boris (1945) Ljutomer, kemik (ULBB)
79. PODHOSTNIK Karel (1919) Dragovič pri Juršincih, šolnik, pisec strokovnih del (Zbornik PA)
80. POLIČ Branko (1911), Lenart, scenograf, slikar (Ko je ko u Jugoslaviji)
81. POREKAR Ciril (1900) Hum pri Ormožu, rentgenolog, publicist (Ormoški zbornik)
82. POTOČNIK Pavel P. (1880—1934), Destrnik, organizator predvojne katoliške mladine, kulturnoprosvetni delavec (KMD 1935)
83. POTOČNIK Peter (1888—1959), Hercegovšak, organizator, pevovodja, skladatelj (Sto let Ljubljanskega učiteljišča)
84. PRELOG Franček (1922—1943), Sagojiči, slavist, (Slovenčev koledar 1945)
85. PRELOG Jože (1943), Mote pri Ljutomeru, vzgojni, družbeni in politični delavec (NR 1974)
86. PUČKO Danijel (1944), Ormož, ekonomist, strokovni pisec (ULBB)
87. PUKLAVEC Jože-Pril (1927), Kog, pesnik (Glas 1980)
88. PUŠENJAK Rudi (1947), Ljutomer, elektrotehnik, strokovni pisec (UMBB)
89. RAK Slava (1927—1978), Senešci, kmečka pisateljica
90. RAKUŠA Karel (1895), Ormož, politični in družbeni delavec, Maistrov borec (Večer 1975)
91. RANTAŠA Anton (1884—1960), Križevci, minorit, profesor, organizator mladinskih in narodnostnih srečanj (Nova pota 1960)
92. RAVŠL Anton (1898—1975), Središče, narodnoprosvetni delavec (SDD 1975)
93. RISNER (RISSNER) Karel Jožef (1793—1858, ptujski in ormoški kipar (Vrišer)
94. SCHELL Franc (1815—1865), Šentilj, teološki pisec (SBL)
95. SCHMIERMAUL Matija (1853—1936), Jarenina, zdravnik in narodni delavec (Pertl)
96. SENEKOVIČ Alojz (1857—1931), Spodnja Ščavnica, narodnoobrambni delavec (SBL)
97. SENJUR Marjan (1944), Stara Nova vas, ekonomist, pisec strokovnih del (ULBB)
98. SERAJNIK Domicijan ml. (1873—1963), Šentilj, glasbenoprosvetni delavec (SBL)
99. SERAJNIK Franjo (1874—1955), Šentilj, violinist, glasbenoprosvetni delavec (SBL)
100. SINKO Jožef (1850—1932), Biserjani, narodnjak in organizator (KMD 1934)
101. SLOJAN France (1906) Lahonci, pesnik, pisatelj in urednik
102. SLUGA Franc (1941), Destrnik, fotograf samouk (Planinski vestnik 1980)
103. SOK Franjo (1905), Mala vas na Spodnjem Ptujskem polju, vrhovni sodnik v Ljubljani (Lovec 1976)
104. SPINDLER Jakob (1829—1865), Sv. Ana v Slovenskih goricah, narodnostni delavec (Glazer J.)
105. STOJKO Marjan (1949), Strezetina, fotograf (Fotoklub Maribor 1936—1976)
106. STOJKO Tone (1947), Strezetina, pisatelj in fotograf (katalog)
107. SVETONJA Jakob (1823—1892), Blaguš pri Vidmu ob Ščavnici, pravnik in avanturist (ČZN 1905)
108. SVILIGOJ Nada (1932), Ljutomer, ekonomist, pisec strokovnih del (ULBB)
109. ŠAFFER Ivan (1893), Ceršak, ljudski pesnik, zadružni organizator
110. ŠALAMUN Franjo (1883—1965), Središče, sokolaš, narodnostni delavec (Ptujski tednik 1965)
111. ŠAMPERL Kristina (1950), Spuhlja, arhivar, pisec strokovnih del.
112. ŠAVORA Jože (1908—1971), Središče, publicist in prevajalec (Glasnik SDD 1972)
113. ŠEŠKO Anton (1905), Šentilj, lokalni zgodovinar in prevajalec (Sladkogorčan 1976)
114. ŠIKOVEC-ŠADL Slavica (1929), Grabe pri Križevcih, enologinja (SBL)
115. ŠMARČAN Pavel (1926), Jareninski Dol, strojnik, strokovni pisec (UMBB)

(Nadaljevanje na 4. strani)

Franjo Brumen

Zamujena življenja

(Biografski roman petih rodov)

31. nadaljevanje

Onstran mostička sta se odločila. Na hodniku ni bilo nikogar. Vsak je imel po eno roko prosto. Hitro sta odprla vstopna vrata in se obenem s skokom pognala s stopnic. Ni jima uspelo. Najbrž se nista odbila v istem trenutku. Tako je verjetno prvega potegnilo naravnost pod vlak. Obležal je na mestu mrtev, razparala so ga kolesa. Drugi težko ranjen v nezavesti je obležal ob progi.

Bilo je več mrtvih in mnogo ranjenih. Med mrtvimi je obležal tudi neprevidni orožnik. Ranjence so naložili na reševalne vozove in jih odpeljali.

Potokar ni vedel ničesar. Po treh dneh se je iz nezavesti prebudil v vojaški bolnici bližnjega mesta. Tam je zvedel vse podrobnosti. Med nesrečo mu je razcefralo obleko in ga skoraj do golega sleklo. Zgubil je dokumente in tudi pločevinasto vojaško značko, ko jo je imel vsak vojak za razpoznavanje. V bolnišnici je prve tri dni ležal kot neznani vojak.

Za Potokarja je bila te nezgoda dvojna sreča v eni nesreči. Nezgode niso mogli javiti na dom, ker niso vedeli ne kdo je, niti odkod je. Če bi našli dokumente, bi sporočili domov. Morda bi vest prestregla mati. In kdo ve, če je nesreča ne bi pahnila v ponovno depresijo.

Ko se je dobro zavedel in znašel, je potožil vse svoje težave zdravniku. Svetoval mu je, da bi sporočilo naslovili na dobrega znanca, ki naj bi prenesel pismo starejši sestri, da bi čim dalje ostalo materi prikrito. Obljubil mu je tudi, da bo po okrevanju predlagal daljši dopust in potem komisijski pregled, da bi se tako vse skupaj zavleklo. Poskrbel bo tudi, da bo cel bolniški dopust prebil doma. To je Potokarja umirilo in mnogo lažje je prenašal nagrmadene skrbi.

Medtem se je na soški fronti in še dalje na zahod razdivajala vojna v silovite napade in protinapade. Mrtvih in ranjenih je bilo toliko, da so morali ustaviti ves ostali promet in vlaki so bili prenapolnjeni z ranjenci. Tudi v njihovi bolnišnici je nastala stiska. Potokar je večkrat s strahom pomislil, kaj če ga je morda nesreča rešila smrti. Take misli so ga uklepale še bolj pogosto, ko je zvedel, da je bilo tudi njegovo skladišče večkrat zadeto in je razneslo shrambe municije.

Mučili so ga hudi glavoboli. Prizadel ga je močan pretres možganov. Nalomil si je lobanjo in nekaj reber. Zadovoljivo okrevanje in stiska v bolnišnici sta mu pripomogla v predčasni odpustitvi v domačo nego.

Naknadno je zvedel podrobnosti nesreče. Veriga, s katero sta bila speta ubežnika, se je tako zapletla med kolesje, da se je vagon iztiril. Za njim pa še tudi ostali vozovi, ki so bili za njihovim.

Sporočilo je bilo veliko presenečenje za Potokarjeve. Sprva ni nihče domačih vedel, kako težke so poškodbe, pa so bili zelo zaskrbljeni. Ko so sosedi pripovedovali o nesreči, je vzkliknila: »Kmalu ne bo pri nas na Rogu več hiše, ki ne bi bila prizadeta! Pri vaši hiši celo že druga žrtev. Sedaj pobirajo že sedemnajstletne fantiče. Bog ne daj, da bi vojna trajala tako dolgo, da bi vam vzeli še Igorja!«

Materi so prikazali celo zadevo zelo previdno, da je oče pač zbolel in da začasno leži v vojni bolnici. Da ima zelo dobrega zdravnika domačina, ki mu je obljubil daljši bolniški dopust, čim bo okrevanje dovolj napredovalo. Ker bolezen ni nevarna, ga nameravajo kmalu odpustiti.

Kljub vsem tolažbam je bila mati prizadeta in je hotela videti in sama prečitati sporočilo. Le s težavo so ji dopovedali, da je prispelo samo ustno obvestilo prek orožniške postaje. Očetovo pismo pa da je najbrž obtičalo kje na cenzuri.

Zopet je bilo več žalosti v hiši. Mati je manj govorila in znova se je zapirala v sobo. Na srečo je kmalu prišlo očetovo pismo in vse se je na mah obrnilo na bolje. Strah za ljubljenega svojca je vselej velik, posebno še tedaj, kadar človek sam ne stoji na trdnih nogah.

Kakor je bila zima v svojih mesecih trda, toliko je tisto leto hitreje popustila. Niti za svečnico se vreme ni hotelo ravnati po pratkinih svetnikih in ljudje so začeli z delom, kakor da z zimo ne bi bilo treba več računati.

Tako tudi pri Potokarjevih ni bilo dolgočasno in vendar so bili dnevi, dokler se ni vrnil oče, dolgi, posebno za mamo, ki je v svoji sobici živela enolično samotarsko življenje človeka, ki si ne more pomagati.

Z očetom se je vrnilo k Potokarjevim pravo sproščeno življenje. Oče po prestalih poškodbah sicer ni zmogel težjih opravil, vendar je že sama njegova prisotnost dobro vplivala na vse strani. Tudi težaki, ki so bili povečini same ženske, so bili voljnejši in pri delu uspešnejši. Večinoma je posedal v sobi pri materi, nakladal peč in ji mnogo na glas čital, da jo je odvračal od lastne zatopljenosti in jo zapletal v misli lepega čtiva. Čim pa je bila voljna , sta se pogovarjala in opazovala skozi okno domače, ki so hiteli čez dvorišče po svojih opravkih.

Zadnje tedne se je zdelo, da je Potokarjevo okrevanje nekako obtičalo, ni bilo sicer slabše, a tudi izdatnejšega napredovanja ni bilo opaziti. Še kar naprej so ga občasno mučili hudi glavoboli, katerim so se nekatere dneve pridruževale nadležne omotice, da je moral tu in tam celo poležavati.

Hodil je na redne preglede v vojaško ambulanto in zdravnik je menil, da so take posledice dolgotrajne in da ni drugega zdravila, kakor potrpežljivo počakati. Takega mnenja je bil Potokar kajpak zelo vesel. Ni mu bilo do posebnega zdravljenja, v lastnem domu čakati na izboljšanje pa je bilo seveda mnogo prijetneje, nego se izpostavljati stalni nevarnosti na fronti. Od pregleda do pregleda so mu podaljševali dopust.

Ko je ambulantni zdravnik izčrpal svoje možnosti za podaljševanje dopusta, ga je napotil na komisijske preglede. Tudi od tam se je vrnil zadovoljen. Odredili so trimesečni dopust pod istimi pogoji z utemeljitvijo, da je močan pretres možganov zapustil težje posledice in da se naknadno kažejo znaki prestalih krvavitev znotraj lobanje.

Zopet je Potokarjevim sreča v nesreči priskočila na pomoč. Nikdar oče ni bil bolj potreben doma, kakor sedaj, ko je mati nujno potrebovala za svoje okrevanje njegovo prisotnost. Tako sta bila pri hiši dva bolnika, ki pa sta se smotrno dopolnjevala.

Sicer niti oče, niti mati nista zmogla opravljati koristnejših opravil za gospodarstvo, a glavno da je njuno bivanje doma razbremenilo skrbi onim, ki bi itak morali vsa dela opravljati sami. Pri vsem je bilo materino okrevanje največja skrb. To pa je oče dobro urejal in vodil. Zvrstili so se dnevi, ko je mati postajala nedostopna in zelo svojeglava in prav takrat je očetova beseda največ zalegla.

Ko je potekel nov teden in je bilo treba stopiti v mesto poročat zdravniku, je bilo spomladansko sonce že dovolj toplo, da ni bilo več nevarnosti za prehladitev. Potokar je nagovoril ženo, da se je odpravila z njim. Ko sta se peljala čez gomilski breg in na drugi strani navzdol proti Stari gori, sta se spominjala dedekovih posestev tod okoli in v Potokarjevih mislih so oživele podobe, kakor mu jih je pripovedoval oče.

Zdravnik je bil zadovoljen, da je po dolgem času bolnik prišel osebno na zmenek. »Gospa Potokarjeva, veseli me, da vas vidim in da lahko že takoj, ko ste prestopila prag moje ordinacije, ugotovim na prvi pogled, da ste na najboljši poti k popolni ozdravitvi. To vam je mogoče razbrati že iz umirjenih oči. Sedita malo pri meni in povejta, kako kaj gre. Sedaj sta obadva bolnika in drug drugemu krajšata čas. Večkrat sem mislil na vas in na vaš lep dom, nameraval sem vas celo obiskati, pa zadnje čase nisem imel opravka na vašem koncu,« ju je prijazno sprejel.

Potokar se je prijetno začudil, ko je žena kar naenkrat prva spregovorila: »Gospod doktor, zakaj pa niste prišli na obisk kar tako?! Zelo veseli bi vas bili. Sedaj tudi pri nas postaja lepše in prijaznejše. Odjuga je hitro pobrala globoke zapuhe v našem klancu in cesta je že suha. Z veseljem bi vas postregli in vam natočili odličnega sedemnajščaka, ki je sladek kot med in teče kot olje.«

»Hvala za vabilo, gospa, ga bom kdaj kasneje izkoristil, ne kot zdravnik na poziv, kar pomeni vselej zagato, temveč kot prijatelj, da bomo malo posedeli in se pogovorili o prijetnejših rečeh, ne samo o bolezni.« Je odvrnil zdravnik in na katko je nadaljeval Potokar: »Moje poročilo bi danes bilo podobno, kot zadnjič. Še celo boljše. Pridem zopet čez teden dni.«

»Po današnjem obisku vam lahko naročim ponovno srečanje šele čez dva tedna. Okrevanje napreduje odlično. Ravnajte še dalje tako, kot doslej?« Je zaključil zdravnik.

Ko sta se vračala domov po cesti skozi Presiko, je Potokar obmolknil. Oba sta se predala vsak svojim mislim. Še celo konjiček je stopal bolj leno in brezbrižno. Spomini so se vrnili nazaj za dva rodova, na babico Ano, ki se je ponižana in obubožana po isti poti umikala iz tega mesta nazaj v svoj rojstni kraj.

Doma je čakalo veliko presenečenje. Nepričakovano je prišel z Dunaja Joško, mož Potokaričine starejše sestre. Že dalje časa je bolehal in hiral. Zdravniki so se bali, da se ga bo lotila jetika, ki je v tistih časih še vedno bila najhujši bič revnejših slojev, predvsem v predmestjih velikih mest, pa so ga napotili na deželo.

Kakor mnogo drugih, tako je tudi mladi Hanželičev par kmalu po poroki pred dobrimi desetimi leti odšel v svet s trebuhom za kruhom. Odšla sta kar tako na slepo, ne da bi vedela, ali bosta našla kje kako službo , niti kje bosta prespala. Za hotelsko posteljo denarja ni bilo dovolj. Takrat je živelo mnogo slovenskih ljudi v dunajskem glavnem mestu, pa sta se zanašala na srečo, češ da bosta že kje staknila dobrega človeka, ki ju bo za prvih nekaj dni vzel pod streho.

Njuna življenjska zgodba je bila skromna in pestra, kakor mnogih naših ljudi. Ko sta stopila z vlaka na južni postaji, sta kar prvega postreščka ogovorila po domače. Nista naletela na pravega, ni ju razumel, skomignil je z rameni in z roko je pokazal na številko na svoji čepici in rekel: »Numero vierzig.«

Poiskala sta postreščka št. 40. Bil je pravi. Pravkar je nakladal na svojo dvokolnico zadnji težek kovček. Joško je bil močan, pa mu je pomagal. Po kratkem pomenku so priložili na vrh vozička še njuno prtljago.

Pomagala sta mu potiskati težko obloženi voziček od ulice do ulice in ko so pri zadnji hišni številki odložili zadnji kovček, ju je mož povabil k sebi na dom v Ottakring. Stanoval je v dolgi pritlični hiši v kletnem stanovanju. Žena je pravkar pripravljala kosilo. Sprejela ju je nasmejana in ljubeznivo. Tudi ona je bila iste gore list, dobričina in je vselej z veseljem pomagala, kjer je le mogla, posebno še domačim ljudem.

Streha pri dunajskem postreščku je bila za nepetični par dobra odskočna deska. Joško Hanželič je bil po rodu veseljak, odprtega srca in vselej odkritih misli.

Zahrbtnost, pa tudi ovinkarjenje sta mu bila povsem tuja. Iz njegovih oči je sijala naivna odkritost, kakor da bi bil še nepokvarjen otrok. Njegove misli so se vselej skladale z besedo. Tako so Joška na mah vzljubili povsod in v vsaki družbi, kjerkoli se je pojavil.

Morda bi lahko rekli, da je bil bliže vinskim bratcem, kakor pa ne; pa vendar ni popival. Toda težko je odšel mimo gostilnice, odkoder se je razlegalo burno veselje. Tudi sam je zelo rad mnogo prepeval. V njegovem mošnjičku ni bilo večjih zalog in moral je kar takoj začeti iskati zaslužek. Prijazni postrešček je imel dela dovolj tudi za njegove roke. V kotu njegove stare drvarnice, ki je bila prislonjena na zadešnjo steno njihove pritlične hiše, je bil shranjen dotrajani dvokolesni postrežni voziček, ki ga je Brglez opustil, ko si je umislil lažjega, novega.

Sedaj je nanesla prilika, da sta ga z Hanželičem znova spravila na dan. Malo sta ga prečistila, žbice in ostranski lestvici pa na novo prepleskala z zeleno oljnato barvo.

Že na vse zgodaj je postrežček št. 40 rekel: »Prijatelj Hanželič!« Prejšnji večer sta namreč že posrkala bratovščino. »Zdaj se pa kar hitro oprimi svojega vozička, in pot pod noge! Nič ne bo časa držati rok križem! Pravijo, da je treba železo kovati, dokler je vroče. Čimbolj zgodaj prideva na mesto, tem več vlakov bova ulovila, tem več kovčkov naložila.

Na južni kolodvor prihaja mnogo vlakov z vseh strani, največ z juga. Pravkar je prišel čas, ko se vračajo prve lastovke bogatih baronov in drugih plemenitnikov, ki imajo svoja prezimovališča v Opatiji in Lovranu. Pri teh je zaslužek najboljši. Pa tudi veliko prtljage vozijo s seboj. Navadno mnogo več, kakor pa je lahko priložijo izvoščki na svoje kočije, ki jih po navadi že čakajo pred postajo. Boš videl, da pri nas ne bo slabo. To pa bo za začetek dovolj.«

Brglez je imel vsak dan opravka z mnogimi ljudmi. Hitro je prepoznal Hanželiča in zaslutil je v njem dobrega človeka. Bil je že starejši in ni imel otrok, pa se je hotel opreti na še mladega prišleka. Zadnje leto je bil nekaj več bolehav in ni mogel vsak dan za zaslužkom.

Na zgornji polici omare v shrambi je bila odložena stara postreščarska kapa, ki jo je Dunajčan Brglez že zdavnaj odložil. Malo jo je z rokavom okrtačil, poravnal medeninasto že s patino prekrito številko in jo z običajnim nasmehom poveznil pomočniku na glavo. Izbruhnil je smeh v troje. Najbolj glasno se je smejala postreščkova žena Eulalija. Hanželič je imel drobno glavo, ozko in visoko čelo, pa se mu je kapa poveznila globoko čez ušesa.

»Da ne boš preveč smešen, bomo kapo malo poravnali. Tudi postrežček ne sme biti kar tako. Da ne boš pokvaril ugleda našemu stanu, posebno še moji št. 40!« Vzel je z mize star časopis, urezali so papirnate trakove in jih podložili pod oznojeni notranji pas pokrivala.

»Tako, zdaj pa je že kar dobro! Greva! To bodo gledali kolegi, ko bosta danes kar dve št. 40 na preži.«

Brglez je zdirjal s svojim vozičkom na ulico in po bližnjicah proti železniški postaji, za njim pa pomočnik Hanželič. Prvi je dobro vedel, kdaj, kje in kako se ustavljajo vlaki, iz katerih izstopajo imenitnejši potniki. Na peronu je odkazal novincu mesto, kjer je bilo treba samo čakati na poziv potnika, sam pa se je umaknil na nasprotni konec. Tam je bilo treba malo oprezati za zaslužkom.

Brglezovi prijatelji so se nemalo začudili, ko so iznenadeni opazili, da sta se pojavili na postaji naenkrat dve isti številki. Ni bilo zaradi tega negodovanja, niti zavisti, saj je bilo dela za vse še preveč.

Potniki so nanosili na Joškov voziček prtljage, da ni bilo več kam nakladati. Sam je komaj dospel zapisovati si različne četrti, ulice in hišne številke, kakor mu je naročil Brglez. Odvišne kovčke je zložil v vrsto ob vozičku.

Brglez je imel manjšo bero. Preostalo bernjo sta odložila na njegov voziček, pa je še ostalo prtljage, da sta jo morala shraniti v garderobi. Zadovoljen si je Brglez privihal brke. Toliko prtljage še ni imel.

Stari lisjak je prekolovratil s svojim vozičkom domala celo dunajsko mesto in ga je poznal skoraj tako, kot svoje dvorišče. Najprej je bilo treba napraviti natančen načrt razvažanja, da se ne bi vrtela v mrtvem krogu in zgubljala časa. Hanželič je bil mlad, velik in močan, zato je bilo na njegovem vozičku naložene skoraj enkrat več prtljage. Pri takem razvažanju se kilometri kopičijo in hitela sta potiskati težko obložena vozička iz četrti v četrt, od ulice do ulice. Joško je ostajal pri vozičkih in čuval, Brglez pa je raznašal od vrat do vrat in pobiral denar.

Stari mojster si je poravnal kapo, ki jo je rad nosil malce postrani, kakor bi bil vajen še iz mladih let, si privihal po ogrsko navzgor usločene in tenko prišiljene brke in se krhko nasmehnil: »Joško, ni slabo! Če bo vsak dan vsaj polovica današnjega zaslužka, bomo lahko živeli še brezskrbneje, kot doslej. Pa tudi do sedaj ni bilo premalo. Upam, da bosta v kratkem nekje v bližini našla primerno stanovanje. Zaslužek bo zadostoval za štedljivo življenje. Dokler si ne boš našel zaposlitve, ostanita pri meni in pomagal mi boš. Ta čas bo pač treba preživeti v naši kuhinji, saj je dovolj velika in tudi pozimi dovolj topla. Če pa ne boš uspel najti sebi primerne zaposlitve, pa se boš prijavil kot izvošček. Res da ni posebno ugleden poklic, pa vendar menim, da je mnogo še slabših. Sicer pa ni razloga, da bi si vnaprej delali skrbi, čas bo že pokazal svoje.«

Tako sta se pomenila in se malo oddahnila. Brglez je s ponosno kretnjo potegnil cigaro iz zgornjega zunanjega žepa na suknjiču in prižgal. To je bil pri vseh izvoščkih znak posebnega zadovoljstva. Počasi sta utrujena odrinila po dolgi grajski ulici z Ringa proti domu. Med vračanjem se vedno žejni Joško ni mogel odreči običajnemu brizgancu in popila sta vsak po enega v ogleni gostilnici, v kateri je stregla slovenska natakarica.

Ženi sta doma nestrpno čakali z že večkrat pogretim kosilom: »Tone, kako, da sta se prav danes, ko bomo imeli prvo skupno kosilo, tako zelo zakasnila! Dosedaj sem bila navajena na točno vračanje. Saj vem, da nisi uradnik, ki bi nehal, ko ura odbije. Toda tako pozno pa se vendar še nisi vrnil. Že sva bili v skrbeh, da se vama je morda kaj pripetilo. Jožefa je menila, kaj če je morda Joško zapeljal v stiski pod cestno železnico, ki je ni navajen, pa je nazadnje strah prešel tudi na mene.

»Eula, prav si mislila. Joško je kriv, da sva tako pozna, toda hvala bogu ne z nesrečo, temveč s srečo.« Se je nasmehnil gospodar in obrnil desni žep oguljenega suknjiča in natresel na mizo zajeten kupček denarja, med katerim se je bleščal marsikateri srebrni goldinar. »Preden bomo jedli, preštejva izkupiček!« Razdelil ga je na dvoje, odrinil polovico na ogel in nadaljeval: »Joško, polovica je tvoja, zaslužil si jo, pridno si pomagal. Vesta, ženici, visokorasli Joško in njegov prijazno nasmejani obraz je privabil mnogo potnikov, da se jih je komaj otresal. Danes je bil južni vlak izredno zaseden. Začela sva dobro! Sedaj pa sedimo! Dober tek! In kar lepo po domače.«

Jožefa je bila plašna ženska, pa se je že kar pri prvem kosilu ulovila in pomirila, ko je videla, kako dobra sta Brglezova in kako prisrčno sta ju sprejela. Kosilo je bilo dobro in krepilno. Ajdovi žganci, zabeljeni z rumenimi ocvirki, kislo zelje in prekajena svinjska rebrca. To je bila Brglezu najljubša jed in je bila zato pozimi večkrat na mizi. Prva je morala zajeti Jožefa, kakor zahteva pravilo o gostih, potem Eulalija in danes Brglez zadnji, ki je bil sicer prvi.

Brglezova žena je bila bolj slabotna in bleda, pa je po opravljenem kosilu rekla Hanželička: »Eula! »Tako je Brglez na kratko klical svojo ženo. »Utrujena si danes, posebno še, ker sva tako dolgo čakali. Lezi malo k počitku! Bom pomila vse sama in pospravila. Če posodje slučajno ne bo povsod na pravem mestu, boš ga že potem preložila po svojem okusu.«

Tako je bil tudi zadnji član nove skupnosti zadovoljen in Eulalija se je umaknila v sobo.

Na postaji je ostalo prtljage za en voziček, pa je Brglez odločil: »Joško, vzela bova samo večji voz. Zadostoval bo, pa še bo prostora

dovolj, da bova lahko priložila, če bi prilika nanesla. Danes sva že dovolj zaslužila in ne bova čakla na nadaljnje vlake. Naj tudi ostali tovariši še nekaj zaslužijo, da ne bi rekli, da sva jim vse pobrala.«

Ko sta se pomikala po dolgi samotni kostanjevi aleji, je Joško, ustavil in povabil Brgleza, ki se je utrujen opiral na ročico: »Tone, sedi na voz in nasloni glavo vsaj malo na plahto, peljal te bom in odpočil se boš do postaje!«

Ni mu bilo treba dvakrat reči. Utrujen in že z leti obloženi Brglez je zadremal in se prebudil šele na veliki postaji, ko je ponehala uspavanka enakomerno drdrajočih koles. Joško je naložil tovor, Brglez pa je zopet izdelal načrt razvažanja, ki je moral biti vselej premišljeno in dobro napravljen.

K predpoldanskem zaslužku sta nabrala še skoraj toliko, ker je bilo treba zadnje kovčke razvoziti po zelo oddaljenih ulicah. Ves čas je Hanželič sam potiskal voziček, tudi praznega domov grede.

Doma je bilo že vse pripravljeno in ženi sta prijetno kramljali v toplo zakurjeni kuhinji. Brglez je zopet izpraznil žep na ogel kuhinjske mize: »Tokrat pa si vse prevozil ti in ti zato pripadajo tri četrtine zaslužka. Jaz sem samo kazal pot in plačal bom davek, ki seveda tudi nas postreščke najde!«

»Ne prijatelj! Že predpoldne si mi odrinil preveč, pa še prenočila sva in nahranila sta naju! Niti sanjalo se mi ni, da bom že prvi dan kaj zaslužil; jedel in še prenočil zastonj« Je Joško odrinil odmerjeni kupček kovancev.

»Če pa že hočeš drugače, bom pa še enkrat razdelil. Tako po bratovsko, vsakemu polovica!« In Brglez je vsipal polovico cvenka v Joškov žep.

»Pa naj bo po tvoje. Zapomnil sem si gostilnico na bližnjem oglu ulice. Bom pa dal za liter dalmatinca. Prilegel se nam bo po mastnih rebrcih in po tolikem trudu. Pa da bodo tudi ženske imele nekaj od najinega napora. Priznati moram, da sem žejen. Ta vaša dunajska voda iz pipe se mi zdi nekam prazna in plehka.«

»Joško, Joško! Ti si stari grešnik!« Se je nasmehnila Jožefa. »Vedno imaš iste izgovore! Tudi doma si podobno tarnal, kakor se ti je grlo osušilo.« In Joško je hitro izginil skozi vrata.

Kmalu se je vrnil in že po prvih besedah je Jožefa zavonjala iz moževih ust dah po vinu, pa je nadaljevala: »Ti, zdi se mi, da si ga že kar v gostilni srknil!« — »Res je, Tone mi je nasipal v žep toliko, da me kar teži. Pa še vedno je ostalo dovolj.« Je priznal nasmejano.

Natočil je štiri kozarčke. Brglez je dvignil svojega in napil na zdravje in srečo. »Lepo se poglejmo in pijmo!«

Črnina jim je razvezala jezike. Ravzil se je prisrčen prijateljski pomenek. Pogovorili so se o vsem mogočem. Med drugim sta Brglezova vedela povedati, da v Ottakringu stanuje pisatelj, ki ga pogosto srečata v slovenskem klubu, kjer se shajajo mnogi Slovenci. Tudi Kosove hčere, o katerih so se že sinoči mnogo pomenili, da še vedno rade zahajajo v isto družbo. Na večje prireditve prihaja mnogo ljudi in da so vsi kakor ena družina in ni razlik med njimi. Vseeno, ali si profesor, ali postreščck. Včasih so tudi kaka predavanja v domačem jeziku in ob takih prilikah govorijo mnogo o stari domovini onstran Pohorja.

Vsak dan brez prestanka, svetek ali petek, sta možaka pohitela zjutraj že k prvemu vlaku in še čakala na naslednje. Čakala sta potrpežljivo. Vedno tako dolgo, da sta bila vozička polna. Nakladala sta tako, da je prišlo približno dve tretjini vse teže na večji voz. Zalužek pa sta tudi naprej prijateljsko delila na pol.

Čeprav so bili vsi štirje sisnjeni v majhno stanovanje, je življenje v Ottakringu potekalo mirno in prijateljko. Vsi so bili take narave, da se ne bi mogli skregati, četudi bi se želeli. Pa vendar je bilo vsem jasno, da se bo nekega dne treba preseliti. Stanovati v kuhinji in to še v tujini, ni bilo primerno, niti prijetno.

Hanželič je po opravljenem delu počasi začel hoditi tudi po svojih potih.

Hotel se je izogniti preveč zasedeni kuhinji. Kadar ni bilo doma na mizi dovolj črnine za njegov suhi jezik, se je odpravil na sprehod. Šel je enkrat, dvakrat gor in dol po bližnji aleji, potem pa je zavil v ogelno gostilnico k natakarici Pepci. Tako se mu ni bilo treba nikdar zlagati. Bil je na sprehodu. Vsega pa tudi ni treba povedati, kakor na sodišču.

V gostilni je proti večeru posedalo mnogo ljudi. Tam so vedrili od profesorja pa tja do cestnega pometača. Med vinskimi bratci pa ni dolga pot do prijteljstva. Hanželič je poizvedoval za stanovanjem, skromnim in da ne bi bilo predrago. Dovolj sta mu bili sobica in kuhinja. Nek cestni pometač našega rodu je vedel za dobro priliko in povedel ga je na ogled v večjo stanovanjsko hišo v isti četrti h gospodarju, ki je iskal hišnika.

Ko se je tisti večer Hanželič nekaj kasneje vrnil domov, so ga že nestrpno čakali z večerjo in Jožefa je bila v skrbeh, da se morda njenemu Jošku ne bi kaj pripetilo na prometnih ulicah. Ona je dobro vedela, da je sprehod le izgovor, kozarček pa pravi cilj.

Potrpežljivi ženički sta pogreli večerjo in Joško je povedal novico. Vsi štirje so je bili zelo veseli. Če še tako potrpežljiva, je Brglezovka vendarle bila motena v kuhinji. Če pa bi vsi štirje cele dneve doma, bi jim bilo že zdavnaj pretesno.

Naslednji dan sta postreščka pohitela in takoj po kosilu sta se Hanželičeva preselila. Joško je naložil skromno prtljago na voziček, ostali pa so ga spremljali. Brglezova sta bila malo radovedna, pa tudi pomagati sta želela, če bi bilo kaj potrebno.

Stanovanje je bilo majhno in prazno. Vse, kar sta premogla, je bilo v dveh iz šibja spletenih kovčkih. »Vzemita divan iz naše kuhinje in slamnjačo iz shrambe, da bosta spala, kakor doslej. Bolje bo, kot nič, dokler si ne kupita najnujnejšega!« Je ponudila Eulalija. Čim se je zmračilo, je Joško naložil še tisto, Brglez pa je dodal nekaj polen, da sta si malo podkurila štedilnik, ki je že ves zarjavel čakal novega gospodarja. Pred spanjem je Jožefa položila v vsako postelju po eno veliko steklenico napolnjeno z vročo vodo, da postelji ne bi bili v vlažni sobi ledeno mrzli.

Vse se je nepričakovano razvilo tako, da sta bila srečna in zadovoljna. Skromnost je največje bogastvo, sicer pa dva mlada človeka ne potrebujeta mnogo več, kakor drug drugega.

Hanželič je hodil vsak dan redno ob določeni uri k svojemu mojstru na delo. Kmalu se je izvežbal in spoznal številne ulice velikega mesta. Sedaj je lahko razvažal prtljago že sam. V manj znanih predelih se je ravnal po priročniku, v katerem so bile zarisane vse tudi najmanjše ulice. Če se kakšen dan že priletnejši Brglez ni dobro počutil, je kar sam opravil posel. Ob takih dneh je prihajal le kratko domov na obed in zopet nazaj do zadnjega vlaka. Mudilo se mu je zaslužiti. Jožefa bi rada nakupila pohištvo in še drugo opremo.

Ves zaslužek je vestno izročal mojstru. Vselej je hotel odšteti poliček, ki ga je med poslom popil, toda Brglez ni sprejel. Odmeril mu je vedno čez polovico.

Hanželič se je privadil novemu življenju in bi najraje kar ostal pri poklicu. Vsaj začasno, dokler bi se ponudila nova boljša prilika. V dvoje za eno davščino nista smela in zaradi zavisti niti hotela delati. Postreščki pa pomočnikov niso smeli imeti.

Potožil je svojim znancem v gostilnici. Dobrovoljni znanec in prijatelj, s katerim sta se poznala že dalj časa, je bil takoj pripravljen pomagati: »Jaz sem s svojim poklicem prižigača uličnih luči zelo zadovoljen. Delo ni pretežko, je sicer odgovorno, imam pa kljub temu še dovolj prostega časa, predvsem sredi dneva, tako da lahko opravim mnogo vmesnih opravil. Pred tremi dnevi smo pokopali tovariša, ki je prižigal plinske luči po dolgi grajski ulici. Takoj jutri bom poprašal na komunalni direkciji. Morda je mesto še prosto. Če dobiš to mesto, boš lahko zadovoljen. Je dobro plačano delo, ker je ulica dolga in je po njej mnogo različnih luči.« Vsi so se spogledali in prikimavali in med njimi ni bilo niti enega, ki bi kazal kake pomisleke. Tudi Hanželič je zamišljen obsedel in se zahvalil.

Hanželič se je zadovoljen vrnil domov. Novice so bili zopet vsi veseli, le Brglez je zamišljen in tih obsedel pri mizi. Zavedal se je svojih opešanih moči in velike pomoči, ki mu jo je nudil krepki in mladi Hanželič, ki je prišel v hišo, kakor da bi mu Miklavž prinesel darilo. Rekla pa ni nič. Svojega mesta med postreščka mu ni mogel odstopiti, novega dovoljenja pa ni bilo mogoče več dobiti, ker je bila vrsta rdečih kap s številkami že predolga. Tudi ni vedel, kako dolgo še bo lahko samo opravljal naporno delo. Kar tako brez sprotnega zaslužka z ženo ne bi mogla živeti, tudi ona je bila že priletna in ni bilo več misliti, da bi lahko poleg domačih opravil še kje kaj prislužila s pomožnimi opravili. Prihranki pa so bili za brezdelno življenje premajhni.

Drugo jutro je Brglez, kakor nekoč, sam potiskal svoj voziček po tihi aleji proti postaji. Bil je prizadet, zamišljen in skoraj da žalosten, zavedel se je šele, ko ga je predramil ropot na prometni železniški ulici.

Hanželičev voziček so spravili nazaj v kot drvarnice in Joško se je javil na novo službeno mesto. Najprej so mu razkazali vsebino službene torbe in mu pokazali, kako je treba voditi vsakodnevne zapiske: ob tej in tej uri pri minuti natančno so bile prižgane te in te luči; tam in tam je pokvarjen gorilnik; na tisti in tisti luči je strta šipa in podobno.

Eno uro pred mrakom je bilo treba nastopiti službo. Predstavili so mu vodnika. Razkazali so mu razstavljene modele različni cestnih in uličnih svetilk, jih pred njim zopet sestavljali, priključili na plinske cevi in prižigali. Moral jih je očistiti in ponovno sestaviti. Hanželič je bil odprte glave in hitro si je prisvojil potrebno znanje ter ročne spretnosti, pa je mojster rekel: »Že nocoj lahko greste na poskusno delo na ulici.«

Ko je prišla prava ura, sta začela s prižiganjem luči. Za Hanželiča se je sedaj začelo novo življenje. Tudi vodnik instruktor je bil že kar prvi dan zadovoljen z njegovim delom in prepustili so mu v oskrbo celo dolgo grajsko ulico.

Po enem tednu je nadzornik poročal na upravi, da novi prižigač opravlja svoje delo vestno in v redu in da posebno nadziranje ni več potrebno.

Od tedaj dalje je Hanželič v obojestransko zadovoljstvo opravljal svoje delo. Zvečer je začel prižigati ob takem času, da je do mraka bilo povsod razsvetljeno. Pri tem se je moral ravnati po vremenu. Ob temačnih in oblačnih dneh prej, kadar pa je zahajajoče sonce še pozno pošiljalo svoj sij po ulici, ki je potekala v jugozahodni smeri, takrat pa nekaj kasneje. Čim se je zjutraj zdanilo, je začel pogašati na tistem koncu, kjer je bilo najprej svetlo. Tako je štedil s plinom in tudi to so mu zapisali v dobro.

Odslej je za Hanželičev par veljala prava sončna ura. Vstajala sta ob prvi zori in spat sta legala z mrakom. Jožefa je skoraj vsak dan morala skuhati zajtrk ob drugačni uri, prav tako je bilo tudi z večerjo. Le opoldne sta se ravnala po zvonenju v stolpu bližnje cerkve. Ko je bilo okrog kresnic treba zelo zgodaj na delo, sta po kosilu legla malo k počitku.

Kmalu je Hanželič do podrobnosti poznal svojo ulico. Ni ga bilo brivca, ne čevljarja, ne krojača v njegovi ulici, ki ga ne bi poznal. Počasi tudi še vse ostale ljudi, ki so tam stanovali, ali pa hodili po opravkih. Seveda se je posebej zanimal za gostilnice, to pa le po opravljenem poslu, ko se je zvečer vračal domov. Pa tudi pri tem je obveljala prava ljubezen. Ustavljal se je najraje pri Pepci. Ona mu je vselej natočila pristnega trpkega dalmatinca, ki ga je Hanželič imenoval zdravilo. Deloma zato, ker ga je večkrat rado krtovičilo po črevesju, predvsem pa zato, da je opravičil pogosto seganje po njem . . .

Leta so tekla, kakor teče len potok po ravnici, ko je videti kot mlaka, ki miruje. Na površju njene vode se nabira sluzasta snov, ki se nikamor ne premakne. Pa vendar je v globini na dnu na rahlo migetajočem mahovju opaziti polzeče premikanje. Nekako tako je potekalo življenje pri naših znancih v Ottakringu.

Preteklo je že pet let enakomernega življenja, ki je pomenilo vsak dan ob istih urah enako opravilo. Sedaj je Hanželič imel že stalno omizje v gostilni pri Pepci.

Tam so se zbirali mnogi njegovega rodu. Njihova miza je stala v mrtvem kotu in vsak dan ob sedmi uri zvečer je prijazna Pepca postavila nanjo oznako, da je zasedena. Sčasoma so poimenovali tisto mizo slovenska miza, ker so se ob njej zbirali sami Slovenci. Tam je bilo le redkokdaj slišati drugo govorico.

Hanželič je bil med najbolj rednimi gosti, ne samo po udeležbi, ampak tudi po času. Pepca je vnaprej vedela, kdaj bo treba poleti pripraviti obvezni brizganec, s katerim je začel, da si je najprej pogasil najhujšo žejo. Pozimi pa šipkov čas z dodatkom dišeče slivovke iz Slovenskih goric.

Nekega dne se je Hanželičev najboljši prijatelj zakasnil. Ko je končno prisedel, so ga vsi nemo in radovedno ogledovali. Bil je ves v črnini, črna obleka, črna kravata in črn polcilinder na glavi. Nihče ga ni upal vprašati, kaj naj to pomeni. Ko se je oddahnil, je povedal, da mu je v bližnji ulici umrl najboljši prijatelj, lastnik majhne delikatesne trgovinice in bifeja. Žena mu je umrla že pred dvema letoma. Otrok ali ožjih sorodnikov nista imela in tako je gospodaril sam. Vedno je mnogo kašljal in težko dihal in zdravniki so menili, da bi bila naduha s skrito jetiko. Bolezensko stanje je bilo skoro vedno prilično enako in tako je možak po malem delal do svoje zadnje ure, ko so ga pred tremi dnevi zjutraj našli mrtvega v postelji. Ker ni sorodnikov, bo lokalček prišel na javno dražbo.

Vsi so mu izrekli sožalje. Kaj več pa ni nihče povedal. Hanželič, sicer običajno najzgovornejši, je tisti večer bolj malo govoril. Izgledalo je, da nekaj več razmišlja. Popil je še svoja obvezna dva decilitra črnine in se je poslovil, češ da se mu mudi.

Komaj je doma prestopil prag, že je hitel povedati zanimivo novico: »Mislim, da bi naštedeni goldinarji zadostovali za prevzem majhnega bifeja. Postala bi samostojna. Ti bi stregla in prodajala, jaz bi podnevi pomagal in bi začasno še obdržal svojo službo. Tako ne bi mnogo tvegala. Bife bi zapisali na tvoje ime. Posebno učno spričevalo za tako majhno reč ni potrebno. Hitreje bi tako kaj več zaslužila! Kaj misliš?«

Jožefa ga je poslušala in samo debelo gledala, ker ni vedela, kako to, ne odkod, ne zakaj. V navdušenju je pozabil začeti na pravem koncu in najprej povedati zgodbo iz gostilnice. Ko ji je pojasnil, se je vdana dobra ženička na kratko zamislila in prikimala.

Pozno v noč sta zidala gradove v oblake. »Joško, vsaj malo morava zadremati. Saj boš že kmalu moral vstati, na delo bo treba. Budilka naju bo neusmiljeno zbudila, kakor je naravnana. Tudi meni se zdi zamisel dobra. Pri najinem dosedanjem gospodinjstvu zgubljam mnogo nezaposlenih ur. Opustila bom pletenje in kvačkanje. Tudi pranje perila za druge ni dovolj donosno in komaj da malo poravna velik napor, ki je potreben. Sem se tudi že priučila tujega jezika, da bi za silo zmogla postreči. V začetku verjetno ne bo mnogo odjemalcev. In še ti boš smotrneje izkoristil svoje najlepše dneve, sedaj prazne ure. Tudi jaz mislim, da s takim poskusom veliko ne bi mogla zgubiti. Saj bodo prostori in oprema obdržali svojo vrednost.«

Joško je poslušal brez pripombe in bil je prijetno presenečen, ko je videl, kako trezno zna ženica premisliti.

Po končanem predpoldanskem delu je Hanželič naprosil prijatelja, da sta šla pogledat. V eni slepih stranskih ulic na zgornjem koncu dolge grajske, na začetku odcepa proti vzhodu, je stala še kar lepa in dobro negovana trinadstropna hiša in v njenem pritličju bife, z napisom na steklenih vratih: »Zaradi smrti zaprto.«

Prijatelj je vedel povedati, da je prvi prostor za vetrovkami dokaj zajeten lokalček z njega vodi notranji hodnik brez dnevne svetlobe v obe dvoriščni sobici, katerih ena je dovolj velika za spalnico. Več brez ključev nista mogla ugotoviti.

Popoldne je Jožefa spremljala moža na delo. Odšla sta bolj zgodaj od doma, da sta še enkrat skupno pogledala zunanji izgled in lego. Tudi Jožefi je bilo všeč. Že naslednji dan se je šel Hanželič prijavit na občino. Vpisali so ga na seznam med kupce.

Uradnik je vzel ključe in ju je spremljal. Odpečatili so vrata pregledali notranjost. Hanželičevima je bilo všeč. »Prvotno smo nameravali lokalček prodajati na javni dražbi. Prijavilo pa se je že dovolj kupcev, da dražba ne bo potrebna. Po uradni ocenitvi bomo določili ceno, ki jo bomo ponudili vsem, ki se zanimajo za prevzem. Trenutno vam lahko imenujem le približno vsoto in glavni pogoj — takojšnje plačilo v gotovini po podpisu pogodbe. Na občini bomo pohiteli in zadeva bo dozorela tekom nekaj dni, da prostor ne bo ostal predolgo prazen in nezikoriščen. Obvestili vas bomo po pošti« — je pojasnil uslužbenec in vrata znova zapečatil.

Naslednji dnevi so za oba Hanželičeva potekali prepočasi in nestrpneje. Oba sta bila namreč navdušena za novo spremembo. Pa ni bilo samo vprašanje zgolj večjega zaslužka. Posebno pri Jožefi je bila pridružena še želja po boljšem stanovanju in kakor je pač pri ženskah, tudi po uglednejšem poklicu.

Uradnikova napoved se je kmalu uresničila. Že čez nekaj dni je prispelo domenjeno obvestilo. Po opravljeni službi je Hanželič dvignil v hranilnici ves prihranek do zadnjega goldinarja in še starega Brgleza je naprosil, da je primaknil svoje prihranke z obljubo, da mu bo plačeval za en odstotek višje obresti.

Z zajetnim šopom papirnatih bankovcev je Hanželič bil med prvimi na občini. Uradnik je poimensko poklical vse prijavljene. Dobra polovica jih sploh ni prišla. Prvi trije so povedali, da ne morejo takoj položiti cele vsote in da prosijo za preostali dolg na ratno odplačevanje po posojilniških obrestih. Eden je celo pristal na vknjižbo dolžne vsote na svoje premoženje. Četrti je prišel na vrsto Hanželič. Brez besed je položil zahtevano vsoto na mizo. Preostala dva sta nato odstopila.

»Gospodje, v smislu našega razpisa je izpolnil pogoje samo gospod Hanželič. Tako ne moremo drugače, kakor da z njim zaključimo in podpišemo pogodbo. Ostalim hvala, morda bo kmalu kaka nova prilika.«

Tako je uradnik zaključil prodajo, potegnil iz predala že pripravljeno pogodbo, jo dopolnil z osebnimi podatki, nalepil taksne koleke, pritisnil pečat in ponudil kupcu v podpis ter zaželel »Mnogo sreče in dober zaslužek, gospod Hanželič.«

Zadovoljen, toda ne več popolnoma srečen, se je Hanželič vračal z dvojnikom pogodbe domov. Vso pot ga je razjedalo razmišljanje, kaj če se morda nista prenaglila, ali bo dovolj gostov in odjemalcev, ali ne bo morda zaslužek manjši, kakor pa dosedanje obresti? V hranilnici je bil denar na varnem, ni ga bilo mogoče izgubiti. Kaj če nastane požar? Kaj bo, če zboli Jožefa, pa četudi samo za en dan? On mora radno in točno v službo, gostje pa so občutljivi. Če le enkrat pride zastonj, si drugič že pomišlja priti ponovno. Povrhu se tveganje z različnimi občutljivimi delikatesnimi jedili, ki se lahko hitro pokvarijo, če jih slučajno ne bi mogla takoj vnovčiti. In še več podobnih pomislekov.

»Joško, kaj boš razglabljal in se grizel! Ne beli si glave! Mlada sva še in hvala bogu zdrava. Tudi sem sva prišla brez denarja. Službo imaš in obdržal jo boš. Kdor ne tvega, zaostaja. Poskusila bova! Morda se dvigneva, morda padeva nazaj v začetek. Jaz upam v uspeh!« Je tolažila Jožefa.

Mnogo je vredna zdrava zakonska zveza. Kako se dopolnjujeta dva, ki sta se v skupnem življenju zrasla v eno. Če klone prvi, ga blagodejno podpre drugi.

Tisto noč sta oba slabo prespala. Dosedaj nista imela ničesar in ni se bilo treba bati za nič. Lažje je živeti z upanjem in željami, da bi nekaj dosegel, kakor pa s strahom, da bi izgubil, kar že imaš.

Ker je pokojnik umrl dokaj nenadoma, je v trgovinci preostalo precej pokvarljivih jedač, ki nimajo daljše obstojnosti. Zaloge je bilo treba posebej prebrati. Pokvarljive stvari so izločili, obstojnejše pa sta Hanželičeva odkupila. Z izkupičkom je občina pokrila stroške pogreba in še je ostal nekaj denarja za dobrodelne namene.

Hanželičev mošnjiček se je naenkrat izsušil, pa je vendar ostalo še dovolj, da je lahko celo posojilo takoj vrnil Brglezu in še toliko, da sta nakupila najnujnejše za začetek.

Za dva dni se je gospodinjstvo pri Hanželičevih ustavilo. Jožefa je cela dva dneva samo čistila, prekladala in pospravljala.

Bilo je treba očisiti okna in vrata, prezračiti stanovanje bilo je vlažno in plesnivo, vse so opleskali in razkužili z apnom . . .

Četudi ni ravno najboljša, se človek razveseli vsake nove malenkosti, ki mu spremeni življenje v smeri njegovih želja. Mnogokrat tisto, kar sledi, ni dobro, je včasih slabo, ali pa celo usodno, toda novo je in zato nepoznano, čestokrat tudi varljivo.

Nadaljevanje prihodnjič

(Nadaljevanje s 1. strani)

116. ŠPINDLER Jožef (1937), Moravci pri Ljutomeru, ekonomist, strokovni piesec (UMBB)

117. ŠTEFANEC Anton (1935), Gradišče, novinar, urednik

118. ŠTEFANEC Franček (1937), Gradišče, novinar, urednik

119. ŠUMAN Franc (1889), Lenart, lokalni zgodovinar, publicist (otujski Tednik 1968)

120. ŠUMENJAK Martina (1948), Jareninski Dol, ekonomist, pisec strokovnih del (UMBB)

121. TAVČAR Danilo (1918), Središče, zdravnik in profesor (ULBB)

122. TOPLAK Franc (1857—1930), Mostje pri Ptuju, narodnjak, (Jubilejni zbornik akademskega društva v Ptuju)

123. TOPLAK Fran (1818—1903), Destrnik, rodoljub, zbiratelj narodnega blaga (ČZN 1904)

124. UNGER Maks (1888—1962), Središče, dirigent in skladatelj (Večer 1962)

125. VALENŠAK (VALENČAK) Davorin (Martin) (1834—1887), Miklavž pri Ormožu, zgodovinar, publicist (Macun)

126. VARL Francka (1919), Pesnica, pisec strokovnih učbenikov, literarni zgodovinar (Zbornik PA)

127. VERDONIK Rudi (1910), Gaj nad Mariborom, urednik Modnega lista, krojaški strokovnjak (Prosvetni delavec 1970)

128. VERŠIČ Davorin (1779—1850), Sp. Voličina v Slovenskih goricah, nabožni pisec, dajnčičar (Macun)

129. VERŠIČ Jožef (1775—1847), Plitvički vrh pri Apačah, izumitelj bergel (Macun)

130. VERŠIČ Koloman Jožef (1746—1841), Trnovska vas, narodni buditelj (Kidrič)

131. VERŠIČ Miha (1911), Markovci, šolnik, (Vestnik 1971)

132. VESELKO Franjo (1905—1977), Središče, šolnik, pisec zgodovinskih in NOB sestavkov, partizanski fotograf (nekrologi, avtorjev življenjepis J. E.)

133. VOGRIN Ines (1976—1933), Negova, teološki pisec (Nekrologij 1936)

134. VRABL Jože, (1913—1982), Zabovci, novinar (Tednik 1982)

135. VRABL Niko (1885—umrl?), Središče, narodnobrambni delavec (Baš, Maribor)

136. VRAMEC Antonius (Antun) (1538—1587), Ormož, prvi hrvaški zgodovinar, pisec Kronike. Šele pred kratkim so odkrili njegovo slovensko poreklo. (Jambrih A.: Auf den Spuren von Antonius Vramec in Wien, 1979)

137. WEINGERL Josip (1835—1908), Jakobski Dol, zdravnik, »der kroatische Wunderdoktor« (Pertl).

138. WENGER Karl (1850—1924), Jarenina, pravnik (Pol stoletja društva »Pravnik«, 1939)

139. ZADRAVEC Jurica (1907—1973), Središče, strokovni pisec (Spominski almanah strokovnih delavcev)

140. ZELENIK Karel (1892—1965), Črmlaj, šolni, univ. prof. (podatki: sorodniki)

141. ZELENKO Franc (1888—1943), Župetinci, železničarski strokovnjak (Jutro 1943)

142. ZEMLJARIC Janez (1928), Bukovci, gospodarstvenik in politik (Delo 1980)

143. ZORKO Helena (1921—1976), Destrnik, kulturni delavec na RTV (Delo 1976)

144. ŽITEK Jožef (1832—1899), Turjanci pri Kapeli, šolnik in politik (Südsteir. Post 1900)

145. ŽIVKO Karel (1845—1901), Zgornja Voličina, magister kirurgije (Pertl)

146. ŽMAVC Jurij (1843—1903), Zgornja Voličina, pesnik (J. Glazer)

147. ŽNIDARIC Marjan (1946), Sobetinci, zgodovinar in publicist;

148. ŽNIDARIČ Tone (1913—1944) Nova vas pri Ptuju, pesnik in novelist, udeleženec NOB (Ptujski tednik 1955)

Poleg Slovenskih goric poglejmo še v Ptuj, kjer manjka vrsta rojenih Ptujčanov, da ne govorimo o delujočih osebnostih.

1. ANZEL Franc (1940—1977), slikar (LD 1977)

2. BRENČIČ Jurij (1940), kemik, pisec strokovnih del (ULBB)

3. CIMERMAN Ivan (1938), Vičava, pesnik in urednik

4. FRANKOVIČ Vladimir (1928), ekonomist (ULBB)

5. HVALEC Franc (1924), kemik (Večer 1975)

6. LUGARIČ Albin (1927), slikar (katalogi)

6. MODRINJAK Dragiša, (1925), mojster fotografije (Rodna Gruda 1979)

8. PURG Danica (1946), doma iz Stanečke vasi pri Majšperku, politolog, strokovni pisec (UMBB)

9. Sv. Viktorin Ptujski, škof v Ptuju in cerkveni učitelj s prvih stoletih krščanstva. V Ptuju mučen l. 303. spada med prve cerkvene pisatelje.

10. ŠEDLBAUER Dalibor (1925), dirigent (Tednik 1979)

11. ŠEŠEK Ferdo (1922), strokovni pisec (NR 1976)

12. ŠPENDL Irena (1951), slikarka (katalog)

13. VEDERNJAK Franc (1855—1935), pravnik (Pol stoletja društva »»Pravnik«, 1939).

Z ostalih delov ptujske občine bi še našteli:

1. COLNARIČ Jože (1925), Starše, agronom in pisec strokovnih del (UMBB)

2. FIDERŠEK Franc (1924), Nadole pri Žetalah, novinar in politični delavec

3. GORIČAN Viktor (1924), Leskovec, slikar (katalogi)

4. HAJŠEK Anton (1829—1907), Nadole pri Žetalah, rodoljub (J. Emeršič, Haloze in Haložani)

5. JEZA Franc (1916), Spodnja Hajdina, borec NOB, pisatelj in dramatik, publicist (Jevnikar, Sodobna slovenska zamejska literatura, Mladika 1968)

6. JEZA Maks (1918—1944), Spodnja Hajdina, publicist, borec NOB (Izvestja Gimnazije D. Kvedra 1968/69)

7. KIRBIŠ Lojze (1919), Prepolje, slikar (Katalogi)

8. KOKOL Hadrijan (Franc) (1882—1946), Cirkulane (SBL)

9. KOKOL Karel (1865—1936), Pohorje pri Cirkulanah, slovničar (Župnijska kronika Cirkulane)

10. KOS Karlo (1931), Zavrč, ekonomist in strokovni pisec (UMBB)

11. LORGER Jože (1938), Pragersko, veterinar (ULBB)

12. MEŠKO Ivan (1933), Zgornji Leskovec, matematik, strokovni pisec (UMBB)

13. MUSEK Janek (1945), Dravinski vrh, psiholog, pisec strokovnih del (ULBB)

14. PREDAN Drago (1904—1976), Ptujska gora, prosvetni delavec, pisec krajepisnih del (nekrolog)

15. PREDAN Rudi (1893—1972), Ptujska gora, prosvetni delavec (Prosvetni delavec 1972)

16. SIMONIČ Štefan (1938—1978), Hrastovec pri Zavrču, grafik (Glas 1978)

17. TERTENJAK Roman (1875—1908), Cirkovce, sodni pristav, strokovni publicist (Pol stoletja društva »Pravnik«, 1939)

18. TOPOLOVEC Jože (1934), Kočice, pisatelj.

Ta seznam daje slutiti, da bi bilo potrebno preveriti oziroma dopolniti še vrsto imen v ostalem delu knjige, prav tako v ostalih treh zvezkih, primerjati delujoče osebnosti v nekem kraju s podatki o rojstnem kraju in končno vse to izdati kot nujno dopolnilo h knjigam, kar bi bilo laže kot čakati na dokončni izid Slovenskega biografskega leksikona in njegovih dopolnitev ali nove izpolnjene izdaje Krajevnega leksikona Slovenije. Toda zaradi obilice gradiva, tu moramo izreči vso priznanje dr. Romanu Savniku in arhivistu Viktorju Vrbnjaku za tako množico obdelanih imen, saj je laže govoriti; upoštevajmo pa, da smo v tem objavljanju vsaj skromnih podatkov v Evropi veliki zamudniki.

(Opomba: Viri so navedeni v okrajšani, splošno znani obliki. Kratice ULBB in UMBB so biografije in bibliografije ljubljanske in mariborske univerze (Pertl gl. E. Pertl, Zdravstvo med Muro in Dravo . . . Svet med Muro in Dravo; Macun gl. I. Macun: Književna zgodovina slovenskega Štajerja; Lilek gl. E. Lilek Slovenski v tujini službujoči šolnik; Glaser gl. K. Glaser: Zgodovina slovenskega slovstva; J. Glazar gl. J. Glazer: Rokopisno gradivo slovenjegoriškega izvora v Študijski knjižnici v Mariboru, Svet med Muro in Dravo; Kovačič gl. F . Kovačič: Trg Središče in Ljutomer).

Valerija Perger

Ženska

Nek strastno nežni Schönberg
v sotočju spomina.
Osvobojena.
Tipanje
po nedotaknjenem pesku.
Nova plaža.
Samo moja.
Tu ni še nihče
odpočil svojih sanj.
Morda so pred tisočletji
na tem mestu
gnezdili šakali.

Tu te čakam,
pridi
in polomi veje
temu miru!

Ker sem zate in do konca
ženska . . .

POEZIJA JE KOT DEROČA REKA

Še ni dolgo tega, ko se je v Gradišču v Slovenskih goricah končalo srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov, ki so nam s svojimi deli hoteli povedati del preteklosti, sedanjosti in prihodnosti v vezani besedi in prozi. Pojavila se je povsem na novo in skoraj nepričakovano tudi lirična šansona, ki s svojo kritično realnostjo na osnovi realizma vnaša zainteresiranost kulturnega pesniškega dogajanja.

Na srečanju je s svojo poezijo dominirala in bila deležna pohval 22-letna Valerija Perger, doma iz Okoslavec pri Vidmu ob Ščavnici.

Ko sva po končanem srečanju kramljala o književnosti in poeziji, mi je zaupala, da piše že iz osnovnošolskih let in tako se je po končani srednji šoli vpisala na filozofsko fakulteto slavistike in primerjalne književnosti v Ljubljani.

Svoja dela objavlja v sredstvih javnega obveščanja kot so: Mlada pota, Samorastniški besedi, Obrazih, sodeluje v Zbornikih in antologijah, ter v oddajah radia Ljubljana in Maribor.

Njene pesmi so preproste, vendar pa je v njih točno določeno kaj hoče povedati. Svoje poezije ne nasiranja na neki tridimenzionalni svet, ampak v kratkih paradoksih izpove svojo čutnost.

Ko sem jo vprašal, zakaj se je odločila sodelovati na srečanju začetnikov v Gradišču, mi je preprosto odgovorila: „V teh krajih, čeprav sem tu doma, mojih pesmi ne poznajo. Prav zato bi jih rada objavila."

V letu 1981 je skupaj z Milanom Vincetičem in Francem Lainškom izdala pri Pomurski založbi zbirko z naslovom „Kot slutnja radovedno."

Ko sem želel vedeti, zakaj se je odločila rajši za poezijo kot za prozo, je bila prepričana, da je Poezija kot deroča reka, teče gladko in mirno, z rahlimi vrtinci paradoksov, ki se v jedru sprosti in naraste kot deroča reka, pove to kar more povedati in se na to preko slapov vrne v svoje korito in mirno teče do izliva neskončnosti. Takšna je njena poezija.

Na koncu mi je zaupala, da pozna Tednik in mi za bralce odstopila nekaj svojih pesmi.

Sami se prepričajte o kvaliteti njenih pesmi, saj sama pravi, da jih ni napisala zase, ampak za širši krog ljudi, ki imajo radi pesmi in jih radi berejo! Viki Par

Lepota okolja in pridne roke

Bil je eden tistih čudovitih jesenskih dni, ki kar tako, brez pravega hotenja ostanejo v spominu. S čistega, jasnega neba, prekritega s tenčico nežne modrine, so sončni žarki božali čudovite barve poslavljajoče se narave. Žarele so, blestele, se lesketale in vabile v vsej svoji topli mikavnosti kot melodija morskih siren; zdaj kot lirični žamet violin, zdaj kot tiha pesem hrepenečega dekleta.

Z rokami v žepu sem se nemirno sprehajal po sobi. Pogled mi je venomer uhajal skozi okno tja proti Halozam, ki so bile tako blizu, da bi jih lahko prijel z roko. Nisem več zdržal; zvabilo me je ven. Zaneslo me je skozi Sela in Doleno, naprej po cesti, ki se skozi ozko dolinico vije ob potoku Peklača. Kaj vem zakaj so dolinici nadeli ime Pšetna graba. Na obeh straneh se — vsaj ponekod — strmo dvigajo z gozdovi poraščeni haloški hribovi, ki dolinici, če imaš nekaj več fantazije, dajejo videz kanjona. Le tu in tam je nekaj več prostora za hišo ali dve, za skladovnico hlodov ob cesti, za njivico, pašnik in mogoče še za kakšno oglarsko kopo. In ko že misliš, da se bo ozka dolinica zdaj zdaj razlila v večjo, mogočnejšo ravan, se pred njo nenadoma postavi grič, ki jo slepo zapre. Vendar se cesta tukaj ne konča. Zavijuga na desno med hišice ljubkega zaselka Pšetna graba in koj nato čez sedlo griča v grabo, od koder se zgubi proti Marinji vesi. A ne pojdem dalje. S pogledom se ustavim na lesenem gospodarskem poslopju z „gankom", značilnim primerkom nekdanje kmečke arhitekture, po kateri se nam danes, spričo brezdušnega, hladnega betona, nostalgično toži. Bog ve, kako dolgo že stoji tukaj? Sto, sto petdeset let? Nemara več, nemara manj! Le koliko generacij je preživelo, kolikom gospodarjem služilo za spravilo sena, voz, orodja? Mogoče je na kakšnem tramu vrezana celo letnica. Danes se zdi, kot da je tukaj vse zapuščeno, čeprav zidana kmečka hiša, ki se košati ob lesenem lepotcu, ne daje tega videza. Prav gotovo so bila leta, ko je bilo tukaj vse živo otrok, vse polno njihovega vrišča, prešernega smeha, življenjske radosti. A danes je tukaj tiho, pusto, osamljeno.

Kotiček, sicer ljubek in zanimiv, se mi je zdel preveč puščoben, preveč grenkoben, da bi se še dlje zadrževal. Krenil sem na levo, na cesto, ki je med visokimi smrekami in kapelo zavila navkreber. Pa kaj pravim cesta, to je prava pravcata kolovozna pot z jarkom po sredini, ki so ga do lapornate plasti vrezale poletne deževne vode, ko so iskale pot v grabo. Za volovsko vprego takale cesta najbrž ni posebna ovira, za fička pa predstavlja pravo preizkušnjo in izziv.

Počasi in škripaje je predstavljal kolesa zdaj v jarek po sredi, zdaj iz njega, želeč — kar se da varno — prispeti na vrh. A do tja mu ni bilo dano priti, kajti kolovozna cesta se je nekako na zadnji tretjini polagoma jela izgubljati v travi, dokler se za njivo s koruznico ni zožila v navadno pešpot. Disciplinirano sem parkiral za koruznico, kot da bi v tej samoti utegnil motiti kak velik in gost promet, a najbrž semkaj še traktorja ne bo. Zadihal sem globoko. Zadišalo je po svežem, po gozdu, po pravkar zoranih njivah, ponekod vrezanih naravnost v strmino, drugod nekoliko poševno na njo. Zadišalo je po obrani gorici, po zavrelem moštu, po domačiji. In res, skozi smreke in sadno drevje na vrhu, sem bolj občutil kot videl obrise njenega dimnika in strehe. Ni bila videti dalеč, a „k nogam" se je vijugasta pot — vsaj zame „avtomobilskega človeka" — vlekla celo večnost. Na vrh sem se dobesedno priplazil s poslednjo sapo. Šele sedaj sem se jel razgledovati. Pogled v grabo, kjer so se kot raznobarvne preproge raztezala polja, je bil naravnost kraljevski. Na levi gozd v plesu pastelnih jesenskih barv, pred mano ozek dolg travnik, ki se z blage poševnine na lepem požene strmo navzdol, vse do majhnega izvira pitne vode. Pridne roke so ga z betonsko kapo zajele, da bi dragoceno tekočina brez koristi ne uhajala v grabo. Le droban curek, si je kot „iber" izpod kape našel pot na prosto ter močil okoliško zemljo z zelenimi močvirnicami in napajal cvetoči jesenski podlesek.

Na desni, ob kolovozu, ki me je pripeljal v ta svet lepote, so se proti dolinice vrstile njive, ki so že rodile svoj letošnji pridelek in kot praha čakale novega — spomladanskega posevka. Na nekaterih pa sta repa in koruza še čakala kmetovih rok. V daljavi so v meglici sončnih žarkov valovali vrhovi haloških hribov ter igrivo pljuskali drug čez drugega. To ni več le pesem narave, to je mogočna simfonija, to je muzika, ki jo vidiš, če imaš zanjo oči.

Helena in Franc Gajser s posodo — modeli za oblikovanje hlebcev sira.

In sredi tega bogastva lepot, stoji domačija Helene in Franca Gajserja — Kočice 4. Otovorjen z magnetofonom in fotoaparati, počasi krenem mimo gospodarskega poslopja čez dvorišče do vrat domačije. Še preden stopim na prvo stopnico, se vrata odpro in pred mano stojita oba: gospodinja in gospodar. Z obraza jima berem nezaupljivost. Odzdravita mi bolj zadržano, brez tiste značilne vedrine, ki jo haloški človek namenja prišleku — gostu.

„Aha, števce ste prišli menjat. Od DES-a ste, kajne?!", sta zmotno menila, ko so se jima oči ustavile na mojem tovoru.

Ne, nič takega nisem. Sem gor me je zaneslo čisto po naključju, „cejak" pa nosim vedno s sabo . . . iz navade pač. Neke vrste profesionalna deformacija, bi rekli! Posedli smo v kuhinji, gospodinja ob štedilnik, midva z gospodarjem za mizo ob steni. Nekaj smo tja v dan besedičili o vremenu, poletju, ki je bilo prav lepo in o zimi, ki bo najbrž huda; a tisto pravo besedovanje še vedno ni prav steklo, še vedno je bilo čutiti nelagodnost, ki se je gostitelja nikakor nista mogla znebiti. Zato sem pogovor zavil na letino, na pridelek, o čemer kmet najraje govori. In nisem se zmotil. Razgovorila sta se o vsem kar je dala zemlja, nato o živini, mleku, odkupnih cenah, ki niso nikoli take, da bi bilo prav in naposled o gorici. Tu so se gospodarju oči kar zasvetile. Torej je vinograd njegova „slabost". Kar dobro je obrodilo in se nateklo v sode. Delo čez leto ni bilo zaman. Vse kar potrebujeta, pridelata doma; vsega je dovolj. Elektrika je pri hiši in seveda z njo radio, televizor, hladilnik, zmrzovalna skrinja, vodovod in pralni stroj. Takoj sem se spomnil zajezenega izvira v grabi. In res, Gajserjevi črpajo vodo prav od tod. Veliko trdega dela in denarja je bilo potrebno za vodovod, preden se je voda po ceveh pognala navkreber do domačije, do štale. Nič več ne bo potrebno vsak dan gnati živino napajat v grabo, nič več v puti nositi vodo za dnevno rabo v kuhinji. Konec je tega trpljenja, zdaj si lahko oddahneta.

Vendar vedno ni bilo tako. Gajserjeva se še vedno dobro spominjata let, ko sta kot hlapec in dekla služila v Narapljah pri nekdanjem nadučitelju Janku Žunkoviču. Takrat so hlapci na „polejnskem" zaslužili po 120 din mesečno, Franc pa 200 „čistih", kar je za takratne čase pomenilo „odprto nebo". Kar dvajset let se je „držal" te službe, čeprav je bilo veliko bridkosti, kajti kmetija je bila hribovska in vinogradniška. Tudi do šestdeset polovnjakov vina so nabrali ob dobrih letih. To pa že ni več mačji kašelj! In ko sta se Helena in Franc vzela, jima je gospodar dal celo posestvo v najem za dobo enega leta. Takrat sta s prodajo vina in živine zaslužila pravljičnih dvanajst tisočakov. Kar štiri pare volov bi lahko kupila zanje. Pa nista. K izkupičku sta primaknila še prihranke desetih let hlapčevanja in za osemindvajset starojugoslovanskih tisočakov kupila sedem hektarsko posestvo na Kočicah pri Žetalah. Za podobno v ravnini sta imela še premalo denarja. Vse skupaj je bilo precej zapuščeno hiša slaba, potrebna popravila Na vseh koncih, gospodarsko poslopje pa se je pod težo let dobesedno sesedlo. Živino sta zaradi tega morala imeti prva leta kar v kleti — pod hišo. Zopet se je začelo trdo delo od jutra do mraka, le da sta dela vajena Helena in Franc tokrat garala na svojem. Najprej sta popravila hišo v kateri je je pozimi bilo „tak' mrzlo, da za prestati ni bilo". Vso „tiflarijo" je bilo treba popraviti in marsikateri tram je šel prek Francovih pleč, preden so ga utrdili v strop. Potem sta počakala da se je „pomalem nateklo spet nekaj gnara" in se nato lotila gospodarskega poslopja. Ni šlo tako hitro kot danes, šlo je „pomalem", vsako leto za korak naprej.

Med tem časom sta dobila tudi naraščaj: sina in hčerko. Nekdaj zapuščena zemlja je tudi začela hvaležno vračati. Življenje tu gori je postalo znosnejše. In ko so naposled bile v štali tri krave, se je gospodinja lotila pridelovanja masla in sira . . . ne skute, kot bi mislili prvi hip, temveč tistega „ta pravega" — trapista. Daleč naokoli ni bilo tako slastnega, tako dišečega z belo sredico in lepo rumeno skorjo, kot je bil prav Gajserjev. Oboje je kar dobro šlo v denar. Le danes, pravita, se sire ne splača več delati, ker so ljudje danes postali že prezahtevni. Pa tudi treh krav nimata več, na stara leta sta dve kar dovolj. Kot spomin na nekdanja „sirarska leta", jima je ostala le posoda, neke vrste model, v katerem se je pod težo oblikoval hlebec sira.

Kakšnih posebnih kmetijskih strojev, Franc nikoli ni imel. Kaj bi z njimi tod v hribih, kjer je moč delo opraviti le z volmi ali kravami, z navadnim plugom, „branoj", ... še traktor ne pride kaj prida v poštev. Kosilnico pa ima . . . takole ročno in škropilnico „za na rame" tudi. No ja, traktor bi še že imel, le da so leta že tu in tudi v časopisju veliko bere o teh nesrečah . . . silno nevarna stvar ta traktor, če ne veš prav ravnati z njim.

Ne, v dolino pa Franc ne bi maral, pa čeprav je tam lažje, Tudi na življenje v mestu ga ne bi nihče pripravil. Oja, saj je že večkrat v Ljubljani obiskal hčerko, ki tam službuje kot ekonomistka. Nekoč je tam ostal kar cele tri dni. Pa je vse skupaj bilo eno samo „posedava'je", zdaj s kauča na stol, zdaj s kuhinje v sobo in nazaj. Vse se mu je zdelo pretesno, da je naposled bil že sam sebi v napoto. V mestu pa . . . kamor se ozreš sam beton, ulice drvečih avtomobilov, gneča ljudi, ki se jim venomer nekam mudi. Tudi poznajo se ne med seboj, ne pozdravljajo se, vse je tako hladno. Ne, ne, tako življenje ni za njega, ki je vajen haloških prostranstev. Tu je čisto drugače. Kamor se ozreš, vidiš nekaj drugega, tam gozd, tam vinograd, grabo z njivami in pašniki . . . in če se že mudi se zgolj zaradi vremena. In tu se ljudje med seboj pozdravljajo tudi, če se ne poznajo. Eh, to je čisto nekaj drugega!

Zdaj, ko so leta tu, se Gajserjeva počasi umikata. Delo na kmetiji prepuščata sinu Francu. Tudi njega je, kot mnoge mladę s Haloz, mikalo v mesto — v fabriko, ali kamorkoli že, samo čim dlje od kmetije. Toda zmamilo ga vendarle ni, vez z domačijo je bila močnejša. Počasi, toda zares čisto počasi, se je jel oprijemati misli na kmetovanje in prevzem kmetije, čeprav je vešč tudi tesarskega dela. Končno se je odločil: haloški kmet bo! Gajserjeva sta se oddahnila, kajti kmetija, delo njunih rok, ne bo propadla.

Zunaj se je medtem časom znočilo, a se je zdelo, da tega nihče ni opazil. Na hitro sem se poslovil, zaželel gostiteljema še veliko sreče, zdravja ter stopil v noč, ki je bila temna, neprodirna kot grob. Črn zastor je pregrnil lepote dneva, glasovi so potihnili.

Besedilo in foto:
Ivo Ciani

DOMAČA RAST je literarna priloga TEDNIKA in jo izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Radio-Tednik Ptuj, Vošnjakova 5, poštni predal 99. Odgovorni urednik Franc Fideršek.

Umetniško uveljavljanje Janeza Mežana

Po pomembnejšem uveljavljanju v mestih službovanja delimo opus Janeza Mežana na tri obdobja: mariborsko (1924 do 1933), novomeško (1933 do 1939) in ptujsko obdobje (1946—1972). Izrazite prilagojevalne faze pri njem ni opaziti, ker je tovrstne težave prebrodil v toku študija, saj se je pojavil na prvih razstavah z zrelimi deli, predvsem s portreti, ki so slikani v olju in pastelu, kot v krajinah v pastelni in akvarelni tehniki ter v grafiki. Tedaj je imel za seboj že dolgo obdobje poskusov, s katerimi je začel v gimnazijskih letih, ko je med 1910 in 1914 letom opremljal z risbami, akvareli, vinjetami in inicijalijami nižjegimnazijski list Jutranja zarja.

Ohranjenih je v enainštiridesetih številkah mesečnika 370 del, k temu ga je spodbujal gotovo njegov profesor risanja, sicer slika Gašpar Porenta (1870—1930), od katerega je dobil gotovo tudi najzgodnejša pojasnila in literaturo ter doživel ob njem pravi stik z umetnostjo. Vse skupaj je prekinila prva svetovna vojna, toda iz poznejših risarskih dnevnikov je zaključiti, da je najbrž tudi med vojno zapisoval dogodke okrog sebe, toda ničesar tega ni bilo najti v njegovi zapuščini.

Najzgodnejši risarski dnevniki so ohranjeni iz leta 1919, ko je bil prostovoljec na Koroškem. Iz njih je razbrati, da se je mudil v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu, odkoder se je pomikal njegov polk v Podjuno vse do Pliberka. Po risbah sodeč je natančno preučeval kraje, v katerih se je mudil, se čudil ogromnim gozdnim površinam in jezerom, vključeval vasi, ne pa bojnih tovarišev ali domačinov. Takih zvezkov je napolnil dosti, v glavnem med 1919 in 1957 letom, vseh je ohranjenih sedemintrideset. Iz njih je bilo mogoče nabrati največ podatkov o umetniku, predvsem o njegovem najzgodnejšem prizadevanju in o naporih v času študija. Zlasti med študijem, ko je razpolagal z modelom, imel možnosti za tisk grafike, razlage in korekture, se je zanimal za vse tehnike. Z risanjem si je ostril posluh za opazovanje, s krajšavami in senčenjem, vadil žanrske scene v globalu in detaljih, kompozicijsko obravnaval figuralne in druge motive, jim odrejal barvno skalo in senčne odnose, motivno pa zajemal najrazličnejša področja. V vseh zvezkih je ohranjenih 1861 risk, med njimi so tudi nekatere datirane, pisna pojasnila, ki jih spremljajo pa odkrivajo, kje so nastajale, za kakšne priložnosti in po kakšnih navdihih. V več primerih so spominjale slikarja, da ni pozabil bistvenih elementov nekega motiva, obenem pa je ohranjal z rednim risanjem živost opažanja in spretnost registriranja, kar je tudi osnova akvarelu.

Po vključitvi v delo mariborske Realke, kjer je postal Mežan leta 1924 suplent risanja, se je vključil tudi v umetniško življenje. V prvih povojnih letih je tudi Maribor zaživel ustvarjalno, predvsem pa razstavno ob klubu Grohar, okrog katerega so se zbirali prvo povojno desetletje umetniki, ki so živeli v Mariboru ali njegovi regiji. Z razstavami slik, akvarelov, risb in grafike v Mariboru (1926, 1927) in Celju (1927) je naredil prve uspele afirmativne korake, ko pa je leta 1928 nastopil v Ljubljani s skupino Četrta generacija, si je dokončno utrl pot med slovenske upodabljajoče umetnike. S samostojnim razstavljanjem (1928) v Mariboru je postal že znan slikar, slogovno opredeljen za barviti ekspresionizem, kajti njemu so pomenile v likovnem izražanju največ barve, kar je najlažje izvabljal iz predelov okrog Maribora, na Pohorju in Gorenjskem, izrazil pa v akvarelu. Leta 1930 je na pobudo tedanjega suplenta ptujske gimnazije Karla Jiraka uspešno razstavljal na Ptuju, obema pa se je tedaj pridružil tudi Oto Trubl.

V mariborskem obdobju sta prišla v Mežanovem delu do izraza posluh in želja po monumentalnem uveljavljanju v verski tematiki, kar dokazuje še komaj ohranjena freska na fasadi cerkve v Spodnji Kungoti pri Mariboru (1929). V fresko tehniki sta nastali tudi dve kompoziciji v župnijski cerkvi v Tržiču (1931), kjer sta pomembni v okviru verske tematike veduti Tržiča in tamkajšnje tekstilne tovarne. Po letu 1928 se je nehal baviti z grafiko, ukvarjal se je z ilustriranjem povesti v revijah in vlagal več časa v napore, da bi Maribor umetniško zopet zaživel, kajti delovanje kluba Grohar je medtem povsem zamrlo. Do novih aktivnosti je prišlo z ustanovitvijo umetniškega kluba Brazda (1931). Mežan je bil tedaj njegov tajnik, vzporedno pa je razstavljal s člani kluba v Mariboru (1931, 1934) in v Celju (1932).

Do premestitve v Novo mesto ni prišlo po Mežanovi želji, kajti, če ga ne bi odpustili poleti 1932 zaradi političnih represalij iz službe na gimnaziji, najbrž tega kraja zlepa ne bi zapustil. Na srečo je bil odlok o odpustitvi marca 1933 spremenjen v premestitveni dekret, kar ga je rešilo iz velikih težav. Spričo splošne ekonomske krize so se tedaj popolnoma razblinili vsi njegovi napori po samostojnem uveljavljanju na podlagi naročil. Začetek zanj v Novem mestu ni bil lahek, zlasti, ker je tedaj bila v Novem mestu najvišja kulturna institucija gimnazija, na kateri je delal. Razstavne aktivnosti ni bilo nobene, razstavljal pa je ves čas bivanja v Novem mestu lahko le enkrat v okviru Gospodarske razstave (1936) z drugimi umetniki iz Dolenjske. Sicer je v tem obdobju dosti risal in slikal, ni pa spreminjal svojega načina slikanja, le v krajine je vnašal več poetike, akvareli pa so postali svetlejši in lazurnejši. Ohranjenih je tudi precej portretov, med njimi sta pomembna njegova avtoportreta (1934, 1938). V fresko tehniki je prišlo tedaj le do okrasitve gostišča, ki so ga uredili v kletnih prostorih novomeškega Sokolskega doma, z motivom: »En starček je živel . . .« (1936).

V novomeškem obdobju je pomembno v Mežanovem opusu tudi področje aerodinamike in aeronavtike. Oboje ga je zanimalo že med študijem, saj je nameraval izdelati letalo že leta 1922. Tedaj je v pismih zaročenki tudi hudomušno obljubljal, da se bo peljal z njim v Zagreb. Kako daleč so segala takrat njegova prizadevanja, ni pojasnjeno. V Novem mestu ga je na aeronavtiko najbrž spodbudil njegov učenec Stane Soban, ki je pred prihodom Mežana na gimnazijo imel slabo oceno iz risanja. Postal je zagrenjen, ker ni znal risati in je na urah likovnega pouka prebiral aeronavtsko literaturo v francoščini. Zasačenemu med poukom se je Mežan čudil, ker pa je bil nekoč to tudi njegov konjiček, sta se dogovorila za sodelovanje. Soban je prinašal literaturo, Mežan pa ga je reševal iz zadrege pri risanju. Soban je pozneje uresničil svoje želje, postal je pilot, sedaj pa živi kot upokojenec v Ljubljani. Mežan, ki je želel zapustiti Novo mesto, se je nameraval tedaj vpisati na tehniko, da bi na ta način izprosil premestitev bliže Ljubljani. Ni mu uspelo, toda iz ohranjenih risb, skic in izračunov, ki jih je prek 140, je razvidno, da je želel ustvariti poseben tip letala. Med gradivom so tudi skice za helikopter, hotel pa je v zraku dopustiti mesto tudi človeku, ki bi naj obvladal zračne višave s krili metuljaste oblike. Poganjal bi jih ročno, kot pomožno sredstvo pa je omislil tudi pedalni nožni pogon. Po mnenju letalskih strokovnjakov, so bile Mežanove ideje tedaj zelo napredne in bi bile morda uporabne, če bi jih lahko lansiral. Zlasti originalna bi naj bila zamisel večkrakega elisnega sistema za pogon letala in zamisel helikopterja, kar je prišlo v uporabo šele dosti pozneje.

Iz Novega mesta je pripeljala premestitev Mežana v Ljubljano (1939) tik pred drugo svetovno vojno. Tedaj je opravil že zadnje potovanje v Italijo (1939), kjer je bil tudi leta 1937, dočim se je mudil na Čehoslovaškem leta 1937 in 1938, iz obeh dežel pa je prinesel zanimivo serijo risb. Do Pariza Mežan ni nikdar potoval, čeprav so se osnovne ideje njegovega oblikovnega sistema dotikale pariškega slikarstva. Tudi v Ljubljani ni mogel Mežan več uporabiti vseh prednosti, ki jih je imelo slovensko kulturno središče, kajti po letu in pol je že izbruhnila vojna pri nas. Tudi v vojnem ujetništvu ob Baltiku je malo slikal, ohranjenih je le nekaj akvarelov in portretov vojnih tovarišev. V Italiji je v vseh štirih taboriščih kot internirane največkrat kopal jarke, kot slikar pa v glavnem portretiral taboriščnike, saj naj bi nastalo tedaj prek sto portretov. Ves izčrpan se je po kapitulaciji Italije vrnil v Ljubljano, kjer je bil čas še manj primeren za umetniško ustvarjanje. Edino ohranjeno olje iz tega časa je zgolj dokumentarnega značaja.

Šele, ko se je po premestitvi leta 1946 ustalil na Ptuju, se je iztrgal spominom na težka doživetja in znova začutil potrebo po ustvarjanju. Bila je jesen in tedaj ga je okrožalo vendar toliko motivne lepote, ki se mu je ponujala za upodabljanje. Podal se je na delo s silnim elanom in na Ptujskem neumorno ustvarjal polnih šestindvajset let. O tem obdobju bomo spregovorili prihodnjič.

Dr. Štefka Cobelj

Janez Mežan: Cerkljanski kozolci, 1971.

Janez Mežan: Aeronavtska razmišljanja okoli leta 1935.

IZ MUZEJSKE FOTOTEKE

Med številnimi načini ornamentiranja žarnogrobiščne keramike s prazgodovinske naselbine v Ormožu se pojavlja tudi nekaj takih, ki nimajo s starejšimi kulturami (pred 8. stol. pred našim štetjem) tega področja nobene razvojne povezave. Takšen je na primer del motiva, ki ga predstavljamo na keramičnem fragmentu: dva pasova vrezanega okrasa v obliki letečih črk S, ki sta obdana s poševnimi žigosanimi čericami. Izvor temu motivu iščemo v spodnjem Podonavju, kjer je običajen v Basarabi kulturi, ki je bila razpostranjena v nižinskem (južnem in jugovzhodnem) delu današnje Romunije, deloma v severni Bolgariji, v Ukrajini ob Dnjestru, v Jugoslaviji, kjer se ta kultura imenuje Bosutska, pa so najdbe skoncentrirane predvsem v Sremu.

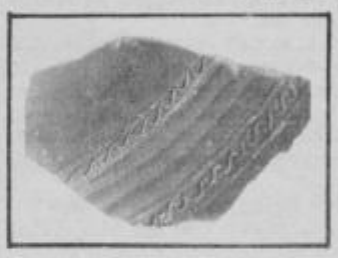

Okras v obliki letečih S črk na keramičnem fragmetu iz Ormoža, približno 8. stol. pred našim štetjem. Inv. št. 5507. št. fototeke 972.

V 8. stoletju pred štetjem pa pride v južnem Podonavju do nemirov, na kar kažejo številni depoji (skupine najdb, zakopane v času nevarnosti) ne samo na tem področju, temveč tudi v sosednjih pokrajinah. Tako jih nahajamo pri nas ob Savi in njenih pritokih, ob Dravi in Muri. Z razpostranjenostjo depojev pa se pokriva še razpostranjenost nekaj drugih kulturnih elementov, tako ornament ležečih S (poleg Ormoža ga dobimo še na primer v Wies-u, Bregu v Avstriji in Sopronu na Madžarskem), viseče spirale (Ormož, Wies, Sopron, Rifnik, Pongrac itd), tako imenovani malteški križ (Breg, Sopron).

Težko je reči, ali gre v času s konca 8. stoletja pred našim štetjem s področja kulture Basarabi za selitve prebivalstva, za občasne vojaške vdore, ali pa samo za močnejše trgovske stike. Vsekakor pa lahko rečemo, da je ideja za ornament, ki je prikazan na današnji fotografiji, prišla iz vzhoda, iz spodnjega Podonavja.

B. Lamut

OBČINSKA MLADINSKA POLITIČNA ŠOLA

Dosegla svoj namen

Občinsko mladinsko politično šolo so organizirali člani idejnopolitične šole, ki deluje pri občinski konferenci ZSMS Ptuj. Šola ima za sabo že vrsto predavanj, ki vsaj tako lahko sklepamo iz obiska udeležencev šole, ima dober vpliv med mladimi. Iz razgovorov po rednih predavanjih smo ugotovili, da v osnovnih organizacijah mladih v vseh okoljih nimajo ustanovljenih komisij za idejno-politično delo. Mladi so sicer pripravljali razne okrogle mize, kjer so se pogovarjali o najaktualnejših dogodkih doma in po svetu. To pa za dobro delo osnvne organizacije ne zadostuje. Prav mladi, ki bi bili povezani v idejno politično komisijo, bi morali dati največ navdiha za dobro delo osnovne organizacije, za pravilno organiziranost, za sestavljanje programov in nenazadnje morali bi biti tudi vodilna sila v osnovnih organizacijah. Največ pobud za ustanavljanje idejnopolitičnih komisij bi morali dati mladi komunisti, za katere pa že dalj časa govorimo, da bi se morali bolj aktivno vključevati v delo osnovnih organizacij mladih.

Na zadnjih predavanjih so slušatelji politične šole govorili predvsem o marksizmu in uveljavljanju le tega. Nadalje je beseda tekla o delegatskem sistemu. Nič koliko besed smo že povedali o vključevanju mladih v delegatski sistem, da se ne znajo vključiti v krajevno samoupravo in da nimajo razčiščenih mnogih stvari o samoupravljanju, o ozkoglednosti in nepravilni vzgoji mladega človeka, da bi se lahko vključil v samoupravno življenje in delo.

Člani idejnopolitične komisije so se znašli tudi v »škripcih«. Ko so potekali dogovori za občinsko mladinsko politično šolo, so člani komisije dobili vso podporo, zagotovili so jim tudi finančna sredstva, ki pri tem nastanejo. Šola je dosegla svoj namen, predavatelji so na svojstven način predavali mladim iz osnovnih organizacij in jim pokazali pot do vključevanja v krajevno samoupravo itd. Zataknilo pa se je pri tem, ker občinska konferenca mladih nima dovolj sredstev, da bi lahko plačala predavatelja, zato jih je potem tudi težko pritegniti za predavanje. Mladi v idejnopolitični komisiji so v skrbeh, kako pokriti razna področja, kako zagotoviti dobre predavatelje, če bo šlo tako naprej. Šole sredi največjega elana mladih prav gotovo ne moremo prekiniti, to bi pomenilo udarec komisiji, ki ne bi mogla izvesti programe idejnopolitičnega izobraževanja in bi se morala ustaviti sredi poti.

Naj ob tem še kdo reče, da to niso kritični trenutki za mlado skupino študentov, namreč v IP komisiji so sami študentje in en dijak, kako izpeljati šolo do konca. Mogoče bo v bodoče potrebno nameniti več finančnih sredstev za izobraževanje mladih, ki si tega vsekakor želijo in imajo interes po izobraževanju. Upamo lahko le na najboljše, kajti šola bo čez štirinajst dni končana, mladi udeleženci šole pa bodo zagotovo svoje ideje, misli in znanje prenesli v okolje svojega delovanja.

JH

SOCIOLOŠKO DRUŠTVO PTUJ

Ptujski družboslovci, ki se zanimajo za aktualne družbene probleme, so formalno vključeni v društvo sociologov Podravja, ki ima sedež v Mariboru. Ptujčani delujejo kot teritorialna enota tega društva, s svojim virom financiranja in s svojim programom na območju ptujske občine. Mirno lahko rečemo, da je »duša« ptujskega društva Božo Glazer, ki je v pogovoru za našo novinarsko hišo tako predstavil delo ptujskih družbenoslovcev:

»Stalnega formalnega vira financiranja nimamo, dobili pa smo finančno pomoč občinskega komiteja ZKS Ptuj in denar porabili za plačilo potnih stroškov predavateljem, ki so prišli k nam iz drugih krajev, medtem ko ostali, domači predavatelji stroškov ne dobijo povrnjenih.

Morda je prav, da pojasnim, kdo je pravzaprav sociolog. To je strokovnjak, ki se ukvarja z aktualnimi družbenimi problemi in jih obravnava strokovno. Naše društvo ne vključuje zgolj sociologov, ki so študirali na fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo, temveč tudi vse ostale, ki jih aktualni problemi zanimajo. Zato se naših predavanj oziroma pogovorov udeležujejo tudi psihologi, ekonomisti, novinarji in drugi. Zato so tudi dialogi pestri, saj vsak obravnava isto vprašanje s svojega zornega kota. Tako prihaja tudi do izmenjave izkušenj, do živahnih pogovorov, ki temelje na strokovnih ugotovitvah. Moram pa žal povedati, da je obisk na predavanjih dokaj skromen.

V programu, ki smo ga izdelali za preteklo leto, smo predvideli štiri akcije in smo jih tudi izpeljali. Na prvem pogovoru smo obravnavali odgovornost oziroma uresničevanje odgovornosti v ptujski občini. Izvedli smo ga v času priprav na kongres slovenskih komunistov, nanj pa povabili dr. Petra Klinarja, ki se s to problematiko strokovno ukvarja. Na pogovor smo povabili tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij v občini in seveda vse občane — kljub skromni udeležbi je bil izredno uspešen.

Na naslednjem srečanju smo obravnavali anketo javnega mnenja 1982. Fakulteta za sociologijo opravi vsako leto takšno anketo med Slovenci in letošnja je zanimiva za to, ker rezultati odstopajo od prejšnjih povprečij. Zaradi gospodarskega položaja, v katerem smo, je anketa pokazala padec zaupanja v delo družbenopolitičnih organizacij, dosti večje nestrinjanje z ukrepi za reševanje problemov in podobno. Mi smo izvedli pogovor z nosilcem te ankete z magistrom Nikom Tošem, ki je naš rojak in častni član društva.

Tretjo akcijo smo izvedli skupaj s klubom samoupravljalcev in delavsko univerzo in sicer o delovanju kadrovskih služb. Ptujčani se s tem problemom srečujemo že dalj časa in razen svetlih izjem nimamo dobro organiziranih kadrovskih Izvedli smo enodnevno predavanje za kadrovske delavce in treba je povedati, da je bil dobro obiskan.

Zadnja akcija je bila v začetku decembra, ko smo se pogovarjali o problemih nezaposlenosti, kjer imamo Ptujčani posebno mesto zaradi svoje manj razvitosti in velikega števila brezposelnih oseb.«

Kaj pa načrtujete za prihodnje leto?

»S programsko izdajateljskim svetom Radio — tednika se pogovarjamo že dalj časa o izvedbi ankete, s katero bi ugotovili odzivnost obeh medijev med občani. Koncepti so že pripravljeni, tudi nekaj konkretnih pogovorov je že bilo, problem pa je denar. Skupaj s centrom za socialno delo pa bomo izdelali raziskavo o problemu alkoholizma v ptujski občini. Tudi ta akcija že teče, nekateri kolegi pri njej sodelujejo in pričakujemo, da bomo o problemu alkoholizma in narkomanije v naši občini organizirali v prihodnjem letu širšo razpravo.«

Društvo je v času svojega obstoja z izvedenimi akcijami dokazalo, da ni bilo ustanovljeno zgolj zato, da bi povečali število društvenih organizacij v občini. Nasprotno, s smotrno izbranim programom so poskušali prispevati k razreševanju nekaterih perečih aktualnih družbenih problemov, ki se jih v mnogih organizacijah prej kot ne nestrokovno lotevajo. Upati je, da bodo z vztrajnostjo in z dobrimi programi pritegnili k sodelovanju vse več občanov, posebno tistih, ki opravljajo odgovorne družbenopolitične funkcije. S strokovno obravnavo in z izmenjavo izkušenj, ki izhajajo iz dela, je gotovo lažje najti izhod iz težav, ki jih danes nikjer ne primanjkuje.

N. Dobljekar

50 let esperanta v Ptuju

V torek popoldne, 14. decembra je bila v narodnem domu v Ptuju prisrčna slovesnost ob spominu na tvorca mednarodnega jezika esperanta. Slovesnost so povezali tudi s proslavo 50-letnice organiziranega delovanja esperanta v Ptuju.

Ustanovitelj esperantskega jezika dr. L. L. Zamenhof se je rodil 15. decembra 1859 v Bialistoku na Poljskem, zato vsako leto tudi pred 15. decembrom tradicionalna slovesnost.

Ptujčani so se prvič srečali z esperantom že leta 1909, ko je Ljudevit Koser priredil v Ptuju prvo esperantsko akademijo. Novembra 1931 pa je prišel po službeni dolžnosti v Ptuj Josip Domajnko, navdušen esperantist, ki je leta 1932 ustanovil v Ptuju esperantski klub.

Podrobneje o vsebini slovesnosti, ki je bila v narodnem domu, bomo poročali v naslednji številki Tednika.

J. C

Narodni dom in gledališče v upravljanju ZKO Ptuj

S prostori za kulturno dejavnost — narodnim domom in gledališčem, bo poslej upravljala občinska zveza kulturnih organizacij v Ptuju. V njenem okviru pa bo deloval tudi organizator kulturnega življenja oziroma ureditev, ki bo deloma zaposlen še kot režiser v gledališču. O tem so razpravljali na torkovi seji izvršnega odbora Zveze kulturnih organizacij občine Ptuj in se povsem strinjali s pripravljenim predlogom in finančno konstrukcijo ter bodočimi kadrovskimi rešitvami.

mš

Gledali smo film „Boj na požiralniku"

Film je posnet po črtici, ki jo najdemo v knjigi Samorastniki, pisatelja Lovra Kuharja-Prežihovega Voranca. V filmu nastopa Dihurjeva družina. Med otroki smo spoznali Nejča, Pungro in Micko. Če bi bil jaz Nejč, bi tole povedal o svoji družini:

Naša družina je zelo revna. V družini nas je pet otrok in starši. Mati hodi na dnino, oče pa dela doma. Imamo ove njivi. Na njivah so izviri vode, zato težko obdelujemo. Voli nam pri oranju pogosto nagajajo, ker so preveč zmučeni. Nekega dne je oče z bičem pri oranju pretepel vola tako močno, da je poginil. Dobili smo drugega vola, ki ga je mati prislužila na dnini.

Tudi mene so poslali na dnino. Pri Osojnikovih sem moral pasti krave. Vstajati sem moral zelo rano. Če nisem vstal ob določeni uri, so me pekli s koprivami. Imeli so dva otroka. Ta sta mi vedno na paši nagajala. Ko nisem več vzdržal, sem od Osojnikovih pobegnil. Oče je to opazil in me natepel. Moral sem pomagati doma na njivi, kjer je bilo delo še težje.

Neko noč nam je umrla mati in smo ostali sami z očetom. Da bi se lahko preživeli, je oče zoral še več zemlje. Na njivah smo sadili krompir. Ker je bilo krompirja premalo, smo otroci kradli krompir na nekem posestvu. Ko je oče to zvedel, me je premlatil.

Na njivi so se pojavili požiralniki, ki so nam onemogočali obdelovanje zemlje. Oče je poskušal požiralnike zasuti z zemljo. Med kopanjem je naletel na izvir vode. Utrgala se je plast zemlje in očeta je zasulo. Očeta smo odkopali ter ga prenesli v hišo, vendar je čez nekaj časa izdihnil. Očeta smo hoteli pokopati na svoji zemlji, vendar nam tega niso dovolili. Morali smo ga pokopati pri cerkvi, čeprav nismo hodili v cerkev. Ostali smo sami.

Dejan Matuš, dop. krožek 5. r
OŠ Olga Meglič Ptuj

Izlet v jamo Pekel

V soboto zjutraj, ob 7. uri smo se zbrali na avtobusni postaji. Ko je pripeljal avtobus, smo vstopili. Nato smo se odpeljali proti jami Pekel. Ko smo prišli pred jamo, je tov. Onič žigosala knjižice. Potem je prišel vodič in nas vodil v jamo. Jami Pekel so zato dali tako ime, ker je pred vhodom oblikovan velikan. Vodič nam je povedal, da je v tej jami živel pračlovek. V jami Pekel se je ubil tudi najboljši jamar, ki je bil v najbolj globoki jami na svetu. Imel je jamarsko ime SULC. Mnogo smo se naučili in videli mnogo lepega. Vodiču smo se lepo zahvalili. Zadovoljni smo se vrnili domov.

Aleš Čobec, 4/a, OŠ
Edvarda Kardelja, Poljčane

Devetindvajseti november

Vsako leto, 29. novembra se spominjamo rojstva naše republike. V počastitev 29. novembra smo tudi letos po vsej domovini odprli številne nove objekte. Delovnih zmag smo se povsod veselili, obenem pa trdno obljubljali, da bomo z disciplino in delom premagali težave.

29. novembra se bodo vedno spominjali tudi novi pionirji, ki so bili sprejeti v Zvezo pionirjev Jugoslavije. Tudi na naši šoli so bili cicibani sprejeti v pionirje. Z rutico okrog vratu in čepico na glavi so jih bila sama ušesa. Vsak, ki je zaslišal svoje ime, je odkorakal k tovarišu ravnatelju, ki mu je izročil pionirsko knjižico. Presenečeni so bili tudi zaradi aplavza ostalih pionirjev. Toda, priznajmo si, da je bilo pred leti tudi nam tako in da se nam je srce zatreslo.

Obletnico rojstva naše domovine smo počastili s proslavami širom naše domovine. Tudi mi smo imeli proslavo. Vsi se zavedamo, da bomo srečo dosegli le, če bomo šli po stopinjah našega pokojnega voditelja, tovariša Tita.

Ida Kovačec, 7. b. novin. krožek
OŠ Velika Nedelja

V ZAHVALO

Komaj so minili topli dnevi in prva slana je požgala krhko lepoto rož, ki so krasile okna vseh hiš. In že smo v mislih pri približujočih se praznikih. Skrbi nas, kako jih bomo preživeli.

Morali bi poskrbeti za starčke in onemogle, ki si sami ne morejo pomagati.

Poznam primer. Sta mož in žena. Žena je priklenjena na posteljo, moža bolijo noge. Njuni otroci so vsi pri svojem kruhu. Starčka sta prepuščena samo sebi, ne moreta si pomagati. Prišli so jima pomagat mladi iz Spodnjih Ključarovec in sta jim hvaležna za vso pomoč. Tudi sama se moram zahvaliti za pomoč vsem, ki so mi pomagali pri opravilih, ki jih sama ne bi mogla narediti. Najprej bi se zahvalila dobremu bratu Stanku, ki nama je toliko pomagal, enako Jakobu, sestri Mariji in vsem sosedovim, ki so nama pomagali.

Hvala še enkrat vsem skupaj, vse skupaj pa še prosim za nadaljnjo pomoč.

Anika Krajnc, Runeč

Šah v Gorišnici

Z bližajočo se zimo je v Gorišnici zopet zaživela šahovska dejavnost. V soboto, 4. decembra 1982, je bil odigran prvi od šestih brzoturnirjev, ki se bodo igrali vsako prvo soboto v mesecu. Udeležilo se ga je 12 šahistov iz KS. Po prvem turnirju sta v vodstvu Janez Vrbančič in Dušan Ličina z 10 točkami, sledijo Boris Grm 7,5, Tomo Viher, 7, Sandi Cvitanič 6, Miloš Ličina in Franc Vrbančič 5,5 . . .

Odigrana so že tudi štiri kola rednega letnega šahovskega prvenstva KS Gorišnica, ki ga organizira šahovska sekcija TVD Partizan Gorišnica. Tekmuje 16 šahistov (od tega 7 šahistk), razdeljenih v dve skupini. Vse točke sta do sedaj osvojila Dragan Stefanovič in Janez Vrbančič.

Pridno delajo tudi člani šahovskega krožka v osnovni šoli. Odigrali so že prvo prvenstvo šole. Prijetno so presenetile šahistke, saj se jih je kar 7 uvrstilo med prvih 20. Zmagal je Tomo Viher z 12 točkami, kolikor jih je osvojil tudi Miloš Ličina. Sledijo Irena Muhič 9,5, Zlatko Roškar 9,5, Borut Kostanjevec 8, Andrej Kolarič in Drago Ranfl 7,5 itd . . .

Ivan Voršič

LAPORJE

SREČANJE STAREJŠIH OBČANOV

Krajevna konferenca SZDL Laporje, v občini Slovenska Bistrica, že več let uspešno organizirajo srečanja starejših občanov. Srečanja organizirajo v dneh pred novoletnimi prazniki. Tokrat pa je bilo v nedeljo, 12. decembra popoldne v osnovi šoli Gustav Šilih Laporje. Pred tem so člani vaških odborov obiskali domačije, v katerih živijo najstarejši krajani, se z njimi pogovarjali o zdravstvenem stanju in gmotnem položaju ter jih povabili na skupno srečanje starejših krajanov.

Vsako leto ob rej priložnosti predstavniki krajevne skupnosti in družbenih organizacij KS Laporje najstarejše občane seznanjajo z razvojem krajevne skupnosti, spoznavajo pa tudi položaj svojih najsterejših krajanov. To je tudi najlepša priložnost, da se vsaj enkrat v letu med seboj srečajo in ponovno obujajo spomine na pretekla leta. V krajevni skupnosti Laporje živi trenutno okoli 60 starejših krajanov.

Viktor Horvat

Glasbeni večer v Cankarjevem domu

V sredi novembra smo se osmi razredi OŠ Dornava napotili v Ljubljano, kjer smo si med drugim ogledali tudi Cankarjev dom in poslušali koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana.

Koncert je bil v veliki dvorani, ki smo si jo pred tem ogledali. Videli smo tudi malo in okroglo dvorano. Posebnost v okrogli dvorani je, da se oder dviga in spušča, v mali dvorani pa se vrti okrog svoje osi.

Končno smo dočakali koncert. Posedli smo se na udobne fotelje na drugem balkonu v veliki dvorani. Orkestru je dirigiral mladi dirigent Kon Koto, ki je doma na Japonskem. Po nekaj uvodnih skladbah smo prisluhnili prav tako mladi violinistki Klari Bonaldi, ki je igrala Koncert za violino in orkester v „e" molu F. Mendelssohna.

Na koncu njenega nastopa smo jo nagradili z burnim aplavzom, ki je trajal tako dogo, da je umetnica morala trikrat priti na oder in se prikloniti navdušenim poslušalcem.

Zatem je orkester zaigral še več lepih skladb. Tudi te smo z zanimanjem poslušali. Zelo smo bili navdušeni nad orkestrskimi „eksplozijami". To se sliši tako, da najprej orkester igra čisto tiho, potem pa naenkrat zelo, zelo glasno. Vse skupaj se res sliši kot kakšna eksplozija.

Med koncertom smo spoznali, da mladi na področju glasbene umetnosti ne držijo križem rok, sicer nikakor ne bi mogli dosegati tolikšnih uspehov, ki zahtevajo zelo veliko truda in potrpljenja. Malo je takih, ki se jim ves vloženi trud in potrpljenje obrestuje. Mlademu dirigentu in solistki se je.

Med odmorom smo šli malo v prve vrste. Medtem se je koncert začel. Začudeni smo bili, ker v prvi vrsti ni bilo igranje nič bolj glasno kot tam, kjer smo sedeli mi.

Pred začetkom, ko smo si še Cankarjev dom ogledali, nam je vodič med drugim pripovedoval o akustičnosti dvorane. Povedal nam je prav to, o čemer smo se sami prepričali. Med vožnjo proti domu, smo se mnogo pogovarjali o minulem dnevu. Nekaterim je bilo všeč to, drugim ono, a meni je še najbolj ugajal koncert. Še večkrat bi želel doživeti kaj podobnega, a žal pri nas v Ptuju je to nemogoče.

Andrej Doberšek,
8/a OŠ Dr. Franja Žgeča,
Dornava

Skrb za rekreacijo delavcev v TGA Kidričevo

Skrbi, ki jo v delovni organizaciji TGA Kidričevo posvečajo rekreaciji svojih delavcev v letnem času, se je v zadnjem času pridružila še skrb za rekreacijo tudi v zimskem času. V drugi polovici oktobra so razpisali koriščenje zmogljivosti v Štuhčevem domu pri Treh kraljih na Pohorju. Sezona za zimski oddih bo trajala od 1. januarja do 31. marca, koristili pa bi ga v 7 dnevnih rokih. Število koristnikov pa je odvisno od zmogljivosti doma. Po številu doslej prijavljenih je moč sklepati, da bodo delavci iz TGA Kidričevo v celoti izkoristili razpoložljivosti v Štuhčevem domu, ki so bile namenjene delavcem iz TGA.

France Meško

MI VSI SMO TITOVA ARMADA

Pred nami je praznik 22. december, dan jugoslovanske ljudske armade. Na ta dan je bila v mestu Rudu 1941. leta ustanovljena prva proletarska brigada. Tudi pionirji so imeli pomembno vlogo v narodnoosvobodilni borbi. Opravljali so različne akcije: zbirali municijo in zdravila za partizane, raznašali pošto in podobno. Nekateri pa so dali tudi življenja za svobodo.

Tudi danes smo pionirji pripravljeni, če pride do vojne, da pomagamo svojim braniteljem. V akciji NIČ NAS NE SME PRESENETITI, ki nam je pred nedavnim zelo uspela, smo pokazali svoje sposobnosti. Zato moramo ceniti dragoceno svobodo, ki so nam jo priborili Titovi borci. Jugoslavija si je pridobila velik ugled po vsem svetu zaradi prizadevanja za mir, predvsem pa v neuvrščenih državah.

Tovariš Tito je bil velik prijatelj pionirjev. Kadar je imel kaj prostega časa, je pripovedoval pionirjem o težkih časih med vojno. Čeprav je umrl, tovariš Tito še vedno živi v naših pogumnih srcih. Učil nas je, da ne bomo nikdar napadli nobene države, če bo kdo napadel nas, pa se bomo branili. In po tej njegovi poti bomo stopali.

Andrej Kmetec, 6. r. OŠ Leskovec

Kviz o alkoholizmu

Člani podmladka Rdečega križa na OŠ Markovci smo se odločili, da bomo letos ob mesecu moja proti alkoholizmu pripravili kviz. V njem naj bi sodelovale tričlanske ekipe iz vsakega razreda predmetne stopnje. Učenci, ki bi tekmovali, bi dobili knjižice o alkoholizmu, jih predelali in zastopali razred na kvizu. Ta načrt smo tudi izvedli. Dne 3. decembra 1982 smo se zbrali v telovadnici, kjer naj bi potekalo tekmovanje, ali bolje rečeno kviz. Že res, da je bil mesec boja proti alkoholizmu novembra in da je zdaj že december, toda boj za zatiranje alkoholizma mora potekati vse leto in zato tudi ni važno, da smo z izvedbo kviza nekaj dni kasnili. Tekmovalo je devet ekip, v vsaki ekipi pa so bili trije predstavniki, ki so bili vsi dobro pripravljeni. V učencih — gledalcih se je oglašal tudi navijalni duh, saj so se zaslišali vzkliki, ki so bodrili posamezne ekipe.

Vsaka ekipa je morala odgovarjati na pet vprašanj in na eno slikovno vprašanje. Vsak pravilen odgovor je prinesel ekipi pet točk, delno pravilen tri, nepravilen se ni točkoval. Po seštevku točk smo ugotovili vrstni red ekip. Rezultati so bili naslednji: 1. mesto je zasedla ekipa 8/c razreda, ki je dosegla vse možne točke. Največ zaslug za njihovo zmago je imela učenka Brigita Majcen, pa tudi ostala dva tekmovalca nista bila „od muh". 2. mesto je zasedla ekipa 8/a razreda, 3. in 4. mesto pa si delita ekipi 7/a in 7/b razred. Zmagovalnim ekipam smo podarili spominske nagrade, tekmovalcem pa diplome.

Lahko rečem, da smo si marsikaj koristnega tudi gledalci zapomnili, gotovo več, kot pa, če bi poslušali predavanje. Vredno posnemanja, kajne?

Janja Pičerko 8/c,
OŠ Markovci

Pesem o Titu

Telo, ki v pepel
se je spremenilo,
se nikdar, nikdar več ne bo strnilo.

Hrepenim po njem,
ne morem ga kupiti.
Imela sem ga rada, zdaj ga imam še raje.

Kaj naj dam svetu,
da vrnilo bi se ugaslo življenje?
Kakšne darove, cvetje? Kaj naj naredim?

Stopala bom
po njegovi poti,
borila se za svobodo, pravico, za lepšo prihodnost.

Zdaj kup pepela tam leži:
cvetje ga varuje in vojaške moči.

Irena Bračič, 8. r. OŠ Leskovec

DEKLE, PROSIM POVEJ MI ZA POT

V Poljčane se je pripeljal avtomobil, se ustavil in iz avtomobila je stopil moški, ki me je vprašal: »Deklica, kje pelje pot na Boč?« Prosil me je tudi, da mu opišem Poljčane.

In pričela sem: »Najprej se bomo ustavili pri spomeniku padlih borcev. Tu so vklesana imena žrtev fašističnega nasilja. Učenci naše šole, ki se imenuje po najbližjem sodelavcu tov. Tita, Edvardu Kardelju, skrbimo za spomenik in nosimo cvetje.« Ko smo si ogledali spomenik, smo odšli dalje. Ustavili smo se pri trgovini. »Ta trgovina je že zelo stara in je edina, poleg ene, ki je še v Ljubljani, v obliki likalnika!« Trgovino so si z veseljem ogledali. Nato pa sem jim pokazala še cesto, ki vodi v Studenice. »Studenice so star trg, tam je bil tudi samostan. Mimo Studenic teče Topli potok. Pozimi se čuti toplota,« sem rekla. »Tudi grad Štatenberg je zelo lep in znan. Sedaj smo skoraj pri koncu. Ostala nam je še pot na Boč. Najprej peljite naravnost, potem pridete do križišča in tam zavijte na levo. Nato peljite naprej in v Zg. Poljčanah boste zagledali tablo. Ko boste prišli na Boč, si oglejte prelepe in zelo, zelo redke rože velikonočnice,« sem zaključila.

»Najlepša hvala«, so se zahvalili, nato pa odpeljali proti Boču.

Duša Čebular, 6/a, OŠ Edvarda Kardelja,
Poljčane

krvodajalci

Zavrč, 23. novembra 1982: Terezija Zebec, Hrastovec 26/a; Adolf Mislovič, Hrastovec 24/c; Hetlvika Mislovič, Belski vrh 13; Janez Potočnik, Hrastovec 26; Silvo Furman, Gorenjski vrh 30; Milan Potočnik, Hrastovec 26.

MIP Ptuj, 25. novembra 1982: Anton Šoba, Nadole 27; Ida Belovič, Kidričevo 10; Ivanka Kavčič, Prvenci 2; Jasna Obran, Moškanjci 65; Marija Kozic, Kraigherjeva 34; Cvetka Arnuš, Destrnik 47; Helena Kolar, Zavčeva 9; Olga Mohorko, Apače 188; Pavel Golob, Dornava 17; Anica Brlek, Severova 3; Franc Mohorko, Skorba 39/a; Marjan Kovačec, Kidričevo 3; Alojz Trstenjak, Križevci 3/a; Danica Žižek, Kraigherjeva 35; Snežana Planinc, Kvedrova 5; Darinka Bratec, Podvinci 130; Janez Janžekovič, Zabovci 55; Rozi Šeruga, Kraigherjeva 12; Terezija Kokol, Bresnica 9/a; Lizika Serdinšek, Nova vas 56; Dragica Strihič, Kidričevo 9; Ferdo Lovrec, Tomšičeva 10.

ELKO Maribor in Ptuj v novembru 1982:

Danica Meznarič, Župančičeva 4; Zdenka Lešnik, Mestni vrh 60; Ivan Pukšič, Ločič 1; Dušan Simonič, Vintarovci 44/a; Jožica Berlak, Juršinci 13; Jožica Bedjanič, Ptujska 68; Franc Koražija, Brunšvig 49; Bojana Koražija, Brunšvig 49; Antonija Kmetec, Ziherlova 17; Anton Petrovič, Bukovci 154; Marjana Prelog, Fram 158; Marija Talar, Zg. Polskava 11; Božena Koser, Ul. Staneta Severja 5; Zofija Mrzel, Gozdna 35; Hoče; Katarina Bratovčan, Strossmarjeva 17; Andrej Ratej, Lackova 84; Zora Godec, Grajski trg 14; Otmar Koser, Ul. Staneta Severja 5; Vinko Gojčič, Marjeta 80; Anton Valent, Žiherlova 7; Antonija Srečec, Prešernova 21;

AGIS Ptuj, november 1982, nujno sklicani:

Milan Pučko, Borovci 53; Zvonko Medved, Borovci 23/a; Andrej Kozel, V. Varnica; Ivan Emeršič, Golobova; Jože Skok, V. Varnica; Ivan Vnuk, Svetinci 32; Milan Munda, Zabovci 63; Avgust Zemljak, Mihovci 1; Peter Bratušek, Tavčarjeva 9; Anton Pauko, Mestni vrh 2; Alojz Reberc, Kajuhova 5; Erna Hvalec, Žgečeva 4; Franc Vindiš, Ul. Žetalskega Jožeta; Danilo Jevšenak, Kraigherjeva 12; Mirko Šilak, Žgečeva 4; Janez Murko, Janežovci 15; Miran Rižnar, Trubarjeva 13; Jože Kelc, Brstje 27/b;

Posamezniki, november 1982:

Janez Bombek, Čufarjeva 8; Marija Kramar, Biš 34; Albin Drevenšek, Linhartova 3; Jože Majerič, Sovjak 4; Milan Lašič, Kidričevo 5; Marjan Jus, Ob železnici 2; Marjan Mušič, Središče 67; Danijel Bratušek, Vareja 16; Štefan Bedjanič, Ptujska 68; Vinko Petek, Nova vas 25; Jože Pajenk, Prešernova 5; Silva Brumen, Maistrova 16; Jožica Klinc, Lancova vas 15; Ivan Rojko, Vodova 3; Lidija Đerič, Kraigherjeva 12; Majda Kolednik, Ob Studenčnici; Marija Farkaš, Vodova 2; Marjan Ferčec, Stanošina 2; Peter Jurkovič, Ob železnici 13; Ciril Murko, Majšperk 11/a; Lizika Paternost, Mestni vrh 17/b; Ivan Emeršič, Golobova; Marjan Vrhovšek, Lancova vas; Marija Kumer, Destrnik 33; Danica Kumer, Ziherlova 3; Branko Eržen, Slovenski trg 7; Jože Hajdinek, Miklošičeva 10; Nežka Hrga, Potrčeva 22; Anica Horvat, Placar 25; Marija Kavčič, Ob Dravi 3; Vili Jurgec, Gradišče 28; Ignac Pernek, Budina 29; Vlado Štrucl, Kozminci 21; Rajko Dežman, Kraigherjeva 31; Jožica Kramberger, Dornava 132; Julijana Štumpf, Muretinci 37/a; Andrej Smiljan, Destrnik 35; Lizika Prelog, Sobetinci 15; Zdenka Kolarič, Zg. Hajdina 158; Janko Mislovič, Goreniski vrh 27; Zorko Ahlin, Spuhlja 71; Darko Meznarič, Strafelova 38; Marija Kokol, Pletarska 3; Janez Habjanič, Bukovci 24; Friderik Notesberg, Cvetkovci 32; Franc Pišek, Pongerci 7/a; Milan Črnivec, Cirkulane 35; Branko Vnuk, Zagrebška 95; Alojz Ploj, Drbetinci 41; Franc Medved, Zg. Jablane; Drago Golob, Moškanjci 66; Ivan Brvar, Ul. Šerceve 2; Marija Gojčič, Marjeta 80; Danilo Gerdak, Selska 50; Franc Drobnič, Lancova vas 20; Dušan Šuper, Stogovci 46; Anica Hedl, Grajena 42; Marija Zorko, Trubarjeva 13; Nežka Hliš, Mestni vrh 35; Marija Žaler, Volkmerjeva 1; Marija Šturm, Trubarjeva 9; Anton Dolenc, Zg. Jablane 37; Anton Lačen, Dragonja vas 2/a; Anton Strmšek, Šikole 12; Silvo Voda, Cankarjeva 6; Srečko Pukšič, Destrnik 2; Maks Beranič, Lovrenc n. h.; Jože Skok, Videm 49; Marija Poplatnik, Gorišnica 85; Drago Mislovič, Antoličičeva 12; Rozika Dvoršak, Zg. Jablane 10; Beno Janžekovič, Trubarjeva 11; Amalija Krajnc, Ul. A. Kavčevič 1; Miran Glušič, Župančičeva 6; Tanja Solovjev, Potrčeva 48; Majda Kramberger, Ziherlova 20; Boris Solovjev, Potrčeva 48;

AGIS Ptuj, 2. decembra 1982:

Milan Granda, Slomi 16; Angela Čeh, Sp. Velovlak 45; Ignac Habjanič, Križevci 3; Leopold Pernek, Rab. vas 20; Anton Bubnjar, Grajenščak 74; Marija Ciglar, V. vrh 51; Alojzija Ivančič, Kraigherjeva 33; Stanko Vertič, Dornava 56; Janez Kocmut, Žabjak 59; Edvard Skok, Ilčeva 1; Jože Štumberger, Zagrebška 77; Marjan Kovačec, Apače 101; Jakob Hebar, Kraigherjeva 35; Stanko Ivančič, Bratislavci 45; Štefan Letič, Miklošičeva 10; Mirko Rojko, Kraigherjeva 26; Marjan Veršič, Budina 21; Franc Lacko, Drstelja 21; Stanko Krajnc, Hajdoše 29; Jože Nadelsberger, Zg. Pristava 17; Milan Arnuš, Savinova 6; Oto Me rič, Aškerčeva 4; Mirko Čuš, Bukovci 24/a; Franc Beranič, Ormoška 6; Marjan Maroh, Brstje 1; Ivan Lesjak, Nova vas 17; Martin Turnšek, Selska 29; Milan Seidl, Aškerčeva 14; Milivoj Ferenčič, Lovrenc 108/a;

Tehnoservis, Ptuj, 2. december 1982:

Stanko Hriberšek, Haidoše 8/b; Anton Rojko, Mestni vrh 22; Milan Žižek, Ziherlova 10; Zvonko Marčič, Majšperk 92/a; Mirko Černila, Videm 5/c; Branko Lah, Podvinci 101; Stanko Vertič, Dornava 56; Miran Lešnik, Slomškova 5; Zdenko Lešnik, Destrnik 53; Rado Majcenovič, Peršonova 47

Drava—Šemovec 16:5 (4:5)

Mladinke RK Drava so v prvem nastopu v drugi skupini članic na zimskem prvenstvu Varaždina z dobro igro v drugem polčasu premagale vrsto Šenovca. Ta del igre so dobile kar z 12:0! l. k.

Hitropotezni turnir nekategornikov

ŠD MIP je v petek izvedlo občinski turnir nekategoriziranih šahistov v hitropoteznem šahu. Nastopilo je 19 tekmovalcev iz različnih krajev občine. Prvo mesto je osvojil Boris Žlender pred Konradom Horvatom, tretje in četrto mesto pa si delita Danilo Križe in Franc Cafuta. l. k.

Jutri trimsko streljanje

V strelišču Mladika v Ptuju bo jutri popoldan trimska akcija v streljanju z zračno puško. Pričela se bo ob 17. uri, občinska strelska zveza pa k udeležbi vabi čimveč občanov, ki na ta način lahko preiskusijo svoje strelske sposobnosti. l. k.

II. SKL VZHOD: PTUJ—ŠENTJUR 94:82 (41:34)

Odločitev v zaključku srečanja

Dvorana Mladika, gledalcev 50, sodnika Rutar (Maribor) in Šafarič (Radenci);

PTUJ: Erbus 2, Damiš, Volmajer 8, Reš, Marčič 2, Bedrač, Beranič 39, Cobelj 15, M. Kotnik 4, R. Kotnik 2, Dobrijevič 20, Vučinič 2;

ŠENTJUR: Hernaus, Božič, Škorjanc 12, Puser, Zorko 6, Šalej, Jug 8, Prezelj 41, Esih 15.

Končna razlika srečanja ne pokaže vsega. Po njej bi lahko namreč sklepali, da so Ptujčani precej lahko opravili z gosti. Vendar ni bilo tako. Igralci Šentjurja so bili še kako trd oreh vse do druge polovice drugega polčasa, ko sta se ekipi menjavali v vodstvu za točko. V teh kritičnih trenutkih za Ptuj se je izkazal Beranič, ki je praktično sam držal korak z gosti in odločilno prispeval k preobratu. V zaključku se je namreč domačim odprlo in s hitro igro so si priigrali kar 18 točk razlike (88:70) in gostje niso imeli prav nobenih možnosti več za ugoden končni izid. l. kotar

Oton Velunšek znova najboljši

Zveza letalskih organizacij Jugoslavije je izbrala svoje najboljše športnike v letu 1982. Naziv najboljšega letalskega modelarja je znova dobil Ptujčan Oton Velunšek in s tem plaketo Zlati orel.

Velunšku so naslov prinesle tudi letos številne odlične uvrstitve doma in v tujini. Tako je kot član jugoslovanske reprezentance na evropskem prvenstvu v ZRN osvojil bronasto medaljo v ekipni uvrstitvi in deveto mesto med posamezniki na svetovnem prvenstvu na Švedskem. Na svetovnem prvenstvu je tudi močno izboljšal svoj prejšnji državni rekord v kategoriji hitrostnih modelov — sedaj je 262 km na uro. Ob tem pa ima v tej kategoriji tudi državni naslov, da vseh ostalih zmag in dobrih uvrstitev niti ne omenjamo. Uspešni pa so bili tudi drugi člani modelarske sekcije AK Ptuj, ki tako ostaja še naprej v jugoslovanskem vrhu. l. kotar

Tekmovanja ob Dnevu naše armade

Telesnokulturna skupnost in nekatere osnovne telesnokulturne organizacije so v počastitev bližnjega Dneva JLA pripravile nekaj športnih prireditev. Tako bo v soboto popoldan od 15. ure dalje v Mladiki turnir v rokometu, v nedeljo zjutraj pa se bo v strelišču Mladika pričelo tekmovanje v streljanju z zračno puško. V torek popoldan bosta dve prireditvi, na stadionu Drava tekmovanje v kegljanju, v Mladiki pa tekmovanje v namiznem tenisu. V četrtek pa bo v Mladiki še tekmovanje v košarki. Na teh tekmovanjih bodo nastopale ekipe JLA, osnovnih organizacij in nekaterih delovnih kolektivov. Šahovsko društvo MIP pa pripravlja simultanko z velemojstrom Djuričem. Datum te prireditve zaenkrat še ni določen. l. kotar

Mercator

Mercator-Ograd

SOZD Mercator, n. sub. o.

Industrijsko gradbeno podjetje, p.o.
Ormož, Kolodvorska 7

V LASTNI MALOPRODAJI SMO ZNIŽALI STROŠKE PALETIRANJA ZA 50 %

GRADITELJI!

GRADNJA IZ OPEKE JE ŠE VEDNO BOLJŠA KOT ŽELEZOBETON!

Zato se odločite za nakup opečnih izdelkov iz našega proizvodnega programa in sicer:
- opeka modul blok 6/1
- opeka modul blok 4/1
- ventilacijske dimne tuljave 6/1
- fasadna luknjičasta opeka gladka rdeča 1/1
- navadna opeka luknjičasta 1/1

OBIŠČITE NAS!

Informacije in prodaja:
Ormož, Kolodvorska 7
prodajni oddelek
tel. 70-201, 70-211

PTUJSKI BOKSARJI BODO NASTOPILI V CELJU

Po daljšem premoru brez tekmovanj, v katerem so se ptujski boksarji trikrat na teden pripravljali v Mladiki, bodo znova stopili v ring. Nastopili bodo v svojem, vendar ne v Ptuju temveč v Celju. V soboto bo namreč v Celju medrepubliška revija z udeležbo slovenskih in nekaterih hrvaških boksarjev. Ptujčani pa si bodo stroške nastopa zmanjšali, saj so Celjanom posodili svoj ring. l. k.

Strelci za pokal „Republike 82"

Ptujski strelci so počastili rojstvo nove Jugoslavije s tekmovanjem ekip strelskih družin z zračno puško, za pokal „Republike 82", ki je bilo v Ptuju v nedeljo, 28. novembra.

Pred tekmovanjem je bila kratka slovesnost. Predsednik občinske strelske zveze Franc Kolarič je pozdravil prisotne strelce in strelke ter jim po kratkem nagovoru izrazil čestitko in voščilo ob prazniku.

Nato je podelil najboljšim na prvenstvih občine z zračnim MK in vojaškim orožjem v letu 1982, medalje in diplome. Najboljšemu mladincu v letu 1982 Darku Jazbecu iz SD Turnišč pa že srebrno medaljo SZ Slovenije za 2. mesto na republiškem prvenstvu MK puško.

Sledilo je tekmovanje, ki je odločilo zmagovalca. Pokal „Republike 82" je osvojila ekipa Turnišč. Sledile pa so ji Kidričevo, AGIS, Jože Lacko, Železničar itd.

OBČINSKA STRELSKA LIGA

V nedeljo, 5. decembra pa je bilo I. kolo tekmovanja v občinski ligi s serijsko zračno puško, za sezono 1982—83. Tekmovalo je 18 petčlanskih ekip.

Ptujski strelci ob podelitvi pokala in priznanj. Foto: S. Kosi

Po prvem kolu vodi ekipa Turnišče I. s 1066 krogi; sledijo Mercator 1040; Agis 1030 krogov. Draženci 1024; Turnišče II 1006; Železničar I 1005; Kidričevo I. 998 itd.

Od posameznikov dosega velik uspeh in napredek mladinka Tina Perko iz strelske družine Draženci, ki je nastreljala 270 krogov od 300 možnih. Toliko je nastreljala tudi Zdenka Matjašič iz Turnišč; član David Ribič pa 1 krog več (271).

Po zadnjem 6. kolu v mesecu februarju prihodnjega leta bo odločeno, kateri ekipi se bosta borili na področnem-regijskem prvenstvu za nastop v republiški ligi, v kateri tekmuje le 12 najboljših ekip Slovenije.

Prvo mesto je skoraj zanesljivo zagotovljeno pri ekipi Turnišč. Za drugo mesto pa je več kandidatov, med njimi najresnejši: Turnišče II, AGIS, Kidričevo, Mercator, Draženci in Železničar.

Nobeno presenečenje pa ne bo, če bo tudi ena izmed teh ekip na prvem mestu.

Vsem mnogo športne sreče in uspeha!

K. A.

Dobra uvrstitev Ptujčank

V soboto, 10. decembra so se igralci NTK Petovie Udeležili prvenstva severovzhodne regije za mladinke in mladince posamezno in dvojice, ki je bilo v Mariboru.

Kljub odsotnosti, zaradi bolezni, Tamare Kampuš, so bila dekleta odlična. V konkurenci posameznic se je Sonja Marinkovič uvrstila na prvo mesto, brez izgubljenega seta, pred klubsko tovarišico Valerijo Novak. Desetletno Simono Jaušovec pa je v četrt-finalu izločila Siničeva (Sobota).

V igri dvojic sta prvo mesto zasedli Sonja Marinkovič in Valerija Novak.

V igri mešanih dvojic sta se Igor Benčevič in Valerija Novak uvrstila na drugo mesto. V finalu sta izgubila z Benkom in Vogrinčevo (Sobota). Slednja sta v polfinalu izločila Boštjana Novaka in Sonjo Marinkovič.

Med mladinci se je od Ptujčanov najbolje odrezal Boštjan Novak, ki je izpadel v boju za uvrstitev med osem najboljših.

Prihodnji teden bodo mladinke nastopale na selekcijskih turnirjih. Sonja Marinković bo igrala v Senti na zveznem, Tamara Kampuš in Valerija Novak pa v Vrtojbi na republiškem selekcijskem turnirju. UM

Šola smučanja

Za šolsko mladino bo v tednu od 15. do 22. januarja 1983 organizirana ŠOLA SMUČANJA na smučiščih pri Treh kraljih na Pohorju. To bo prevozni tečaj, ki bo trajal pet dni in vadba pod strokovnim vodstvom vaditeljev smučanja, ob koncu pa tekmovanje, podelitev priznanj in značk.

Cena tečaja za člane kluba 2.395 din, za nečlane 2.635 din. V navedeni ceni so poleg 24 ur vadbe in zaključnega tekmovanja vključeni še dnevni prevoz na smučišče in nazaj, enolončnica, vodstvo tečaja, zdravniško spremstvo, značka, diploma in karta za vlečnico.

Dnevno odhod iz Ptuja ob 7. uri, povratek do 15. ure. Za navedene cene lahko jamčijo, če bo ZTKO Ptuj subvencionirala stroške v enaki višini kot lansko leto.

Podrobnejše informacije lahko dobite pri znani smučarski delavki Mariji LUKMAN, — strokovna služba SIS, Raičeva 6 Ptuj, tel. 771-581. Ves zastavljeni program Smučarskega kluba zavisi od ugodnih snežnih razmer, kar upajo vsi, saj želimo, da mladina počitnice čim bolje izkoristi na belih snežnih poljanah.

Ta prispevek je dejansko nadaljevanje sestavka iz prejšnje številke Tednika „Smučarski klub Ptuj pripravlja za vas", zato prejšnji odstavek tega sestavka velja tudi za predvidene prireditve, opisane v zadnji številki Tednika. -anc

PRVENSTVO PTUJA V KEGLJANJU ZA POSAMEZNIKE IN EKIPO

Kegljaški klub Drava Ptuj se v zadnjem obdobju ne more pohvaliti s sodelovanjem na tekmovanjih v kegljanju. Keglajači kluba so sicer sodelovali na različnih tekmovanjih, vendar le v okviru svojih krožkov na raznih srečanjih s športniki OZD sorodne proizvodnje. Dosegli so lepe uspehe izven občinskih in republiških meja. S svojimi uspehi so večkrat dokazovali, da je v ptujski občini zelo veliko odličnih kegljačev. Torej ne more in ne sme ostati samo na tem, da bi se posamezne ekipe sindikatov občasno dokazovale na kegljaškem področju. Ob tem so se zamislili člani upravnega odbora KK Drava in na redni seji sklenili, da se klub registrira pri Kegljaški zvezi Slovenije in se vključi v tekmovanje v medobčinski ligi. Kegljišče Drava izpolnjuje vse pogoje za tovrstno sodelovanje.

Da pa ne bi ostalo samo pri besedah in na papirju, je bil narejen že prvi korak. Ob Dnevu republike je bilo organizirano prvenstvo Ptuja za posameznike in ekipno. Proti vsem pričakovanjem je bil odziv ekip in posameznikov izredno zadovoljiv. Sodelovalo je 15 od 18 koliko jih šteje KK Drava Ptuj. Od posameznikov se je udeležilo tekmovanja 44 kegljačev. Za favorite sta se šteli ekipi TGA Boris Kidrič Kidričevo in AGIS. Med posamezniki pa Šeruga A. ki keglja v odlični formi. Vendar so bili to pot kegljači TGA bolje pripravljeni in zasluženo odnesli najvišja odličja. Z dobro uvrstitvijo so prenesenetili kegljači Emone-Merkur Ptuj. Način tekmovanja je bil 100 lučajev mešano.

Ludvik Špehonja, prvak Ptuja v kegljanju.

Zmagovalna ekipa TGA Kidričevo, z leve Špehonja, Colanarič in Kokol.

Rezultati posameznikov: Ludvik Špehonja, TGA Boris Kidrič — 412 podrtih kegljev; Mladen Mesarič, Emona-Merkur — 412 podrtih kegljev; Aram Derviši, Gradis Gradnje — 410 podrtih kegljev;

Ekipno: TGA Boris Kidrič, Kidričevo —1212 podrtih kegljev, Emona-Merkur Ptuj 1143 podrtih kegljev; AGIS Ptuj — 1138 podrtih kegljev.

Torej obe prvi mesti so osvojili kegljači TGA Boris Kidrič. Prvak Ptuja za 1. 1982 je Ludvik Špehonja. Ob tem pa nikakor ne moremo mimo pohvalnih ocen za vse sodelujoče. Pokazali so izredno borbenost in športno vedenje, kar je velika odlika ptujskega kegljanja. Prepričani smo, da bomo o dobrih rezultatih ptujskih kegljačev še veliko slišali.

Za pomoč pri izvedbi tekmovanja se kegljački klub zahvaljuje ZTKO Ptuj.

Tekst in foto: S. Vičar

NAMIZNI TENIS

PIONIRSKI SELEKCIJSKI TURNIRJI

Republiškega selekcijskega turnirja v namiznem tenisu, ki je bil v soboto, 4. decembra v Murski Soboti, so se udeležili trije igralci NTK Petovie. Sonja Marinković je nastopala v prvi jakostni skupini pionirk. Igrala je poškodovana. Zdravi si poškodovano nogo, zaradi česar je v zadnjem času manj trenirala. Kljub vsem težavam pa je zasedla odlično drugo mesto za Markičevo iz Vrtojbe. Med pionirji se je Boštjan Novak v tretji skupini uvrstil na osmo mesto, Igor Dzankić pa je bil v četrti skupini peti.

Hkrati je v Ptuju potekal regijski selekcijski turnir za pionirje in pionirke. Udeležilo se ga je 25 pionirjev in 17 pionirk z Raven na Koroškem, Mute, Maribora, Gornje Radgone, Murske Sobote, Lendave in Ptuja. Ptujski pionirji so pokazali lepo igro in so se v svojih skupinah uvrstili pri vrhu. V prvi jakostni skupini pionirjev je bil Igor Benčević drugi in Mitja Žuran četrti, v drugi skupini pa sta Vojko Marinković in Boris Šegula osvojila prvi dve mesti in si tako priborila nastop v prvi skupini na naslednjem turnirju. V prvi skupini pionirk je bila Simona Jaušovec druga, medtem ko sta bili v drugi skupini Bojana Ratajc tretja in Alenka Pišek šesta. UM

HUMOR

Tovariš komandir, ujel sem plavo, sumljivo osebo, ki mi noče vrniti mojih hlač. Kaj naj naredim?

Teče v razstavni paviljon, pravi, da imajo tam čudovite »koline« . . .

— Nemarneža, kar tu na cesti bi se otipavala!
— Gospa ima prav, ljubica, pojdiva raje v mojo sobo!

v znamenju

OD 15. 12. DO 23. 12. 1982

od 21. 3. do 20. 4

ŽENSKA: Molčite o rečeh, ki jih ne poznate. Zasledovale vas bodo neprijetne skrbi. Naličite se kdaj. Vzbujali boste pozornost. Ne menjajte zimske garderobe. Moda je draga. Preveč zapravljate denar.

MOŠKI: Pazite na glasilke, da jih ne prehladite, potrebne so vam na pevskih nastopih. Navdušite svojo izvoljenko za pevsko revijo. Domotožje.

od 20. 4. do 20. 5.

ŽENSKA: Mraz vam škoduje samo zato, ker ste premalo zunaj. Nekdo vam vsiljuje navidezno ljubezen. Ostanite raje sami. Ne zanesite se na obljube, so prazne in niso vredne vašega zaupanja. Odgovorite mu.

MOŠKI: Uredite uradne obveznosti. Pazite na prometne znake ko vozite. Miličnik ne bo vedno vaš znanec. Vaši opravki so pametni. Povrnite dolg.

od 21. 5. do 21. 6.

ŽENSKA: Preveč zanemarjate pevske vaje. Uspeh se rodi iz vztrajnosti. Samodisciplina vam je potrebna. Pripravite se na velike izdatke. Poravnajte stanarino. S kolegico bodite prijaznejši. Več se gibljite.

MOŠKI: Na delovnem mestu boste imeli uspeh, ki vam ga bodo zavidali. Ne povdarjajte svoje navdušenje za literaturo, nihče je ne bo razumel. Pismo.

od 22. 6. do 22. 7.

ŽENSKA: Ne delajte proti svojemu prepričanju, lahko se vam maščuje, njene posledice boste nosili sami. Nihče ne podpira poražence navkljub resnici. Svoje bližnje boste vzljubili zaradi majhne pozornosti.

MOŠKI: Nekdo hrepeni po vas, ne zaničujte ga. Navežite z njo prijateljske stike. Hvaležna vam bo, ne bo se počutila osamljena, vi jo boste vzljubili.

od 23. 7. do 23. 8.

ŽENSKA: Oblačite se topleje. Ni vse dobro kar je lepo. Ne zamujajte na delo. Bodite prijazni z ljudmi. Poskusite z drsanjem na mariborskem drsališču. Ne mislite, da ste prestari, počutili se boste prerojeni.

MOŠKI: Če dvomite, v svoje zdravje, pojdite čimprej na splošen pregled. Vzrok slabemu počutju je lahko tudi, da se premalo gibate na zraku.

od 24. 8. do 23. 9.

ŽENSKA: Preveč strogih življenskih načel imate. Niste sproščeni. Zato ste osamljeni. Naj vam ne shlapi tisto malo upanja. Za vsakogar se najde primeren partner. Izdatke prilagodite dohodku, ki ga prejemate.

MOŠKI: Nekaj skrivnostnega boste doživeli. Ne bodite preveč prepričani, - da vaše mnenje vsi spoštujejo. Ni vsakdo za vsakogar. Premalo ste športni.

od 24. 9. do 23. 10.

ŽENSKA: Načrtujte čimprej zimski oddih, splačalo se bo, snega bo dovolj. Vnesite nekaj novih jedi v kuhinjski jedilnik, enoličen je, zato ne vzbuja teka. Preberite kak leposlovni roman. Sprememba je dobra.

MOŠKI: Ne dovolite, da vas nadlegujejo z malenkostmi. Novice uporabite v pravem trenutku. Obiščite kakšno kulturno prireditev. Šahirajte. Odpišite.

od 24. 10. do 22. 11.

ŽENSKA: Razčistite s seboj. Nekaj ur boste preživeli v negotovosti. Ne imejte pomisleka zaradi ljubezni. Pazite, da ne boste slabo svetovali prijateljici. Povečani dohodek vam bo omogočil dober nakup.

MOŠKI: Na obisk bo prišla sorodnica. Nekaj časa boste v neprestanem gibanju. Bodite previdni. Veselili se boste trdnega zdravja. Težko vas je razumeti.

od 23. 11. do 21. 12.

ŽENSKA: V vas je velik nered. Dosledni ste v maščevanju, zaradi česar vam grozi osamljenost. Trpljenje naj vas oblikuje v zdravo osebnost. Nihče ni brez težav, na to radi pozabljate. Čas je da odrastete.

MOŠKI: Pomagajte ženi pri gospodinjskih opravilih. Ostalo vama bo dovolj prostega časa za rekreacijo, ki sta je oba potrebna. Zaupajte skrivnost.

od 22. 12. do 20. 1.

ŽENSKA: Osvobodili ste se utesnjenih občutkov. Pokličite ga po telefonu, čaka težko. S prisrčno besedo se bojujte proti hinavščini. Z vestnim delom boste pregnali dolgčas. Pismo vas bo razveselilo. Odgovorite.

MOŠKI: V neki odločitvi je vaša beseda odločilna. Ne vdajajte se mračnim mislim. Nekdo vas misli ogoljufati. Njen smehljaj vas bo opogumil. Odpišite.

od 21. 1. do 19. 2.

ŽENSKA: Premalo se zanimate za otroke in moža. Potrebni so vaše naklonjenosti. Zanimajte se za njihovo počutje. Razblinila se bo enoličnost. Kupujte poceni. Izpit boste opravili. Bodite previdni v pogovorih.

MOŠKI: Srečen dan boste doživeli. Preveč skrbite za linijo. Kar nameravate, storite, drugače vas bo čas prehitel. Veselje do branja bo izrazitejše.

od 20. 2. do 20. 3.

ŽENSKA: Ohranite dober odnos do okolja in svojih prijateljev. Ne zanemarjajte svojega talenta. Raznežite se v pisanju pesmi in proze. Prejeli boste pismo, ki bo kratko in površinsko. Izpolnite obljubo.

MOŠKI: Počakajte potrpežljivo nanjo. Peljite jo v naravo, rada jo ima. Skupaj prebirajte poezijo. Zbujate zaupanje, ne zapravite ga. Pismo.

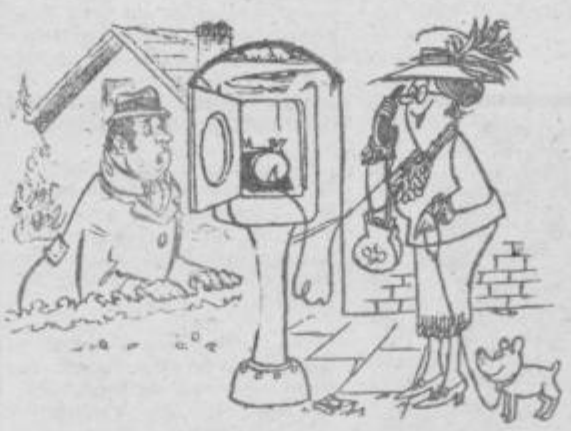

Vse kar je prav, tovariš urednik, nisem starokopitna, ampak tisti vic v današnjem Tedniku le preveč neokusno prikazuje žensko emancipiranost.

Ko se bom drugič poročil, bom obul bolj razhojene čevlje.

UGANKARSKI SLOVARČEK

ARAMA = pogorje v severozahodnem delu Romunije
EGADI = otočje pred zahodno obalo Sicilije; v bližini tega otočja so Rimljani premagali kartažansko ladjevje, s čimer se je končala prva punska vojna
ENKRATIT = privrženec gnosticizmu sorodne starokrščanske ločine, ki ni uživala mesa, vina in je povzdigovala samski stan
NERA = levi pritok Tibere pri mestu Orte
RITOPEK = kraj pri Beogradu, eno važnih trdnjav v rimski Meziji, znan po arheoloških najdbah
SARMATI = iransko nomadsko ljudstvo, sorodno Skitom, ki so bili naseljeni v južnoruskih stepah; znameniti jezdeci in strelci
STIRNER = nemški filozof mladohegljovec, s pravim imenom Schmidt Kaspar, skrajni individualist, prvi teoretik anarhizma, sodobnik mladega Marxa (Max, 1806 – 1856)

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: Strata, prorek, Romans, Abadon, VE, rt, žganci, JB, Rea, TAM, Tork, Poljčane, Usora, beda, nanizek, š², Zenodot, Pta, iva, okun, kri, JM, Ita, Katalonija, kolektor, Ararat, čar, Ana, fort.

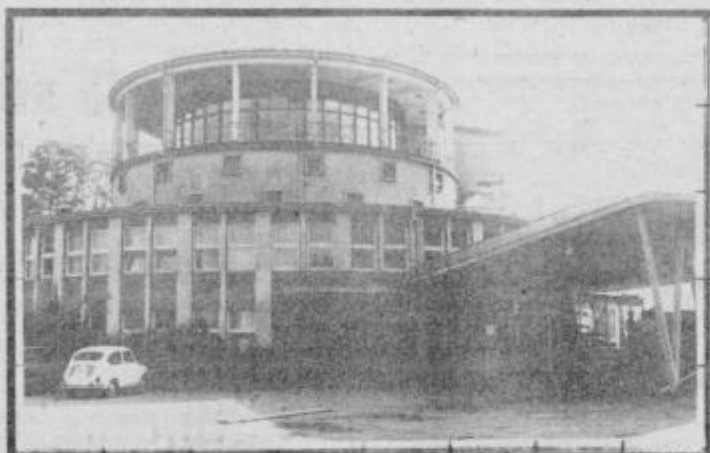

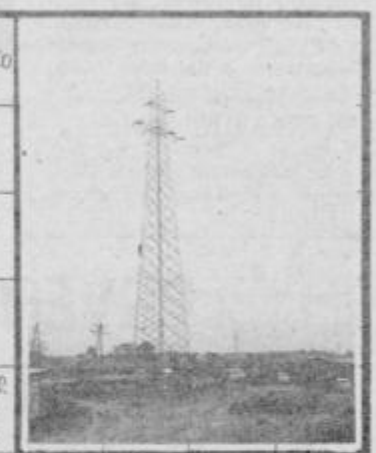

290	NEMŠKI FILOZOF (MAX)	POGORJE V ROMUNIJI	KRAJ PRI BEOGRADU	DUHOJ VOZASTE ENOTE	ČEŠKO ŽENSKO IME	LEPOTNA KREMA	ŽENSKO IME											
IRANSKO NOMADSKO LJUDSTVO																		
IME DVEH VERSAJSKIH DVORCEV																		
ZDRAVSTVO / RUMENA BARVA																		
								PROSTOR OKOLI HIŠE										
SESTAVK EDI KLASIKE	DOPISUJE V TEDNIK	ORGANIZACIJA	CIGAN	KALIJ / LUKA TURKU		DOPISUJE V TEDNIK	RUDAR / ALKALOID V VOLČJI ČEŠNJI					SVOBODNA POSEST / ALPSKI PRELAZ					3,14	PRIŠEJ. KRŠČAN. LOČINE	RUSKA CESARICA
UGLAŠUJE V TEDNIK	PLEŠ MERAN JUTRO / TRST					PISANE PAPIGE / SAMICA JAKA				EDVARD BENEŠ			KAR SE NAKAPLJA OD SIEČE / NAŽIV					
PIHALCI NA TROBENTO										KRILO NA OBROČE								
MUČAVNIK							VISOKA KRAŠKA PLANOTA	MEHKO VITA SVILENA PREJA	EDICIJA	EDOUARD MANET / JUGOSL. KOREIST				LJUBLJANA / RUDI PCK			KUTINA / OTOČJE OB SICILIJI	
															PRITOK TIBERE / RADO SIMONITI			
						OPRUSTITEV							JABOLKO / TVORBA V PANJU					
						HRVAŠKI PETROL				ZIMKA VINJAKA / ODILE VERSOIS				POVABLJ. NA GOSTIJI / FRANK				
						ZAKONODAJALEC									GERMAN. BOG VETRA			
						DOPISUJE V TEDNIK	NAJDALJ. JUGOSL. TEKA					TURČIJA			FILMSKA IGRALKA PARLO			

SREDNJEŠOLSKI CENTER PTUJ
TOZD Srednja družboslovna šola,
TOZD Srednja kovinarska, metalurška in kmetijska šola,
TOZD Srednja ekonomska šola

OBVEŠČA

vse učence osmih razredov osnovnih šol, njihove starše in občane, ki si želijo znanje pridobiti z izobraževanjem ob delu, da lahko dobijo ustrezne informacije o možnostih in pogojih šolanja v Srednješolskem centru Ptuj vsako sredo od 15. do 16. ure v prostorih šolske svetovalne službe, soba št. 325 (I. nadstropje).

SOZD UNIAL
tovarna glinice in aluminija
Boris Kidrič
Kidričevo

UNIAL, Tovarna glinice in aluminija „Boris Kidrič" Kidričevo, z. n. sub. o., objavlja oglas za sprejem delavca za opravljanje del. oz. nalog v DS Skupnih služb, in sicer:

KUHANJE IN PRIPRAVA HRANE — za določen čas

Pogoj: KV gostinske smeri in 6 mesecev delovnih izkušenj.
Posebni pogoj: Preizkus sposobnosti.

Prijave, z dokazili o izpolnjevanju pogojev, pošljite v 15 dneh v KSS DO. Prošenj, ki bodo brez ustreznih dokazil, ne bomo upoštevali. Prosilci bodo dobili odgovore v 15 dneh po izbiri.

emona kmetijski kombinat n. sol. o. ptuj
kmetijstvo, predelava, gostinstvo, trgovina, servis, izvoz-uvoz
delovna skupnost skupnih služb
62250 ptuj, muzejski trg 2, jugoslavija
telefon: (062) n. o. 772-321
telegram: kmetkombinat ptuj
teleks: kk ptuj 33-308
žiro račun: 52400-607-32270

EMONA KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ, n. sol. o.,
proizvodnja, predelava, gostinstvo, trgovina, servis
EXPORT-IMPORT
Kmetijski kombinat Ptuj
o b j a v l j a
po sklepu DS TOZD Podlehnik
JAVNO DRAŽBO
prodaje stanovanjske hiše

stanovanjska hiša s funkcionalnim zemljiščem, izklicna cena k. o. Gorca št. 54, 129 kv. metrov je ocenjena na 36.450 din.

Dražba bo dne 23. 12. 1982 ob 8. uri v sobi št. 14 delovne organizacije Emona, Kmetijski kombinat Ptuj, Muzejski trg 2.
Interesenti morajo pred pričetkom dražbe plačati varščino pri blagajni KK Ptuj v višini 10 odstotkov od izklicne cene.
Stanovanjska hiša je naseljena, za izselitev stranke se ne obvezujemo.
Stanovalci lahko uveljavljajo prednostno pravico v smislu zakona.
Izlicitirano kupnino za stanovanjsko hišo je treba plačati ob sklenitvi kupne pogodbe.

Kupec poleg kupnine plača še prometni davek, stroške ocenitve, objavo, meritev in izvajanje pogodbe. Za nepremičnino je treba skleniti pogodbo v 30 dneh po izvršeni dražbi. Če kupec v tem roku pogodbe ne sklene, mu plačana varščina zapade v korist prodajalca. Podrobnejše informacije dobite v zemljiškem oddelku delovne organizacije v sredo in petek od 8. do 11. ure.

Mercator
SOZD Mercator n. sub. o
mercator izbira panonija ptuj

DO MERCATOR IZBIRA PANONIJA, n. sub. o., PTUJ
TOZD ZAŠČITA, n. sub. o., KIDRIČEVO

Delavski svet TOZD Zaščita Kidričevo
razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA
— DIREKTORJA TOZD
za dobo 4 leta

Kandidat mora poleg pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:
- da ima najmanj srednjo izobrazbo dejavnosti TOZD ustrezne smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj,
- da ima izkazan pozitiven odnos do samoupravljanja, odnos do dela, ljudi, sodelavcev, zavzetost za spoštovanje zakonitosti, poštenosti, odgovorno gospodarjenje z družbenimi sredstvi in sposobnost povezovanja pravic z dolžnostmi in odgovornostjo,
- da ni bil kaznovan za kazniva dejanja navedena v 511. členu zakona o združenem delu.

Kandidati za opravljanje razpisnih del in nalog vložijo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev najpozneje v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: DO MIP, TOZD Zaščita Kidričevo, s pripisom „za razpisno komisijo".

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po izbiri kandidata.

Prvi sneg z gromom

V noči od petka na soboto se je vreme nenadoma spremenilo. Konec je bilo za december kar nenavadno toplega vremena. To je tudi pogojevalo, da je v noči nastala nevihta z močnim grmljenjem. Atmosferske izpraznitve so na posameznih območjih povzročile izpad električne energije, pa tudi UKV oddajnik naše radijske postaje je izključilo. Na srečo večje okvare ni bilo, čeprav je nad Ptujem enkrat zagrmelo kot ob največjih poletnih nevihtah.

Prvi sneg — Foto: I. Ciani

Po močnem nalivu, saj je padlo nad 40 litrov dežja na kvadratni meter, je začelo snežiti in je sneg letošnjo jesen prvič v celoti prekril naše območje, vendar je v nižjih predelih sneg hitro vsrkala vase razmočena zemlja. Zimska služba tokrat še ni imela dela, le ponekod je bilo treba zaradi poledice posipati posamezne dele cestišč. Moker sneg paje potrgal nekaj telefonskih in elektrovodskih žic, zato so PTT monterji in elektrikarji imeli v soboto dopoldan precej dela. F

kino

KINO PTUJ

Četrtek, 16. in petek 17. decembra: DOŽIVLJAJI PRIVATNEGA DETEKTIVA, angleška barvna komedija; sobota, 18. in nedelja, 19. decembra: SONČNI ZAHOD, domači barvni film; v nedeljo ob 10. uri poljska barvna risanka VELIKO POTOVANJE LOLEKA IN BOLEKA; torek, 21. decembra: VELIKA PRVA DIVIZIJA, ameriški barvni vojni film; sreda, 22. in četrtek, 23. decembra: MOŠKE JE SPOLNO ZLORABITI NEMOGOČE;

KGP
TOZD Avtoperk

TURISTIČNA AGENCIJA
P E T O V I A P T U J

Slovenski trg 6
telefon 773-120

vam ponuja pestro izbiro
- silvestrovanj
- sedemdnevnih smučarskih paketov
- enodnevnih smučarskih izletov na Pohorje v času zimskih počitnic
- zimovanj na Jadranu

Prodajamo tudi vstopnice za Predstave Sovjetskega cirkusa v Ljubljani, ki bo od 9. 12. do 21. 12. 1982.
Organiziramo pa tudi ogled cirkusa dne 18. 12. 1982 z avtobusom.

NOVOST v naši ponudbi so letalske vozovnice za delavske linije INEX ADRIE AVIOPROMETA za Zvezno republiko Nemčijo.

Informacije, prijave in programe daje Turistična agencija, PETOVIA Ptuj, Slovenski trg 6, tel. 773 120.

RAZPIS

AEROKLUB PTUJ SPREJME VEČ MLADINK IN MLADINCEV V TEČAJ ZA JADRALNE PILOTE, PADALCE IN MOTORNE PILOTE.

Pogoji za sprejem so, da kandidati:
1. niso mlajši od 16 let
2. imajo končano osemletko
3. niso (mladinci) odslužili vojaškega roka
4. so zdravstveno sposobni, kar bo ugotovila zdravniška komisija.

Šolanje bo v Ptuju in na letališču v Moškanjcih. Vse informacije dajemo in sprejemamo prijave do 7. januarja 1983 v pisarni Aerokluba Ptuj, Jadranska ulica 6/I. ali na skupnih službah krajevnih skupnosti, dnevno od 7. do 15. ure in vsako soboto na letališču v Moškanjcih.

Prijavite se lahko tudi po pošti na naslov: AEROKLUB PTUJ p. p. 25, 62250 Ptuj.

mali oglasi

PRODAM dobro vpeljano gostilno na prometni točki z vrtom, njivo, travnikom, lahko tudi posebej inventarje. Gostilna Vrbnjak Juršinci.

PRODAM motorno žago STIHL. Naslov v upravi.

PRODAM mlade nemške ovčarje. Spindlejteva 4, Rogoznica.

KUPIM krušno peč. Naslov v upravi.

Dežurstvo prehrambenih trgovin

SOBOTA,
18. decembra 1982
prodajalni
SAMOPOSTREŽNA
CMD
in DELIKATESA

SOBOTA,
25. decembra 1982
prodajalni
NA-MA
in PANORAMA

UGODNO PRODAM vinograd s kletjo na Vinšaku-Rotmanu. Naslov v upravi.

UGODNO PRODAM suhe borove deske, debeline 5 cm. Naslov v upravi.

ODDAM stanovanje v bližini Ptuja za malo družino in pomoč pri delu. Naslov v upravi.

PRODAM ŠPAČKA, letnik 1976. Ivan Fuks, Nova vas 36, Ptuj.

PRODAM mlado kravo, brejo drugega teleta v devetem mesecu. Mirko Lah, Bišečki vrh 32, Trnovska vas.

MOŠKI, star 25 let išče sobo v Ptuju ali okolici. Naslov v upravi.

PRODAM dobro ohranjeno traktorsko kosilnico. Ivan Vindiš, Spolenjakova 15, Ptuj.

PRODAM pujske težke 50 do 60 kg. Meznarič, Moškanjci 114.

PRODAM 58 arov gozda v Grajenščaku. Informacije po telefonu 063 811-639.

PRODAM trajnogorečo peč. Kukovec, Čufarjeva 2, Ptuj.

PRODAM kobilo, staro 5 let, registrirano, čistokrvno »kasalko«. Josip Kovačič, Matije Gupca 5, 42319 Belica.

29-LETNI SAMSKI uslužbenec s hišo išče sebi primerno žensko — lahko tudi z otrokom ali ločeno. Naslov v upravi.

Kegljišče preurejeno v restavracijsko dvorano

V EKK Ptuj temeljno organizaciji gostinstvo »Haloški biser« Ptuj, se že dalj časa ukvarjamo s problemom, kje organizirati zunaj letne sezone in v primerih slabega vremena, razne zabavnoglasbene prireditve, saj sprejmejo notranji gostinski prostori le do 150 gostov.

Zaradi prostorske stiske smo včasih morali odkloniti večje izletniške skupine, ali pa ideje glede organiziranja zanimivih prireditev »potisniti« v predal. Z ureditvijo restavracijske dvorane v prostorih nekdanjega kegljišča v hotelu Poetovio, pa bistveno rešujemo omenjene probleme.

Ljubiteljem kegljanja je znano, da je kegljišče v ptujskem hotelu že dalj časa pokvarjeno. Popravilo in nakup dotrajanih naprav nam ekonomsko ne opravičuje vloženih finančnih sredstev, zato smo se odločili, da z minimalnimi sredstvi kegljišče uredimo funkcionalnejše. Te dni potekajo še zadnja dela in 18. oziroma 28. decembra bo restavracijska dvorana predana svojemu novemu namenu.

18. decembra organiziramo ples ob dnevu JLA, ko bo ob zvokih ansambla garnizije Dušana Kvedra zaplesalo več sto gostov. Omenjeno število nam pove, da bomo v hotelu Poetovio z dodatnimi sedežnimi zmogljivostmi lahko organizirali razne plesne, zabavne, kulturne in druge prireditve, prav tako bo restavracijska dvorana primerna za organizacijo seminarjev, konferenc, tovariških srečanj ipd.

V večernih urah ob koncu tedna bo dvorana služila še zabavi mlajše in srednje generacije. Disco-bar »Rdeča vrtnica«, bo s svojim programom, ki za zdaj naj ostane še skrivnost, gotovo pritegnil tudi tiste, ki niso več učenci ali študentje. Otvoritev »Rdeče vrtnice« bo 28. decembra. Preurejeni prostori so vsekakor pomembna prireditev za temeljno organizacijo »Haloški biser« in upamo, da tudi zanimiva popestritev naše ponudbe.

Irena Kovačič, dipl. oec.

emona kmetijski kombinat n. sol. o. ptuj
kmetijstvo, predelava, gostinstvo, trgovina, servis, izvoz-uvoz
delovna skupnost skupnih služb
62250 ptuj, muzejski trg 2, jugoslavija
telefon: (062) n. o. 772-321
telegram: kmetkombinat ptuj
teleks: kk ptuj 33-308
žiro račun: 52400-607-32270

Delavski svet
EMONA KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ
TOZD TOVARNA MOČNIH KRMIL
razpisuje
dela oziroma naloge
DIREKTORJA TOZD in to za dobo štirih let.

Kandidati za individualni poslovodni organ TOZD morajo poleg pogojev, ki jih določa zakon, izpolnjevati še naslednje pogoje:
1. da imajo visoko šolsko izobrazbo, smer agronomija in 5 let delovnih izkušenj, od tega 2 leti na vodilnih delih oziroma nalogah ali
2. da imajo višjo šolsko izobrazbo, smer agronomija in 8 let delovnih izkušenj, od tega 2 leti na vodilnih delih oziroma nalogah,
3. da imajo moralno-politične kvalitete, ki se odražajo zlasti v odnosu do samoupravne družbene ureditve, samoupravljanja in do družbenopolitičnih organizacij, v spoštovanju zakonitosti in odgovornosti pri gospodarjenju z družbenimi sredstvi.

Kandidati naj vložijo pismene prijave, ki morajo vsebovati rojstne podatke, podatke o izobrazbi, dosedanjih zaposlitvah in delovnih izkušnjah na naslov: Emona Kmetijski kombinat Ptuj, TOZD Tovarna močnih krmil.

Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni najpozneje v roku 30 dni po preteku roka za sprejemanje prijav.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega moža, ateka in starega ateka

Jožefa Gabrovca

iz Ljubstave 39

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in delovnim kolektivom za cvetje, izrečeno sožalje in nesebično pomoč ob dnevih žalosti. Najlepša hvala govorniku KS za poslovilne besede, gospodu župniku za opravljen obred, pevcem za odpete žalostinke, g. Pepci Vidovič za ves trud in vsem, ki ste v dneh žalosti sočustvovali z nami.

Zalujoči: žena Rozalija, sin Jože z Anico, Tonček s Cvetko, hčerka Marija, Zofka in Rezka z družinami.

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani izgubi našega dragega sina, vnuka, brata, strica in svaka

Antona Topolovca

iz Podlož 82, ki bi danes praznoval 23. rojstni dan

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, športnim društvom, sodelavcem Stavbarja — TOZD IGM Hoče, GD Medvedce, še posebej pa mladincem Medvedc in Sestrž ter prijateljem iz Starošinc za pomoč in sočustvovanje ob njegovi smrti.
Najlepša hvala tudi gospodu župniku iz Majšperka za opravljen obred in pevcem za odpete žalostinke. Iskrena hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili toliko lepega cvetja in nam izrazili sožalje.
Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

Karel Rajniš o delu javnega tožilstva

Pred kratkim smo obiskali ptujsko enoto Temeljnega javnega tožilstva Maribor in k razgovoru povabili vodjo enote Karla Rajniša. Znano je, da je osnovna naloga javnega tožilstva preganjanje storilcev kaznivih dejanj, zato nas je najprej zanimalo kako je s stanjem na področju kriminalitete. O tem je Karel Rajniš povedal:

»Tako, kot v ostalih občinah v republiki Sloveniji opažamo tudi na območju ptujske trend povečania kriminalitete. Zaskrbljujoče je predvsem to, da se doslej ni zmanjšala kriminaliteta s področja cestnega prometa, precej . so porasle tatvine družbenega in zasebnega premoženja, nasploh pa kazniva dejanja na škodo družbenega premoženja. Prav zaradi tega je občane ponovno treba opozoriti, da naj bolj pazijo na svoje premoženje, predvsem pa na družbeno premoženje, ki je vse bolj ogroženo od raznih storilcev.

Iz ovadbe zoper neznane storilce, smo v zadnjem času opazili, da je bilo precej kaznivih dejanj storjeno oškodovancem, ki niso dovolj pazili na svoje denarnice. Še zmeraj je ustaljena navada, da še posebej moški nosijo denarnice v zadnjem hlačnem žepu, tako je storilcem, oziroma tatovom delo precej olajšano. Na lahek način lahko občanom kradejo denarnice in seveda denar. Imeli smo primer, ko je občan na tak način ostal brez enomesečnega osebnega dohodka. Prav bi bilo, da v bodoče občani bolj pazijo na svoje denarnice, predvsem pa, da jih nosijo ali hranijo na bolj varnih mestih. Nikakor pa ne v zadnjem hlačnem žepu ali celo v cekarju.«

V zadnjem času je bilo precej govoric o nepravilnem ravnanju pri prodaji naftnih derivatov, pralnih praškov in ostalega iskanega blaga, ki ga je bilo sicer v zadnjem času na policah težko dobiti. Koliko takšnih primerov ste obravnavali?

»Prav imate. V letošnjem letu smo zabeležili več primerov kaznivih dejanj dajanja prednosti kupcem po členu 135. kazenskega zakona SR Slovenije. Gre predvsem za primere, ko so določeni prodajalci prodali, recimo nekemu svojemu bivšemu sodelavcu kar 25 kg pralnega praška in podobno. Vemo pa, da je bila prodaja tega artikla zaradi trenutnega pomanjkanja omejena na največ 1 do 3 kg. To ravnanje ima vse znake kaznivega dejanja dejanja prednosti kupcem. Podoben primer smo zabeležili na bencinskih črpalkah. Naj navedem primer, ko je delavec Petrola natočil, oziroma prodal svojemu znancu dizelsko gorivo, čeprav ta ni bil do tega upravičen. Zaradi trenutnega pomanjkanja so lahko namreč dobivali takšno gorivo le tisti, ki so bili na prioritetni listi in pa kmetje kooperanti. Teh pogojev pa navedeni občan ni izpolnjeval. Tuti to ravnanje je kaznivo dejanje. Naša enota je vsem delovnim organizacijam, kjer smo zabeležili takšne in podobne primere, posredovala opozorilo, da naj ukrepajo vse potrebno za zmanjšanje možnosti pojavov kaznivih dejanj. Vedeti je treba, da je na ta način prihajalo do vznemirjenja kupcev in ostalih občanov, ki so za to zvedeli, razen tega pa so se tudi na samem trgu pojavljale številne pomanjkljivosti, ki so stanje še poslabševale.«

Ali je prihajalo do nepravilnosti tudi pri izdajanju bonov za gorivo?

»Malverzacije z boni so možne in predstavljajo protipravni odvzem, oziroma tatvino — torej kaznivo dejanje po členu 165 KZ SR Slovenije. Ukrenili bomo vse potrebno, da bi preprečil nepravilna ravnanja z boni. Po podatkih PM Ptuj so se že pojavili primeri, ko o občani zatrjevali lažno, da so lastniki določenih predmetov na motorni pogon, žag ali motokultivatorjev, za katere naj bi bili upravičeni do bonov za gorivo. Nekaj takšnih primerov, ko so lastniki, oziroma občani prihajali do bonov na račun lažnega zatrjevanja ali protipravnega potrdila, smo že imeli. Imeli smo smo celo primer, ko je občan neupravičeno pridobljene bone preprodajal naprej. To je seveda kaznivo dejanje in bomo prek sodišča v vseh takšnih in podobnih primerih najstrožje ukrepali.«

Zadnje čase je bilo na območju mesta Ptuja več kraj goriva iz zaklenjenih avtomobilov. Kaj menite o tem?

»Glasovi, ki se širijo so resnični. Po podatkih postaje milice Ptuj je bilo v zadnjem času več vlomov v osebne avtomobile, z namenom, da si bi storilci na ta način pridobili gorivo — bodisi bencin ali dizelsko gorivo. Opozarjamo vse občane, naj poostrijo nadzor nad svojimi parkiranimi vozili, posebej v nočnem času. Parkiranje naj na takšnih mestih, ki bodo bolj varna. Predvsem mislim na osvetljena ali dobro vidna mesta, ki bi morebitnim storilcem onemogočala storitev kaznivega dejanja. Najbolje je seveda vozilo zakleniti v garažo, čeprav smo zabeležili tudi krajo na tak nacin, vsekakor pa je tako manj možnosti.«

M. Ozmec

Jubilej mladih planincev

V kroniki Planinskega društva Ptuj preberemo tudi to: »Število odraslih članov je sicer še vedno upadalo, razveseljivo pa je bilo, da je bilo v planinskih vrstah vedno več mladih. Seveda je nastal s tem nov problem, ker v društvu ni bilo nikogar, ki bi z mladino organizirano delal. Iz te zagate je rešil društveno vodstvo profesor Dane Hriberšek, ki je leta 1956 začel delati z mladino . . .«

Organizirano je skupina začela delati na ptujski gimnaziji, leto kasneje, zato štejejo ptujski planinci leta 1957 za začetek organiziranega mladinskega dela. Vseh 25 let doslej se je delo mladih planincev v Ptuju bolj ali manj krepilo in ob 25-letnici štejejo svoje aktivnosti v tisočih.

Svojemu jubileju so mladi namenili tudi kviz tekmovanje »Spoznajmo naše gore«, ki je bil v petek, 10. decembra v Srednješolskem

Mladi planinci iz OŠ Ivan Spolenjak, kratek počitek na povratku s Triglava.

centru v Ptuju. Tekmovanja se je udeležilo skupno sedem ekip iz osnovnih šol: Franc Osojnik, Tone Žnidarič, Ivan Spolenjak, in Olga Meglič iz Ptuja ter iz Gorišnice, Markovec in Juršinc. Najbolje so se odrezali mladi planinci šole Franc Osojnik Ptuj, drugo mesto so osvojili Juršinčani, ekipa šole Tone Žnidarič Ptuj pa je bila tretja. Najboljše tri ekipe so prejele lepe knjižne nagrade.

Na tekmovanju je kot gost sodeloval ansambel Komet, ki je z igranjem planinskih viž poživil prireditev, kulturni program pa so pripravili planinci iz šol Tone Žnidarič, Franc Osojnik in Juršinci.

Na tej lepi prireditvi so nameravali razglasiti še najboljšo oziroma najprizadevnejšo planinsko skupino, vendar še aktivnosti vedno tečejo, zato bi kaj hitro lahko koga prizadeli. Odločili so se, da bodo najboljšo skupino razglasili in nagradili na občnem zboru društva.

V Planinskem društvu Ptuj se zavedajo, da dosegajo največje uspehe združeni mladi in starejši, zato že načrtujejo skupne akcije. Ena teh bo vsekakor predavanje »Po poteh ptujskih planincev«, ki bo v ponedeljek, 20. decembra ob 17. uri v prostorih CSUI. Sodeluje več avtorjev, ki bodo obiskovalce popeljali po mnogih lepih planinskih in gorskih poteh Slovenije, predvsem mlajši pa vas bodo seznanili z vzponi na Kilimandžaro in z izletom v Dolomite. Vstopnine ne bo — ne za planince in tudi ne za neplanince.

Ptujski planinci družno proučujejo in trasirajo še Haloško planinsko pot v upanju, da bo prihodnje leto odprta v počastitev 90-letnice PZ Slovenije in 30-letnice PD Ptuj. Tudi planinsko šolo 1983, ki se bo začela v februarju, so že razpisali. V okviru izobraževalnih akcij pa so razpisali zimski planinski tabor, ki bo od 16. do 22. januarja 1983 na Uskarnici. Zaradi zmogljivosti planinskega doma je seveda število udeležencev omejeno.

Vodstvo planinskega društva Ptuj pa že snuje načrte, kako kar najbolj dostojno proslaviti oba planinska jubileja.

L. C.

Z otvoritvene slovesnosti, ki je bila 8. decembra v paviljonu Dušana Kvedra. Mojster fotografije Stojan Kerbler (v sredini) govori obiskovalcem razstave.
Foto: Marjan Petek

„KOLINE" V PAVILJONU DUŠANA KVEDRA

Mojster umetniške fotografije Ptujčan Stojan Kerbler se še do sobote predstavlja v razstavnem paviljonu Dušana Kvedra s fotografijami, ki se navezujejo na isto temo »KOLINE«. Tudi s tokratno razstavo, ki je že tretja v tem prostoru, avtor ostaja zvest svetu in ljudem, ki jih najraje fotografira — to je Halozam in Haložanom, pa tudi ljudem z Dravskega polja — kot je v zloženki zapisala kustosinja Pokrajinskega muzeja Ptuj Marjeta Ciglenečki.

Kerbler tokrat slika človeka pri delu, zato je njegov obraz drugotnega pomena. Pomembna sta njegova drža in delo, ki ga opravlja in seveda glavni objekt celotne teme — svinja, od zakola do končne obdelave. Tako je narejena tudi sama postavitev razstave, le da je izključena končna pojedina, ki nima za sam umetniški ciklus — kot pravi avtor Stojan Kerbler, nobenega pomena.

Razstavo KOLINE si lahko ogledate še danes in jutri od 8. do 11. ure dopoldan ter od 15. do 17. ure popoldan in v soboto od 10. do 12. ure.

mš

Franc Kozel na novi delovni dolžnosti

Kot smo poročali je dosedanji komandir postaje milice v Ptuju Franc Kozel s 1. decembrom 1982 prevzel novo delovno dolžnost inšpektorja milice pri UNZ Maribor.

Njegovo službovanje na POM Ptuj se je pričelo 1. julija 1975, ko je po končani višji šoli bil premeščen iz postaje milice Dravograd na PM Ptuj. Tukaj je zavzetno in odgovorno skoraj štiri leta opravljal dela in naloge pomočnika komandirja. 1. maja 1979 pa mu je bilo zaupano vodenje postaje milice. Kot komandir je v kolektivu preživljal prijetne in tudi težke trenutke. Vodenje postaje milice mu je bilo zaupano prav v času bolezni in pozneje smrti tovariša Tita, v času dogodkov v SAP Kosovo, v težki mednarodni in jugoslovanski ekonomski situaciji, zaradi česar je bilo treba v organih za notranje zadeve vložiti velike napora. Njemu je bilo toliko težje, ker se je ob vsem tem še izobraževal ob delu. In s kakšnimi občutki odhaja na novo delovno dolžnost?

»Iz kolektiva odhajam z določeno obveznostjo, ker nisem uspel vanj vtkati vseh nalog in znanja zaradi drugih obveznosti, ki sem jih imel. Lahko trdim, da je v takem kolektivu lepo delati, ker obstajajo dobri medsebojni odnosi, tovarištvo, pripravljenost na delo in razumevanje starešin. Delavci so se vedno zavedali, da rešujemo vse zastavljene naloge za družbo, za našega delovnega človeka in občana.

V Ptuju sem imel izredno pomoč in razumevanje od vodstev družbeno političnih organizacij, skupščine občine, izvršnega sveta, upravnih, pravosodnih in drugih organov. Prav zaradi tega smo se vsaj do določene stopnje skušali približati tistemu, kar od nas zahteva družba.

Po razrešitvi komandirja PM Ptuj sem premeščen v UNZ Maribor, kjer opravljam naloge inšpektorja milice. Smo pač na takem področju dela, kjer prihaja često do kadrovskih sprememb, ker pač tako narekujejo naloge.

Vsem delavcem postaje milice Ptuj želim in jih pozivam, da še naprej opravljajo vse naloge tako vestno kot do sedaj, da bodo še naprej enotni gojili dobre medsebojne odnose in pravilen odnos do občanov. To bo garancija za to, da bodo še naprej opravljali svoje naloge tako uspešno kot do sedaj. Novemu komandirju postaje milice želim uspešno vodenje enote.

Ob koncu se želim zahvaliti za dobro sodelovanje vsem sedanjim in prejšnjim predstavnikom družbeno političnih organizacij, SO Ptuj, izvršnega sveta in ostalim organom, delovnim ljudem in občanom, s katerimi smo skupaj reševali naloge in tako obvladali razmere, ki so kljub problemom in težavam bile zadovoljive. Vsem občanom Ptuja želim srečno in uspešno leto 1983!«

- OM

ČRNA KRONIKA

V tednu od 6. do vključno 14. decembra so miličniki postaje milice Ptuj in oddelkov posredovali v treh prometnih nesrečah. Žal so tudi tokrat zabeležili eno smrtno žrtev. Pod kolesi tovornjaka je ugasnilo življenje pešakinje. V ostalih dveh nesrečah poškodb ni bilo, ugotovljena je bila le materialna škoda.

S tovornjakom v pešakinjo

Do zelo hude prometne nesreče je prišlo v četrtek, 9. decembra ob 6.30 na Rogaški cesti v Ptuju. Pešakinja Pavla Šipek iz Jurčičeve ulice je šla od Roka proti Ptuju po levi strani v smeri hoje — torej pravilno. Iz nasprotne smeri je v blagem ovinku pripeljal voznik tovornega avtomobila Ivan Kralj iz Pavlovcev pri Ormožu. Verjetno je zaradi temnega oblačila ni pravočasno opazil in jo pri trčenju zbil s ceste. Zaradi hudih poškodb je Šipkova umrla med prevozom v bolnišnico.

-OM

Ljubo Levačič – pomočnik komandirja PM Ptuj

Od 1. marca letos opravlja naloge pomočnika komandirja Postaje milice Ptuj, Ljubo Levačič, ki sedaj stanuje na Ziherlovi ploščadi v Ptuju. Rojen je bil leta 1954 in je višji upravni delavec. Pred tem je bil 6 mesecev vzgojitelj v šoli za miličnike v Mariboru, pred šolanjem pa je bil na postaji milice v Mariboru vodja intervencijske skupine. Pri milici je od leta 1973, član ZK pa je od leta 1971. Je prizadeven in družbenopolitično aktiven delavec na raznih področjih, še posebej v ZSMS.

-OM

Ljubo Levačič, pomočnik komandirja PM Ptuj

osebna kronika

Rodile so:

Stanislava Kustec, Litmerk 46 — Simona; Jožica Štuhec, Gabernik 2 — dečka; Marina Skalič, Gregorčičev dr. 2 — Renata; Cvetka Radolič, Gerečja vas 26 — dečka; Vanja Arnuš, Podvinci 43 — deklico; Gordana Magdalenc, Ziherlova ploščad 7 — Aleksandro in Borisa; Marija Tašner, Ločič 25 — Natalijo; Marija Arnuš, Novinci 19 — deklico; Majda Gornik, Prešernova 11 — dečka; Majda Žlahtič, Slovenja vas n. h. — deklico; Jožefa Jelen, Kraigherjeva 18 — Natašo; Silva Podgorelec, Hardek 31 — Barbaro; Emilija Šalamun, Lešje 24 — deklico; Jožefa Mlinarič, Markovci 6 — deklico; Marija Murko, Apače 129 — dečka; Marija Kerle, Kidričevo, Tovarniška 11 — dečka; Kristina Cafuta, Rogašak 2 — Vesno; Berta Vogrinc, Žetale 14 — Tomaža; Leonida Masten, Frankovci 34 — Natašo; Jožica Roškar, G. Radgona, Kokolajnščak 10 — Boštjana; Marija Šegula, Gorišnica 13 — Doris; Cvetka Žinko, Lahonci 33 — Ines; Marina Kancler, Kungota 38 — Aleša; Otilija Šalamun, Slavšina 53 — Tatjano; Danica Žamuc, Potrčeva 31 — Anjo; Marija Stater, Aškerčeva 10 — deklico.

Poroke:

Jožef Bolcar, Spuhlja 99 in Zinka Veršič, bukovci 81; Albin Mencingar, Slovenski trg 12 in Majda Viher, Krčevina pri Ptuju 81.

Umrli so:

Elizabeta Gotvajn, Velika Nedelja 6, roj. 1927, umrla 3. decembra 1982; Martin Vilčnik, Žabjak 53, roj. 1931, umrl 6. dec. 1982; Martin Kristovič, Zabovci 36, roj. 1905, umrl 5. dec. 1982; Franc Lubec, Tomšičeva 9, roj. 1908, umrl 5. dec. 1982; Alojzij Kristovič, Hauptmaničeva 6, roj. 1920, umrl 8. dec. 1982; Ana Kos, Praprotnikova 12, roj. 1927, umrla 7. dec. 1982; Rozalija Žavec, Nova vas pri Ptuju 70, roj. 1906, umrla 8. dec. 1982; Marija Soštar, Kidričevo, Kraigherjeva 13, roj. 1927, umrla 9. dec. 1982; Ivan Pfeifer, Kidričevo, Kopališka 21, roj. 1910 , umrl 9. dec. 1982; Marija Herga, Rjavci 17, roj. 1899, umrla 11. dec. 1982;

TEDNIK

izdaja zavod za časopisno in radijsko dejavnost RADIO-TEDNIK 62250 Ptuj, Vošnjakova 5, poštni predal 99. Ureja uredniški kolegij, ki ga sestavljajo vsi novinarji zavoda, direktor in glavni urednik FRANC LAČEN, odgovorni urednik FRANC FIDERŠEK, tehnični urednik ŠTEFAN PUŠNIK. Uredništvo in uprava Radio-Tednik, tefon (062) 771-261 in 771-226. Celotena naročnina znaša 360 dinarjev, za tujino 610 dinarjev. Žiro račun SDK Ptuj 52400-603 31023. Tiska ČGP Večer Maribor. Na podlagi zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu je TEDNIK uvrščen med proizvode, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

BREZOBRESTNI POTROŠNIŠKI KREDIT NA 6 MESECEV ZA NAKUP TEKSTILNEGA BLAGA V POSLOVALNICAH:

UGODNO

DO 31. 12. 1982

TEKSTILNA HIŠA
ZVEZDA
DOM
BISERKA

IZKORISTITE UGODNO PRILOŽNOST IN KROJAŠKE USLUGE.

emona ptuj merkur